

แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

An Approach to Develop of the Project of Citizens Developing School by Enhancing
Scout Process for Reintegration

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2018

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์
	ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม
โดย	นายจตุพร ธีราภรณ์
สาขาวิชา	อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนทิพย์ จิตสว่าง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติยา เพชรมณี)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนทิพย์ จิตสว่าง)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพร ตันณีกุล)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

6080912124 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: approach to develop Corrections Justice Administrations Scouting Process

Jatuporn Thiraporn : An Approach to Develop of the Project of Citizens Developing School by Enhancing Scout Process for Reintegration. Advisor: Asst. Prof. SUMONTHIP CHITSAWANG, Ph.D.

The objectives of this research were to study the problems of implementing the Project of Citizens Developing School by Enhancing Scout process (Wiwat Phonlamueang Ratchathan Project) and to explore factors contributing to the success of implementing the Project of Citizens Developing School by Enhancing Scout process towards the guidelines to develop the Project of Citizens Developing School by Enhancing Scout process. This study was a qualitative research. In - depth interview was used as the research design. The sample and its sampling scope were determined by the researcher. The sample of this study consisted of 20 related individuals in Wiwat Phonlamueang Ratchathan Project of Department of Corrections, academics, specialists, and experts in criminology, penology, and penological operation, research and evaluation, and scouting process as well as 10 graduated trainees at the Wiwat Phonlamueang Ratchathan Project using scouting process. The sample was selected based on a purposive sampling and a snowball sampling. Data were analyzed through descriptive statistics and content analysis. The results of this study indicated that 1) the problems of implementing the project were the policy and mission of the Department of Corrections, the budget, the bureaucratic system, and limitation of personnel and inmates, 2) factors contributing to the success of implementing Wiwat Phonlamueang Ratchathan Project with scouting process included internal factor through the integration of scouting process into the Wiwat Phonlamueang Ratchathan Project using scouting process as well as external factor by creating participation from civil society by encouraging general people with scouting knowledge to participate in the inmate training using scouting process, and 3) the guidelines for efficiently developing the Wiwat Phonlamueang Ratchathan Project using scouting process were the policies formulated by the administrators should be consistently implemented for sustainable project, the network establishment under the coordination with the civil society with knowledge and understanding, the employment of higher skilled and knowledgeable outsourcing party in order to alleviate the budget burden. Moreover, the clear operating plans should be made for responsible personnel. The qualification of participating inmates should be determined to prepare them before reentry into the society.

Field of Study: Criminology and Criminal Justice Student's Signature

Academic Year: 2018 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

น้อมบูชาวันทาถวายต่อองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นปฐมบรมครู ผู้ก่อให้เกิดแสงแห่งปัญญาแก่หมู่มนุษย์ทั้งหลาย อีกทั้งแก่ข้าพเจ้าผู้มีปัญญาน้อยในการปฏิบัติกรกิจครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง รู้แจ้งแทงตลอดโดยสติตั้งมั่นตามคำสอนของพระองค์ อีกทั้งครูบาอาจารย์ทั้งหลายอันมีบิดาและมารดาเป็นครูผู้ชี้แนะแนวทางชีวิตเป็นครูคนแรกของข้าพเจ้า อนึ่งงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและเมตตาอย่างสูงจากท่านทั้งหลายผู้มีส่วนช่วยผลักดันจนความสำเร็จมาถึง ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุมนทิพย์ จิตสว่าง ซึ่งได้ให้โอกาสศิษย์ ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำเสมอมา อีกทั้งช่วยสนับสนุน ให้คำปรึกษาตลอดการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิฑิตยา เพชรมณี ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย อีกทั้งให้แนวคิดใหม่แก่ผู้วิจัยเพื่อการนำเสนอที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น และรองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะพร ตันณีกุล ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรมที่เสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการ และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย อีกทั้งแนะนำแนวคิดที่ช่วยให้ผู้วิจัยมีมุมมองในการวิจัยที่กว้างขึ้น รวมถึงขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันทกฤษณ์ บุญช่วย ที่เสียสละเวลาให้คำปรึกษาในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ให้บริการทางวิชาการด้วยดีตลอดหลักสูตร ความสำเร็จในงานวิจัยชิ้นนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้หากไม่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากรในกรมราชทัณฑ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน อีกทั้งขอขอบพระคุณผู้บริหาร ของ กรมราชทัณฑ์ ในการเอื้อเฟื้อข้อมูลทุกสิ่งทุกอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งยังให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และกรุณาสละเวลาให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูล นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ โดยเฉพาะครอบครัวของข้าพเจ้าที่คอยสนับสนุนอย่างเต็มที่และเป็นกำลังใจเสมอมาให้ผู้วิจัยในทุก ๆ ด้าน อีกทั้งคุณย่าและน้องสาวของข้าพเจ้าที่คอยสนับสนุนและกำลังใจเสมอมา รวมทั้งเพื่อน ๆ ของผู้วิจัยที่คอยให้กำลังใจในการทำวิจัย ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาของผู้วิจัยที่กรุณาอนุมัติให้ผู้วิจัยลาราชการเพื่อทำการวิจัยจนสำเร็จ

ขอพรอันประเสริฐ โดยอ้างเอาความวิริยะ ตั้งมั่น ขององค์พระโพธิสัตว์พระมหาชนกมาเป็นพลวปัจจัยอำนวยผลให้ท่านทั้งหลาย อีกทั้งเพื่อนผู้วิจัยที่กำลังดำเนินการทำวิจัยอยู่ ณ ขณะนี้

จงได้รับพรอันประเสริฐที่ในความสำเร็จนี้ด้วยเทอญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญรูปภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.3 คำถามการวิจัย	8
1.4 ขอบเขตการศึกษา	8
1.5 นิยามศัพท์	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวคิดและทฤษฎีทางด้านอาชญาวิทยา.....	12
2.2 แนวคิดหลักทัณฑ์วิทยา.....	18
2.3 แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูพหุตินิสัย.....	19
2.4 แนวคิดกระบวนการลูกเสือ	23
2.5 วิวัฒนาการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ	34
2.6 แนวคิดทฤษฎีการประเมินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ	47

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	58
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	59
3.1 รูปแบบการวิจัย	59
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
3.3 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย.....	60
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	62
3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
3.6 ขั้นตอนการทำวิจัย.....	63
3.7 จริยธรรมการวิจัย	64
บทที่ 4 ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา.....	65
4.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ	67
4.2 การอภิปรายผลการศึกษา.....	103
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	121
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	121
5.2 ปัญหาและข้อจำกัดที่พบจากการวิจัย.....	125
5.3 ข้อเสนอแนะ	127
ภาคผนวก.....	130
บรรณานุกรม.....	133
ประวัติผู้เขียน.....	140

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางแสดงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ (สำรวจ ณ วันที่ 8 ธันวาคม 2561).....	1
ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบสถิติจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดกับผู้ต้องขังคดีอาเสพติดย้อนหลัง 5 ปี	4
ตารางที่ 3 วัตถุประสงค์ของวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดภายใต้กรอบทัศนคติ.....	6
ตารางที่ 4 ตารางสรุปผลการติดตามการทำผิดเงื่อนไขของผู้ต้องขังที่ได้รับการพักโทษ	43
ตารางที่ 5 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของ ลูกเสือวิวัฒน์	44
ตารางที่ 6 ตารางแสดงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
ตารางที่ 7 แสดงตัวอย่างบทสัมภาษณ์เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียน วิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ	92
ตารางที่ 8 ตารางแสดงคำปฎิญาณและกฎของลูกเสือกับทฤษฎีความผูกพันทางสังคมหรือ ทางสังคม.....	111

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวคิดกระบวนการการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาผู้กระทำผิด	46
ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของระบบและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานขององค์กร	48
ภาพที่ 3 วิเคราะห์การดำเนินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือด้วย ทฤษฎีระบบ	50
ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียน วิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือด้วยทฤษฎีระบบ	107
ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงวิธีการฝึกอบรมในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการ ลูกเสือ	108
ภาพที่ 6 แผนภาพแสดง Elements of the Scout Method	109

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กรมราชทัณฑ์ต้องประสบกับสภานักโทษล้นคุกหรือผู้ต้องขังมีจำนวนมากเกินกว่ากรอบของขนาดพื้นที่ (overcrowded) นับเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด สะท้อนให้เห็นได้จากจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ที่มีจำนวนราว 330,000 คน (ข้อมูล จากกองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 8 ธันวาคม 2561) ในขณะที่ความจุมาตรฐานของเรือนจำและทัณฑสถาน ทั่วประเทศสามารถรองรับผู้ต้องขังได้เพียง 120,000 คน โดยประมาณเท่านั้น (ข้อมูลจากส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง กองทัณฑวิทยา) แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังเกินความจุมาตรฐานที่จะรองรับได้จำนวนกว่า 200,000 คน รายละเอียดปรากฏตามตารางแสดงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ (สำรวจ ณ วันที่ 8 ธันวาคม 2561)

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
1. ผู้ต้องขัง	322,573	48,769	371,342	99.216
- นักโทษเด็ดขาด	265,676	40,389	306,065	81.775
- ผู้ต้องขังระหว่าง (อุทธรณ์ ฎีกา ใต้สวน พิจารณา สอบสวน)	56,841	8,379	65,220	17.426
- คนฝากขัง (เขาวขน)	56	1	57	0.015
2. ผู้ต้องกักขัง	2,558	354	2,913	0.778
3. ผู้ต้องกักกัน	22	0	22	0.006

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
4. ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545	7,510	914	8,424	2.28
รวมผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น	332,663	50,037	382,700	-
แยกตามลักษณะคดี (เฉพาะในส่วนของผู้ต้องขัง)	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ (%)
ผู้ต้องขังคดีทั่วไป	79,875	8,707	88,582	23.667
ผู้ต้องขังคดียาเสพติด	245,279	40,416	285,695	76.333
รวม	325,153	49,123	374,277	-

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2561

จากสถิติที่กรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศสูงขึ้นกว่าสามแสนคน ทำให้ภารกิจด้านการควบคุมผู้ต้องขังของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เต็มไปด้วยความยากลำบาก เพราะผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากเกินกว่าความจุตามมาตรฐานของความสามารถที่จะรองรับได้ ส่งผลให้จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้ต้องขัง เนื่องจากในปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จำนวน 12,000 คน (อ้างอิงข้อมูลจากศูนย์ข้อมูล กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2561) ทั้งนี้จากการที่จำนวนเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทั่วประเทศน้อยกว่าหลายเท่าตัว คิดเป็นอัตราส่วนประมาณ 1 : 30 คน และปรากฏว่าในจำนวนนี้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังมีจำนวนที่น้อยมากเช่นกัน ทั้งในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา อนุศาสนาจารย์ เป็นต้น ที่มีไม่ถึงร้อยละ 5 ของจำนวนเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทั้งหมด อีกทั้งสิ่งที่น่าสนใจคือจำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดที่มีจำนวนมากที่สุดคือผู้ต้องขังเด็ดขาดในคดียาเสพติด (กรมราชทัณฑ์, 2561)

ในทางอาชญาวิทยา และทัณฑวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยมีการศึกษาถึงสาเหตุในการกระทำผิดและการเกิดพฤติกรรมอาชญากรซึ่งต้องมีกระบวนการในการแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขังให้ตรงกับสาเหตุในการกระทำผิด รวมถึงการมีส่วนร่วมจากมิติใน

ด้านอื่น ๆ ของภาคประชาสังคมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา แก้ไข ฟื้นฟู ผลิตนิสัยของผู้ต้องขังได้ นักวิชาการส่วนหนึ่งเห็นว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่พัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ และพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมก็สามารถถูกสร้างหรือพัฒนาขึ้นได้โดยกระบวนการเรียนรู้ (social learning) เช่นเดียวกัน รวมทั้งในมิติสังคมยังเชื่อกันว่าคนทำผิดเพราะสิ่งแวดล้อมที่ล่อแหลมและกดดันคนที่ได้รับการหล่อหลอมขัดเกลาจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ขาดโอกาสทางสังคมก็จะหันไปกระทำผิด ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดต้องมีการให้โอกาสผู้ต้องขังได้รับการแก้ไขฟื้นฟู ขัดเกลาให้เกิดการปรับตัวเข้ากับกฎเกณฑ์และเงื่อนไขในสังคมได้ทั้งในด้านพฤติกรรมและอารมณ์ การปรับทัศนคติ การเข้าใจปัญหาและรู้จักการแก้ไขปัญหาด้วยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น ทั้งในด้านการจัดรูปแบบการพัฒนาผู้ต้องขังพื้นฐาน คือ การให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ การอบรมพัฒนาจิตใจ ไปจนถึงรูปแบบเฉพาะ เช่น โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองในผู้ต้องขังคดีอาเสพติด โดยเฉพาะ เป็นต้น (กรมราชทัณฑ์, 2561 รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ในการพัฒนาผลิตนิสัยผู้ต้องขัง)

สืบเนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังในคดีอาเสพติดมีจำนวนมากและจำนวนผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาผลิตนิสัยมีจำนวนน้อยกรมราชทัณฑ์จึงได้จัดโครงการที่ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือกับภาคประชาสังคมเพื่อให้ภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยใช้กระบวนการลูกเสือซึ่งเป็นกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้บางอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ตามกรมราชทัณฑ์ได้มีการนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาปรับใช้ในกิจการเรือนจำอยู่แล้วในอดีตแต่ยังไม่เป็นรูปธรรมและขาดการบูรณาการ จึงมีการนำกระบวนการลูกเสือบูรณาการกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองที่เดิมนั้นเป็นโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังในคดีอาเสพติดอยู่แล้ว พัฒนาขึ้นเป็นโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ (ลูกเสือวิวัฒน์) ภายใต้แนวคิด “การคืนคนดีมีคุณค่ากลับสู่สังคม ด้วยอุดมการณ์ลูกเสือ” โดยพัฒนารูปแบบจากโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองเดิมที่ใช้กระบวนการของทหารในการปฏิบัติต่อผู้เข้าร่วมโครงการ โดยเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2547 ในรูปแบบโครงการเกษตรโยธิน กล่าวคือการบูรณาการศาสตร์พระราชากับด้วยเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการฝึกระเบียบวินัยโดยใช้รูปแบบทางทหาร ดังกล่าวและมีการพัฒนารูปแบบเรื่อยมาจนก่อให้เกิดการนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาประยุกต์กับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์อย่างเต็มรูปแบบใน พ.ศ.2557 - 2558 ทว่ายังคงใช้กับผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นผู้ต้องขังในคดีอาเสพติดเช่นเดิม เนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่ในคดีอาเสพติด ดังตารางสถิติจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดเทียบกับผู้ต้องขังคดีอาเสพติดย้อนหลัง 5 ปี ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางเปรียบเทียบสถิติจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมดกับผู้ต้องขังคดียาเสพติดย้อนหลัง 5 ปี
(2556 - 2560)

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด			จำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติด			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
2556	227,977	38,831	266,808	149,079	31,546	180,625	67.70
2557	251,038	42,412	293,450	167,935	33,742	201,677	68.73
2558	282,648	47,981	330,629	196,708	38,671	235,379	71.19
2559	275,459	45,100	320,559	188,298	36,245	224,543	70.05
2560	249,073	39,337	288,410	173,502	31,604	205,106	71.12

ที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ข้อมูล ณ เดือนเมษายน ของทุกปี

จากสถิติดังกล่าวจึงทำให้กรมราชทัณฑ์ต้องหาทางแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเพื่อส่งกลับเข้าสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้โดยให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนโดยใช้กระบวนการลูกเสือเป็นสื่อกลาง ด้วยเหตุนี้กรมราชทัณฑ์ และ สำนักลูกเสือแห่งชาติ ได้มีความตระหนักถึงการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบการลูกเสือในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยได้ร่วมกันนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาจัดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ ให้แก่บุคลากรของกรมราชทัณฑ์ และการจัดการฝึกอบรมลูกเสือให้แก่ผู้ต้องขัง เพื่อการแก้ไข พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศทั้งนี้โดยการบูรณาการร่วมกัน เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างกรมราชทัณฑ์ และ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ในการสนับสนุนนำกิจกรรมลูกเสือมาเป็นหนึ่งในหลาย ๆ เครื่องมือสำหรับแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ดังนั้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2557 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องการนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาใช้พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง กับ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีบทบาทหน้าที่ คือ ให้กรมราชทัณฑ์ กำหนดนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบการลูกเสือ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

รวมถึงการอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยให้กับคณะบุคลากรทางการลูกเสือ ที่เข้าไปทำหน้าที่วิทยากรในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือในแก๊งผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ อีกทั้งยังเป็นการประสานงานการจัดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ ระหว่างกรมราชทัณฑ์และสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติจะกำหนดนโยบาย แผนงาน และเป้าหมายในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากระบวนการลูกเสือในเรือนจำและทัณฑสถาน ในการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับภารกิจของกรมราชทัณฑ์ รวมทั้งให้การสนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานต่าง ๆ ตามกิจกรรม และสนับสนุนวิทยากรในการจัดฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือในเรือนจำ ให้ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ตลอดจนสนับสนุนงานวิชาการ และบุคลากรทางการลูกเสือ ในการฝึกอบรมในแต่ละพื้นที่

อีกทั้งหลักการการสร้างควมมีส่วนร่วมในมิติลูกเสือราชทัณฑ์ไทยนั้นสามารถสอดแทรกอยู่ในหลักการการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดได้ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์และรูปแบบใน การลงโทษ ซึ่ง นัทธิ จิตสว่าง ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติหรือการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกิดขึ้นในยุคต่าง ๆ ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution)
2. การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence)
3. การลงโทษเพื่อตัดโอกาสการกระทำผิด (Incapacitation)
4. การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation)

แสดงให้เห็นว่าเมื่อการกระทำผิดที่สามารถพิสูจน์ความผิดได้อย่างถึงที่สุดแล้ว สังคมจะต้องหาวิธีการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งในการจัดการกับคนที่ทำผิดนั้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดภายใต้กรอบทัศนัฎหมายอาญา ของ Lenman and Parker ซึ่ง จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2556) ได้อธิบายสรุปได้ ตามกรอบทัศนัฎดังนี้

ตารางที่ 3 วัตถุประสงค์ของวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดภายใต้กรอบทัศนะ
ของกฎหมายอาญา

ความยุติธรรมเน้นการลงโทษ (punitive justice)	ความยุติธรรมเน้นการชดใช้ค่าเสียหาย (restitutive justice)
1) เพื่อยับยั้งผู้กระทำผิด (to deter)	1) เพื่อเรียกร้องให้ผู้กระทำผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรม (to compensate)
2) เพื่อป้องกันสังคม (to protect society)	2) เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (to reform)
3) เพื่อแก้แค้นทดแทน (retribution)	3) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เชิงสัญลักษณ์แก่สังคมด้วยการทำงานบริการสังคม (community service)

ที่มา : จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2556

เมื่อพิจารณาแนวคิดทั้งหมดที่กล่าวมานั้น พบว่าตามที่กรมราชทัณฑ์ได้จัดโครงการลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ภายใต้กรอบแนวคิดใหญ่ คือ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ของ กรมราชทัณฑ์ จนประสบความสำเร็จมีผลเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้เมื่อปี พ.ศ.2558 ซึ่งเป็นปีมหามงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา กรมราชทัณฑ์ได้ประสานความร่วมมือกับหลายภาคส่วนในการจัดกิจกรรมของลูกเสือราชทัณฑ์ คือ พิธีสวนสนามทบทวนคำปฏิญาณ และสาบานตนเป็นพลังแผ่นดินของลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 27 - 29 มีนาคม 2558 ณ พระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยนำผู้ต้องขังที่ได้รับการแก้ไขฟื้นฟู และหนึ่งในกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูดังกล่าวคือขบวนการลูกเสือ ซึ่งดำเนินมาจนครบกำหนดพันโทษแล้ว ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวมีจำนวน 2,743 คน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการให้โอกาสรวมถึงการคืนพลเมืองที่ดึกลับคืนสู่สังคม โดยจัดกิจกรรมสวนสนามทบทวนคำปฏิญาณ และสาบานตนเป็นพลังแผ่นดิน ตามขบวนการลูกเสือ ในการนี้ได้ประสานความร่วมมือกับรัฐวิสาหกิจการรถไฟแห่งประเทศไทย จัดรถไฟเที่ยวพิเศษนำผู้พ้นโทษในแต่ละเรือนจำทัณฑสถานต่าง ๆ มาส่งยังพระราชวังสนามจันทร์ นอกจากนี้

ยังเปิดโอกาสผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้กำลังใจผู้ต้องขัง ซึ่งพ้นโทษแล้วและกำลังจะได้รับการปล่อยตัวอีกด้วย เหตุการณ์ดังกล่าวนับเป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้ต้องขังหลังได้รับการแก้ไขฟื้นฟูตามกระบวนการผสมผสานระหว่างขบวนการลูกเสือซึ่งเป็นตัวแทนของภาคประชาสังคมร่วมกับกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักตามแนวทางของกรมราชทัณฑ์ ได้รับการปล่อยตัวโดยจัดขึ้นอย่างเป็นทางการซึ่งใช้ขบวนการลูกเสือเข้ามาบูรณาการ ทั้งนี้เป็นไปตามตามนโยบายคืนคนดีสู่สังคม เป็นภาพสะท้อนความร่วมมืออย่างแท้จริงของทุกภาคส่วนในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างสร้างสรรค์โดยใช้แนวทางลูกเสือ ผ่านกลุ่มขบวนการจิตอาสาลูกเสือราชทัณฑ์ไทย ดังที่ได้กล่าวมาแล้วถึงการฝึกอบรมที่ส่งเสริมในหลายด้านทั้งด้านร่างกาย มีการฝึกในเรื่องของการควบคุมอารมณ์ เช่น ผู้ต้องขังบางคนเคยเป็นคนอารมณ์ร้อนหลังจากได้รับการฝึกทำให้เป็นคนใจเย็นขึ้น มีการสอนเรื่องของการอยู่ในส่วนรวมว่าควรทำตัวอย่างไร ต้องปฏิบัติตัวเช่นไร เป็นต้น นับเป็นแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในคดีอาญาเสพติดด้วยขบวนการลูกเสือ อย่างเป็นทางการ (สโมสรรลูกเสือราชทัณฑ์, มปป.)

อย่างไรก็ดีโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือก็ถูกลดทอนความสำคัญลงหลังจากสิ้นสุดโครงการลงในปี พ.ศ.2558 ทว่ายังคงมีการใช้กระบวนการลูกเสือเป็นกิจกรรมการบำบัด แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต่าง ๆ ในรูปแบบกองลูกเสืออาสาต่าง ๆ ของแต่ละ เรือนจำ/ทัณฑสถาน ภายใต้โครงการลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยพบปัญหาบางประการ เช่น การถ่ายเทภารกิจงานจากผู้รับผิดชอบไปยังผู้รับผิดชอบโครงการใหม่ ทว่าผู้รับผิดชอบโครงการใหม่นั้นไม่มีศักยภาพในการดำเนินงานเท่าที่ควร หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมและความสามารถของบุคลากรเจ้าหน้าที่ภายในกรมราชทัณฑ์เอง ไปจนถึงรูปแบบของโครงการเองที่เป็นอุปสรรคต่อการไปสู่ผลสัมฤทธิ์ แต่สิ่งที่น่าสนใจพบว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือยังดำรงอยู่ได้โดยไม่ถูกยกเลิกไป แม้จะมีได้ดำเนินการเต็มรูปแบบอย่างที่เคยดำเนินการเช่นในอดีตก็ตาม จึงนำไปสู่ข้อคำถามถึงการค้นหาปัจจัยที่เอื้อต่อโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำไปสู่การค้นพบแนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ
- 1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

1.3 คำถามการวิจัย

1.3.1 ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ มีหรือไม่ อย่างไร

1.3.2 การดำเนินงานโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ มีปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จอย่างไร

1.3.3 ควรมีแนวทางในการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างไร

1.4 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative Research) ประกอบด้วย การศึกษาเฉพาะกรณี (case Study) และวิธีการวิจัยแบบสัมภาษณ์ โดยเจาะลึก (in - depth interview) จากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่เข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ดังนี้

1.4.1. ขอบเขตด้านประชากร ประกอบด้วย

(1) บุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ในระดับบริหารและระดับอำนวยการ

(2) บุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ในระดับปฏิบัติการ

(3) นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยาด้านทัณฑปฏิบัติ ด้านการวิจัยและการติดตามประเมินผล ด้านกระบวนการลูกเสือ

(4) ผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

1.4.2 ขอบเขตด้านแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีทางด้านอาชญาวิทยา แนวคิดหลักทัณฑวิทยา แนวคิดกระบวนการลูกเสือ และแนวคิดทฤษฎีการประเมินประสิทธิภาพโครงการ

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะทำการวิจัย

- (1) ศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ
- (2) ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ
- (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการทำวิจัย ได้แก่ กรมราชภัฏ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง ศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏ ได้แก่ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา และพื้นที่จัดกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

1.4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา ใช้เวลาในการศึกษา 1 ภาคการศึกษา

1.5 นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ทั่วไป

แนวทางพัฒนา หมายถึง วิธีการในการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม เป็นการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบ การกระทำทำให้ดีขึ้นอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นไปพร้อม ๆ

ประเมินประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการเปรียบเทียบผลลัพธ์โครงการ (project results or outcomes) ที่เกิดขึ้นจริงกับผลลัพธ์โครงการที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ของ โครงการ (project Objectives) เพื่อทราบว่า การดำเนินโครงการบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลลัพธ์ของโครงการประกอบด้วย (outputs) และผลกระทบ (impacts)

ลูกเสือ คือ สมาชิกแห่งองค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการฝึกหัดอบรมปมนิสัยให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณี มีอุดมคติ และความรับผิดชอบต่อตัวเองและต่อผู้อื่น

กระบวนการลูกเสือ หมายถึง กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมอันดีงาม ไม่กระทำความผิดเป็นปัญหาต่อสังคม โดยมีวิธีการดำเนินการ 3 หลักใหญ่ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการ ที่องค์การลูกเสือกำหนดไว้

โครงการ หมายถึง แผนหรือเค้าโครงการที่กำหนดไว้ โครงการเป็นศัพท์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “project” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือระดับหนึ่งของแผนงาน (plan) บางตำราถือว่ามีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “program” ซึ่ง หมายถึงแผนงานที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงานชัดเจน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ หมายถึง ผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ด้วยการจัดฝึกอบรมตามกระบวนการลูกเสือให้กับผู้ต้องขังในฐานะเป็นนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ “ลูกเสือราชทัณฑ์” โดยใช้ หลักสูตรผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C วิสามัญ) ดำเนินการฝึกอบรมยังศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ และผ่านโครงการครบถ้วนตามที่กำหนด รวมถึงได้รับการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ ในวันที่ 29 มีนาคม 2558 ต่อมาได้รับการประกาศพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษเนื่องในปีมหามงคลที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุครบ 60 พรรษา จึงพ้นโทษ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558

การพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ หมายถึง การปล่อยตัวผู้ต้องขังก่อนครบกำหนดโทษตามที่ศาลตัดสิน ทั้งนี้ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กรมราชทัณฑ์กำหนดหลักเกณฑ์ เช่น การผ่านการอบรมในหลักสูตรที่มีการเปิดให้อบรมในการสะสมชั่วโมง หรือช้อยกเว้นอื่น ๆ เป็นต้น แต่ต้องไปใช้กำหนดโทษที่เหลือในชุมชนโดยไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการปล่อยตัวผู้ต้องขังเหล่านั้นออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างอิสระ ทว่าผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวพักการลงโทษจะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามเงื่อนไขของการคุมประพฤติอย่างเคร่งครัดโดยอยู่ภายใต้การดูแลของพนักงานคุมประพฤติและอาสาสมัครคุมประพฤติ จนกว่าจะครบกำหนดโทษจริงที่ศาลกำหนดจึงจะถือว่าเป็นอิสระ หากระหว่างปล่อยตัวคุมประพฤติ ผู้ได้รับการพักการลงโทษไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ก็จะถูกส่งเพิกถอนการพักการลงโทษ ยุติการคุมประพฤติและถูกจับตัวกลับไปจำคุกในเรือนจำต่อไป จนกว่าจะครบกำหนดโทษที่ศาลกำหนดไว้ โดยไม่ต้องมีหมายจับและหมายจำคุกอีกเพราะยังมีสถานภาพเป็นนักโทษอยู่

โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏ หมายถึง โครงการที่เปิดขึ้น โดยรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีทักษิณ ชินวัตร ด้วยความร่วมมือของกระทรวงกลาโหม กองทัพ ทั้ง 3 เหล่าทัพ และกรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรม เพื่อเป็นการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ปีพุทธศักราช 2545 ทั้งนี้โครงการ การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนา ดังกล่าวมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ต้องขัง ตามแผนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ศาลตัดสินลงโทษในคดียาเสพติด เมื่อดำเนินการฟื้นฟู ผู้ต้องขังใกล้จะครบกำหนดปล่อยตัวในคดี ยาเสพติดและคดีไม่ร้ายแรง นำไปสู่การระบายความแออัดในเรือนจำ เนื่องจากในขณะนั้นมีผู้ต้องขัง คดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ระยะเวลาในการบำบัดและฟื้นฟูจะดำเนินการฟื้นฟูสภาพจิตใจ สภาพร่างกาย สร้างจิตสำนึกที่ดี ให้เกิดความเข้าใจในโทษและพิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนการ เปลี่ยนพฤติกรรมให้สามารถเลิกเสพยาเสพติดได้พร้อมที่จะกลับไปใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัว ชุมชน สังคมได้อย่างปกติสุข นักเรียนที่จบการฝึกอบรมต้องปฏิญาณตน ว่าจะเป็นพลเมืองดีของชาติ ไม่ยุ่ง เกี่ยวกับยาเสพติด และไม่หวนคืนกลับไปสู่อายาเสพติดทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นผู้เสพ ผู้จำหน่าย ในทุก กรณี และได้ร่วมกันดื่มน้ำสาบานไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ลูกเสือวิวัฒน์ หมายถึง ผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องขังที่อบรมโดยโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชภัฏ ด้วยกระบวนการลูกเสือ ด้วยกระบวนการในการฝึกอบรมที่ใช้เฉพาะของ กรมราชทัณฑ์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย, จิตใจ/คุณธรรม/จริยธรรม, ทักษะคดี/เจตคติ/ค่านิยม ทักษะงานฝีมือวิชาชีพ, ทักษะทางสังคม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1.6.1 ทำให้ทราบถึงปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วย กระบวนการลูกเสือ
- 1.6.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วย กระบวนการลูกเสือ
- 1.6.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการ ลูกเสือ เพื่อให้การบริหารงานราชทัณฑ์ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพอันนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังและเป็นการคืนคนดีกลับสู่สังคม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยา
- 2.2 แนวคิดหลักทัณฑ์วิทยา
- 2.3 แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเสีย
- 2.4 แนวคิดกระบวนการลูกเสือ
- 2.5 วิวัฒนาการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ
- 2.6 แนวคิดการประเมินโครงการ
- 2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีทางด้านอาชญาวิทยา

2.1.1 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำผิด (Rational Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลเป็นผู้มีอิสระในการเลือกที่จะกระทำผิดกฎหมาย และแนวทางในการเลือกพฤติกรรมผิดกฎหมายขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลจะได้รับความพึงพอใจหรือผลประโยชน์สูงสุด กล่าวได้ว่ามนุษย์เลือกพฤติกรรมโดยคำนวณจากสิ่งที่สนองต่อความพอใจของบุคคล ไม่จำกัดเฉพาะตัวปัจเจก เช่น ทรัพย์สิน หรือรูปแบบการกระทำผิดเท่านั้น แต่ยังรวมทั้งผลประโยชน์และความสุขทางจิตใจ (สุมนทิพย์ จิตสว่าง และ จิตติยา เพชรมณี, 2550)

ทฤษฎีนี้มีมาจากกลุ่มทฤษฎีของสำนักคลาสสิก ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการอธิบายเพื่อค้นหาแนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ซึ่งผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่กระทำผิดกรณีเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด ย่อมมีอิสระในการเลือกตัดสินใจที่จะกระทำผิด โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ และหากผู้กระทำผิดได้รับการพักโทษ ซึ่งผู้กระทำผิดที่ได้ผ่านกระบวนการตามโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือแล้ว โครงการดังกล่าวได้ปลูกฝังให้ผู้ผ่านโครงการได้ตระหนักถึงโทษภัยและผลของการกระทำผิด เมื่อได้รับอิสระ ไม่ต้องถูกควบคุมตัวที่เรือนจำ ทั้งนี้โดยผ่านโครงการ จึงทำให้ลูกเสือวิวัฒน์มี

ภูมิคุ้มกัน ไม่กระทำผิดกฎหมายข้อห้าม ซึ่งทำให้ผู้กระทำผิดได้รับประโยชน์และเป็นการทำให้สังคมเกิดความสงบสุข

2.1.2 ทฤษฎีของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive school)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์เกิดมาเปรียบเสมือนผ้าขาวที่บริสุทธิ์ แต่สิ่งที่ทำให้ผ้าขาวต้องมีรอยมลทิน หรือคนต้องประกอบอาชญากรรม เนื่องจากสภาพแวดล้อมบีบบังคับ (Determinism) อาทิ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ครอบครัว ที่อยู่อาศัย การคบเพื่อน สื่อ เป็นต้น (สุมนทิพย์ จิตสว่าง และ ฐิตียา เพชรมณี, 2550)

ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการอธิบายการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วยโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ กล่าวคือ ผู้กระทำผิดซึ่งเป็นบุคคลที่ด้อยโอกาส ถูกสภาพแวดล้อมบีบบังคับให้ต้องประกอบอาชญากรรม บุคคลดังกล่าวจึงควรได้รับการให้โอกาสจากสังคมในการกลับตนเป็นคนดี จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิด โดยเฉพาะผู้กระทำผิดโดยพลั้งพลาด ไม่ได้มีลักษณะเป็นอาชญากร ได้มีโอกาสในการกลับตนเป็นคนดี เป็นทรัพยากรที่ดีของสังคม

2.1.3 ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่าหากมีการควบคุมทางสังคมเป็นอย่างดีจะเป็นการลดการกระทำผิดของผู้กระทำผิดและการป้องกันอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งการควบคุมทางสังคมสามารถกระทำได้ตั้งแต่ระดับครอบครัว สถาบันการศึกษาและสังคมในระดับใหญ่ (สุมนทิพย์ จิตสว่าง และ ฐิตียา เพชรมณี, 2550)

ซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายผู้กระทำผิดที่ผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ว่าเป็นการทำให้ผู้กระทำผิดสามารถคืนกลับสู่สังคมได้อย่างปกติ เป็นการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน ซึ่งเป็นการให้ชุมชนโดยเฉพาะครอบครัวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ไม่เหมือนกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำที่ใช้เรือนจำในการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด แต่เป็นการทำให้สังคมเข้ามามีส่วนในการรับผิดชอบต่อการกระทำผิดของผู้กระทำผิด และทำให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ในฐานะที่ผู้กระทำผิดเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเป็นการแก้ไขฟื้นฟูที่นำไปสู่การคืนคนดีสู่สังคมได้อย่างแท้จริง

2.1.4 ทฤษฎีตีตรา (Labeling)

มีนักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีตีตราจำนวนหลายคนด้วยกัน อาทิ แฟรงค์ แทนเนนบาร์ม (Frank Tannenbaum, 1938) เอ็ดวิน เลอเมิร์ต (Edwin Lemert) ฮาร์เวต เบคเกอร์ (Becker, 1963) จอห์น คริสซิส (John Kitsues) และไค อีริกสัน (Kai Erikson) ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของทฤษฎีตีตราได้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรถูกกำหนดโดยกลุ่มคนรอบ ๆ ข้าง หรือโดยสังคม พฤติกรรมอาชญากรมิใช่คุณสมบัติของผู้เป็นเจ้าของแต่เกิดจากการที่สังคมกำหนดบุคคลต่าง ๆ กล่าวคือ สังคมมองบุคคลนั้นเป็นอย่างไร บุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติตนนั้น หรือหากสังคมมีการตีตราสมาชิกในสังคมอย่างไร บุคคลที่ถูกตีตราจะปฏิบัติตามที่สังคมได้ตีตรา (สุนทวิทย์ จิตสว่าง และ ปิยะพร ตันฉวีกุล, 2558)

สำหรับทฤษฎีตีตรามีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ เนื่องจากโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ผู้กระทำผิดที่ได้รับการพักการลงโทษไปจนถึงผู้พ้นโทษหากได้รับการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมคือการถูกตีตราจะส่งผลต่อการตีตราบุคคลเหล่านั้น อันส่งผลให้บุคคลที่กระทำผิดอาจเห็นว่าตนเองมีความแปลกแยกจากสังคมและมีการกระทำผิดต่อไป เนื่องจากการไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม จนกระทั่งยากต่อการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ดังนั้นการปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวผู้ผ่านโครงการ ในฐานะผู้เคยรับโทษอันเป็นผลจากการกระทำผิดจึงต้องมีความคำนึงถึงการตีตราตามทฤษฎีควบคู่ไปด้วย และการสร้างความร่วมรับซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้จะเป็นการลดการตีตราผู้กระทำผิดอีกด้วย

2.1.5 ทฤษฎีวิวัฒนธรรมรอง

ทฤษฎีวิวัฒนธรรมรอง ของ โคเฮน โดย อัลเบิร์ต เค. โคเฮน (Albert K.Cohen) เขาได้อธิบายว่า วิวัฒนธรรมรองของผู้กระทำผิดได้เกิดขึ้น เนื่องจากปัญหาฐานะอันต่ำต้อยที่ได้ประสบในย่านที่อยู่อาศัยของคนจน บุคคลที่อาศัยในย่านดังกล่าว ได้รับการประเมินโดยมาตรฐานความเป็นอยู่ของชนชั้นกลาง มาตรฐานดังกล่าว มีลักษณะสำคัญ อาทิ ความทะเยอทะยาน ความชำนาญ การประสบความสำเร็จ การผัดผ่อนไม่ชิงสุกก่อนห่าม เพื่อจะได้บรรลุ เป้าหมายในระยะยาว การมีเหตุผลและความรักศักดิ์ศรี การรู้จักควบคุมความก้าวร้าว และความรุนแรง การรู้จักประโยชน์ของการพักผ่อนหย่อนใจ ความหวงแหนทรัพย์สิน ชนชั้นล่างจะต้องเผชิญกับความคาดหวังดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคนเหล่านั้นยังเป็นเด็กโรงเรียนที่ซึ่งเด็กทุกชนชั้นมาอยู่ร่วมกัน และแข่งขันกันในเรื่องฐานะความเป็นอยู่ โดยอาศัยเกณฑ์ในการดำรงชีวิตของชนชั้นกลางเป็นหลัก และบุคคลชนชั้นล่างก็อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะมีฐานะทางสังคมที่ต่ำกว่า ขาดความชำนาญชำนาญ ทักษะที่ดีที่จะแข่งขันกับเพื่อนที่เป็นชนชั้นกลาง เพื่อให้ครูและบุคคลอื่น ๆ ใน โรงเรียนยอมรับ เมื่อเด็กชนชั้นล่างตกอยู่ในฐานะดังกล่าวนี้ บางพวกก็พยายาม ทำอย่างดีที่สุดแม้จะยากจน บางพวกก็ยอมรับและยึดวัฒนธรรม

ของชนชั้นกลาง บางพวกก็ปฏิเสธมาตรฐานความเป็นอยู่ของชนชั้นกลางโดยสิ้นเชิง และสร้างค่านิยมใหม่ ๆ ขึ้นมา ซึ่งตรงกันข้ามกับค่านิยมของชนชั้นกลาง ค่านิยมที่สร้างขึ้นมานี้ใหม่ที่สำคัญมีอยู่ 6 ประการคือ (Wolfgang, Savitz, and Johnston, 1970)

1) การไม่เห็นประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ (Non - Utilitarian) การที่เขายกมย สิ่งของก็ใช้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตมากมายนัก แต่ต้องทำไปเพื่อสนองอารมณ์ หรือเพื่อความสำเร็จตามที่ต้องการ

2) การผูกพยาบาท (Malice) ผู้ที่ทำความรู้สึกดีใจที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความทุกข์ และยังทำร้ายค่านิยมภายในชุมชนอีกด้วย

3) การทำในสิ่งที่ตรงกันข้าม (Negativism) เป็นการทำความร้ายชนชั้นกลาง สิ่งใดเป็นที่ยอมรับในหมู่ชนชั้นกลางผู้ที่กระทำความผิดจะปฏิเสธ แต่จะยอมรับในสิ่งที่ตรงกันข้าม

4) ทำได้สารพัด (Versatility) ผู้ที่ทำความผิดนอกจากจะกระทำความผิดได้หลากหลายแล้ว ยังประพฤติไปในทางประสงคร้ายต่อผู้อื่น แสดงความป่าเถื่อน และละเมิดสิทธิของผู้อื่น ทำตนเป็นคนจรจัด เป็นต้น

5) การแสวงหาความสุขเพียงชั่วครู่ชั่วยาม (Short-run Hedonism) เป็นพฤติกรรมที่ไม่ให้ความสนใจต่อเป้าหมายในระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการวางแผน การใช้เวลา หรือเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ความชำนาญ ใช้ชีวิตอยู่ไปวัน ๆ ชอบทำสิ่งที่ตื่นเต้น ขาดความอดทน ชอบความเร่งด่วน ขาดความรอบคอบในเรื่องผลได้และคุณค่าในระยะยาว

6) ความเป็นอิสระของกลุ่ม (Groups Autonomy) เป็นการกระทำที่ไม่ยึดต่อข้อห้ามต่าง ๆ ในสังคม ยกเว้นความต้องการของกลุ่ม ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มเป็นไปอย่างเหนียวแน่น และหยิ่งผยอง จะไม่แยแสต่อกลุ่มอื่น ๆ รู้สึกเป็นปฏิปักษ์และขัดขืน ผู้ที่เข้ามารวมกลุ่มก็ชอบที่จะทำอะไรตามใจตนเอง อยู่ก่อนแล้ว ดังนั้น เมื่อมารวมตัวกันเป็นแก๊ง ก็กลายเป็นกลุ่มที่ทำอะไรเอาแต่ใจ หรือยึดความเป็นอิสระของกลุ่มเป็นหลัก (ประเทือง ธนิยผล, 2556)

ซึ่งจากทฤษฎีสามารถนำมาอธิบายแนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคมได้โดยจากทฤษฎีนี้ผู้กระทำความผิดนั้นกระทำผิดเพราะได้สร้างแนวทางวัฒนธรรมที่เบี่ยงเบนจากสังคม ทว่าในทางกลับกันหากผู้กระทำความผิดได้ผ่านการฝึกอบรมพัฒนาขัดเกลา และสร้างวัฒนธรรมขึ้นใหม่ในหมู่เพื่อนหรือกลุ่มที่มีแนวทางในการฝึกพัฒนาในทางเดียวกันเมื่อพันโทพวกเขาอยู่รวมกันในการสร้างสรรค์เป็นการป้องกันการกระทำความผิดได้ตามความเชื่อของทฤษฎีนี้

2.1.6 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Theory of Differential Association)

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง ถูกค้นพบโดย ซีทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) ซึ่งเขาเชื่อว่า พฤติกรรมอาชญากร เรียนรู้ได้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ความประพฤติที่แสดงมาในลักษณะอาชญากรขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอในการติดต่อความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยทฤษฎีนี้มี หลักการที่สำคัญ 9 ประการ คือ

- 1) พฤติกรรมอาชญากรรม เกิดจากการเรียนรู้
- 2) พฤติกรรมอาชญากรรม เกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นตาม กระบวนการติดต่อสื่อสาร
- 3) หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้น เกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน
- 4) เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้จะรวมถึงเทคนิคในการกระทำความผิด ซึ่งบางครั้งก็ง่ายบางครั้งก็ซับซ้อนและทิศทางเฉพาะของแรงดลใจแรงผลักดัน การใช้เหตุผล ตลอดจนทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด
- 5) ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดัน จะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่ เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย
- 6) หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำความผิด เพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย
- 7) การคบหาสมาคมอาจจะแตกต่างกันในด้านความถี่ ระยะเวลา การให้ความสำคัญและความเข้มข้น
- 8) กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมจะมีกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป
- 9) ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการ และค่านิยมทั่วไป ของคนในสังคมที่ไม่ใช่อาชญากรรมก็เป็นความต้องการเหมือนกัน โดยไม่จำเป็นต้องอธิบายด้วยความต้องการหรือค่านิยมนั้น เช่น ขโมยลักทรัพย์เพื่อต้องการความมั่นคงในการเงิน เช่นเดียวกับกรรมกรที่หาเช้ากินค่ำโดยสุจริตก็ทำงานหนักเพื่อความมั่นคงในการเงินเช่นเดียวกัน (ปิยะพร ตันณีกุล, 2556)

นำมาอธิบาย แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ได้โดยการอธิบายของทฤษฎีนี้มุ่งอธิบายการประกอบอาชญากรรมว่าเกิดจากการคบหากันในหมู่ผู้มีพฤติกรรมอาชญากรจึงมีแนวโน้มมากหากผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษออกมานั้น

กลับเข้าสู่วงจรเดิม ๆ ในสังคมอาชญากร ก็อาจทำให้ผู้พ้นโทษหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ในทางกลับกันหากผู้กระทำผิดที่พ้นโทษได้กลับออกมาสู่สังคมที่ดีขึ้นเป็นสังคมตามค่านิยมกระแสหลักของสังคมดัง เช่น ผู้ต้องขังที่ผ่านโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เมื่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้กลับเข้าสู่สังคมและมีกลุ่มลูกเสือ หรือลูกเสือชาวบ้านคอยให้การดูแลต้อนรับเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มก็จะทำให้ผู้เคยกระทำผิดเหล่านั้นได้คบหาสมาคมกับกลุ่มสังคมที่ให้การยอมรับและไม่มีความคิดที่จะกระทำผิดซ้ำ

2.1.7 ทฤษฎีพันธะทางสังคมหรือความผูกพันทางสังคม (Social Bonding Theory)

ทฤษฎีพันธะทางสังคม มองว่าการที่บุคคลมีพันธะทางสังคมหรือมีความผูกพันทางสังคมน้อย จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนนำไม่สู่การกระทำผิด ผู้กระทำผิดเพราะไม่มีความผูกพัน ขาดข้อผูกมัด ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรม และมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง หลักสำคัญของทฤษฎีนี้คือ ความผูกพันกับสังคมหรือพันธะทางสังคม (Social Bond) แบ่งออกเป็น 4 ประเภท มีองค์ประกอบ ได้แก่ (พรชัย ชันดีและคณะ, 2558)

ความผูกพัน (Attachment) หมายความว่าถึง การที่บุคคลมีความผูกพัน หรือความรักใคร่กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึกรู้สึกหรือสามัญสำนึกที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

ข้อผูกมัด (Commitment) หมายความว่าถึง การที่บุคคลถูกผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพโดยสุจริต มีครอบครัวที่อบอุ่น และเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ส่งผลให้บุคคลไม่อยากจะกระทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านความมีเหตุมีผลของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

การเข้าร่วม (Involvement) หมายความว่าถึง การที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม อาทิ กิจกรรมครอบครัว การทำงานร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ฯลฯ เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม เป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชญากรรม ดังนั้น พันธะหรือสัญญาข้อผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม คือ การเข้าร่วมนั้นจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของแนวคิดนี้

ความเชื่อ (Belief) หมายความว่า ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูง ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำความผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม (อุนิษา เลิศโตมรสกุล และอรรณพ ชูบำรุง, 2561)

หลักการสำคัญของทฤษฎีพันธะทางสังคมหรือความผูกพันทางสังคม ทั้ง 4 ประเภท คือความผูกพัน (Attachment) ข้อผูกมัด (Commitment) ความเชื่อ (Belief) และการเข้าร่วม (Involvement) นำมาอธิบายโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อนำไปสู่แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคมได้ เพราะเหตุว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือดังกล่าวได้มีกระบวนการสร้างให้บุคคลที่มีพันธะทางสังคม หรือมีความผูกพันทางสังคมมากขึ้นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ บนพื้นฐานแนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และกระบวนการลูกเสือ

2.2 แนวคิดหลักทัณฑ์วิทยา

2.2.1 แนวคิดวัตถุประสงค์ของการลงโทษ

วัตถุประสงค์ของการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกิดขึ้นในยุคต่าง ๆ ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันสรุปได้ดังนี้

2.2.1.1 การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน (Retribution)

เป็นการลงโทษที่มีมาตั้งแต่สมัยที่มนุษย์ยังเป็นสังคมดั้งเดิม รูปแบบการลงโทษจะมีลักษณะที่รุนแรงและป่าเถื่อน เช่น การตัดอวัยวะ การเขียนตี ทรมาน และการประหารชีวิต ซึ่งเป็นการลงโทษ ที่มีวัตถุประสงค์อันสอดคล้องกับความรู้สึกของผู้เสียหายและประชาชนทั่วไปที่ต้องการจะเห็นคนที่ทำร้ายผู้อื่นได้รับผลร้ายเช่นกัน ทำให้เกิดความยุติธรรมตามความรู้สึกของผู้เสียหาย

2.2.1.2 การลงโทษเพื่อข่มขวัญยับยั้ง (Deterrence)

วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้เป็นผลมาจากแนวความคิดของสำนักอาชญาวิทยาดั้งเดิม (classical School) ซึ่งเชื่อว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นจากคนไม่เกรงกลัวกฎหมายหรือการบังคับใช้ กฎหมายอ่อนแอ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีเหตุมีผลและมีเจตจำนงอิสระ (Free Will) ที่จะเลือกทำสิ่งใด ก็ได้ โดยเลือกทำสิ่งที่ตนเองได้รับประโยชน์และพอใจ แต่ไม่เลือกทำสิ่งที่ทำให้เกิดความทุกข์และ ความเจ็บปวด การลงโทษจึงมีขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำผิด โดยทำ

ให้ผู้กระทำผิดรู้สึกว่าการกระทำผิดก่อให้เกิดความเจ็บปวดและไม่ก่อให้เกิดผลดี แต่การลงโทษที่มีผลในการข่มขู่ยับยั้งที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความแน่นอน รวดเร็ว เสมอภาค และการลงโทษที่เหมาะสม

2.2.1.3 การลงโทษเพื่อตัดโอกาสกระทำผิด (Incapacitation)

การป้องกันสังคมหรือการตัดโอกาส มีหลักการว่า อาชญากรรมย่อมไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีอาชญากรหรืออาชญากรไม่มีโอกาสที่จะทำผิด โดยมุ่งป้องกันการกระทำผิดซ้ำซึ่งทำได้โดยการทำให้ผู้กระทำผิดหมดโอกาสที่จะกระทำผิดได้ ซึ่งสามารถกระทำได้ อาทิ การเนรเทศ การตัดอวัยวะ การประหารชีวิต และการจำคุก

2.2.1.4 การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation)

การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นแนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) ซึ่งเชื่อในเรื่องเจตจำนงกำหนด (Determinism) กล่าวคือ การกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดจากปัจจัยต่าง ๆ มนุษย์ไม่สามารถเลือกการกระทำได้อย่างอิสระ ใช้เหตุผลในการเลือก แต่มนุษย์ถูกกดดัน หล่อหลอมจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ จนมีบุคลิกภาพที่บกพร่องและหันไปสู่การกระทำผิด การลงโทษจึงไม่ควรมุ่งเน้นที่การกระทำความผิดเป็นหลัก แต่ควรพิจารณาจากสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดและการแก้ไขไปที่สาเหตุนั้น (สุนนทิพย์ จิตสว่าง, 2561)

แนวคิดวัตถุประสงค์ของการลงโทษผู้กระทำผิดที่มีความสอดคล้องกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างชัดเจน คือ การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) เพราะผู้กระทำความผิดอาจถูกกดดันหรือถูกหล่อหลอมพฤติกรรมการกระทำผิดจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ จนเกิดความบกพร่องและหันไปสู่การกระทำผิด การลงโทษจึงควรพิจารณาจากสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดและการแก้ไขไปที่สาเหตุนั้น

2.3 แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูพฤตินิสัย

แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูพฤตินิสัยการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด จึงเน้นที่ตัวผู้กระทำผิดมากกว่าการกระทำผิด โดยการเน้นการศึกษาผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลหรือการจำแนกลักษณะเพื่อหาสาเหตุการกระทำผิดและแนวทางแก้ไข ทั้งนี้เพราะสังคมจัดให้มีการลงโทษนี้ขึ้นก็เพื่อเปิดโอกาสให้สังคมได้แก้ไขผู้กระทำผิด เช่น ผู้ต้องขังคดีฆ่า อาจได้รับการปล่อยตัวก่อนผู้ต้องขังคดีลักทรัพย์ที่กระทำผิดซ้ำซาก ถ้าผู้ต้องขังคดีฆ่าสามารถสำนึกผิดและมีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการและมีแนวโน้ม

ว่าจะไม่กระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น ระยะเวลาของการลงโทษจำคุกขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กระทำผิดที่จะแก้ไขตนเอง เช่นนี้ แนวความคิดในการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูจึงเป็นแนวคิดที่ให้โอกาสคนได้กลับตัว ทั้งยังให้โอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตัวโดยการทำให้คนที่ทำผิดไม่ให้อำนาจตัวเองไปสู่การกระทำผิดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำผิดถูกลงโทษในลักษณะที่เป็นการทำลาย คุณลักษณะหรือศักยภาพในการกลับเข้าสู่สังคมของเขา โดยการใช้มาตรการลงโทษที่ไม่ทำให้เกิดรอยมลทินและได้รับการชดเชยจากผู้กระทำผิดอื่น ๆ วิธีการดังกล่าว ได้แก่ การใช้มาตรการเลี้ยงโทษจำคุก เช่น การรอกการลงอาญาโดยมีการคุมประพฤติ การใช้โทษปรับและการใช้มาตรการในชุมชนอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อมิให้ผู้กระทำผิดได้รับผลกระทบในทางลบในเรือนจำ จึงมีแนวคิดที่ต้องให้ผู้ต้องโทษหรือผู้กระทำผิดนั้นอยู่ในเรือนจำให้น้อยที่สุด ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดเช่นกัน นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเลี้ยงโทษจำคุกในกรณีที่ได้เข้าไปปรับโทษในเรือนจำมาเป็นเวลาตามสมควรแก่เหตุระดับหนึ่งแล้ว ด้วยการใช้วิธีพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ หรือการทำงานบริการสาธารณะและศูนย์ควบคุม ในขณะที่พวกที่ใช้ วิธีการจำคุกในเรือนจำก็ให้การศึกษาจัดให้มีการอบรมแก้ไข เช่น การฝึกวิชาชีพ การอบรมทางศีลธรรมและศาสนา การจัดสวัสดิการ การให้การบำบัดแก้ไขรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อมุ่งแก้ไขสาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดมีความบกพร่องและเป็นเหตุให้กระทำผิด แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูพฤษิตินัย (อัจริยา ชูตินันท์, 2561)

สามารถนำมาอธิบายโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อนำไปสู่แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม คือ เป็นแนวทางเพื่อเน้นการแก้ผู้กระทำผิดบนพื้นฐานแนวคิดที่ผู้กระทำผิดควรได้รับโอกาสในการปรับปรุงตัว เพื่อกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

2.3.1 แนวคิดรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

การหลีกเลี่ยงการใช้โทษจำคุกสำหรับผู้กระทำผิดหรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำทั้งนี้โดยการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดด้วยระบบชุมชนได้รับการยอมรับและมีปฏิบัติอยู่ในหลายประเทศเพราะมีเหตุผลและข้อสนับสนุนทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติอยู่หลายประการ คือ

(1) เป็นการลดผลกระทบในทางลบของระบบเรือนจำต่อผู้ถูกจองจำ

โทษจำคุกจะส่งผลกระทบในทางลบต่อผู้ถูกจองจำ ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการกลับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกหลังการปลดปล่อย ผลกระทบในทางลบของโทษจำคุกนั้น อาจพิจารณาได้ดังนี้ โทษจำคุกจะก่อให้เกิดรอยมลทิน (Stigma) ในตัวผู้ถูกจองจำ กล่าวคือ ผู้ที่เคยถูกจำคุกมาแล้วนั้น จะถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นคนชั่วร้าย ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมด้วย การกลับเข้าทำงานหรือศึกษาต่อจะกระทำได้อย่างยากขึ้น สังคมทั่วไปจะตั้งข้อรังเกียจ ฉะนั้น เมื่อสังคมส่วน

ใหญ่มีความรู้สึกที่ไม่ดี ต่อผู้ต้องโทษจำคุกหรือไม่ยอมรับผู้พ้นโทษก็จะทำให้ผู้พ้นโทษไปคบหาสมาคมกับผู้พ้นโทษด้วยตนเองและนำไปสู่การกระทำผิดขึ้นอีกสภาพและความเป็นอยู่ภายในเรือนจำจะส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ถูกจองจำ โดยเฉพาะผู้ที่ถูกจองจำในเรือนจำเป็นครั้งแรก จะได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจเป็นอย่างมาก อาจทำให้ทัศนคติ นิสัยและมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางลบได้ นอกจากนี้แล้วแม้ว่าภายในเรือนจำจะมีสิ่งจำเป็นต่อความเป็นอยู่เบื้องต้นของมนุษย์ แต่สภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำโดยทั่วไปในเกือบทุกประเทศ เมื่อเทียบกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมภายนอกไม่เท่าใดนัก และเมื่อประกอบกับภาวะของความกดดันต่าง ๆ แล้ว จะมีผลกระทบกระเทือนจิตใจ และร่างกายตลอดจนวิถีชีวิตของผู้ถูกจองจำให้เสื่อมทรามลงและหากจะต้องถูกจองจำอยู่เป็นระยะเวลาานานๆ ก็จะทำให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของเรือนจำ (Prisonization) ทำให้เกิดความเคยชินต่อคุกต่อตาราง และไม่เกรงกลัวอีกต่อไป คุกหรือเรือนจำเป็นที่รวมของผู้กระทำผิดในประเภทต่าง ๆ หลายประเภท และโดยสภาพของเรือนจำแล้วผู้กระทำผิดเหล่านี้จะต้องอยู่ร่วมกัน และคบหาสมาคมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น โอกาสที่จะมีการถ่ายทอดเทคนิคในการประกอบอาชญากรรม ตลอดจนทัศนคติต่อการกระทำผิดในระหว่างผู้ต้องขังก็อาจจะมีขึ้นได้ จึงทำให้ผู้ต้องขังที่ไม่มีสันดานเป็นผู้ร้ายก็อาจจะได้รับถ่ายทอดทัศนคติค่านิยม ตลอดจนแบบแผนการดำเนินชีวิตต่าง ๆ จากผู้ต้องขังที่มีความชัดเจนแล้วได้ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขผู้กระทำผิดประเภทที่ได้กระทำผิดโดยพลาดพลั้งหรือไม่มีสันดานเป็นผู้ร้ายได้

(2) เป็นการลดความแออัดยัดเยียดในเรือนจำ

การนำมาตรการต่าง ๆ ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำมาใช้ ช่วยลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำให้น้อยลง หากว่าสังคมไม่มีมาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยวิธีอื่น นอกจากการลงโทษจำคุกในเรือนจำแล้วนั้น ก็หมายความว่าผู้กระทำผิดเกือบทั้งหมดจะถูกส่งตัวเข้าคุกในเรือนจำ ภาวะการณ์ดังกล่าว ถ้าดำเนินติดต่อกันไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งในภาวะที่เรือนจำต้องรับภาระในการควบคุมผู้ต้องขังไว้เกินกว่าขนาดความจุปกติของเรือนจำ ความแออัดยัดเยียดในเรือนจำจะเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานเรือนจำเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นในด้าน การควบคุมหรือในด้านการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง กล่าวคือในด้านการควบคุมผู้ต้องขังนั้น หากเกิดความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำแล้วจะเป็นอุปสรรคต่อการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขัง การปกครองดูแลมิให้ผู้ต้องขังก่อความวุ่นวาย ตลอดจนการทำให้ร้าย วิวาทหรือรังแกผู้ต้องขังด้วยกันเอง ส่วนในด้านการอบรมแก้ไขผู้ต้องขัง ความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำจะเป็นอุปสรรคต่อการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษาอบรม ด้านการฝึกอาชีพ ด้านการให้บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ซึ่งไม่สามารถที่จะจัดให้ผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึง เช่น การที่ผู้ต้องขังจำนวนมากต้องแออัดยัดเยียดกันในห้องขังเล็ก ๆ หรือการที่ผู้ต้องขังต้อง

ว่างงาน เนื่องจากเรือนจำมีจำนวนผู้ต้องขังมากกว่างานที่จัดให้ผู้ต้องขังทำ ผู้ต้องขังจึงมีเวลาว่างมาก และทำให้จิตใจฟุ้งซ่าน นอกจากนี้ความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำยังเป็นอุปสรรคต่อการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นมาตรการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักทฤษฎีอาชญาวิทยาอีกด้วย การแก้ไขภาวะแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำ อาจจะทำให้ได้โดยการสร้างเรือนจำขึ้นใหม่ให้เพียงพอ กับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นได้ แต่การแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้จะต้องใช้เงินอย่างมากมาใช้ในการก่อสร้าง เรือนจำขึ้นมาใหม่ และการซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์อาคารสถานที่ต่าง ๆ รวมตลอดถึง เจ้าพนักงานซึ่งต้องเพิ่มตามไปด้วย ดังนั้น การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีนี้จึงไม่เป็นการประหยัดตามหลัก เศรษฐกิจและไม่เหมาะสม เพราะเงินดังกล่าวควรที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ ที่ จำเป็นกว่า ในทางตรงกันข้ามการแก้ไขปัญหาความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำโดยวิธีการใช้ มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำไม่เพียงแต่จะประหยัดเงินงบประมาณในการ ก่อสร้างเรือนจำแล้ว ยังประหยัดเงินการดำเนินการของเรือนจำ เช่น ค่าอาหารผู้ต้องขัง และ งบประมาณดำเนินการอื่นๆ อีกโดยสิ้นเชิงด้วย

นอกจากนี้การแก้ปัญหาโดยการสร้างเรือนจำเพิ่ม ยังเป็นการแก้ปัญหาได้ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง เท่านั้น ทั้งนี้เพราะหากยังไม่มีมาตรการการใช้โทษอย่างอื่นแทนโทษจำคุกแล้ว ผู้กระทำผิดจะต้องถูก ส่งเข้าเรือนจำอยู่เรื่อย ๆ เพราะเมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ผู้กระทำผิดก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เมื่อมีการ ก่อสร้างเรือนจำใหม่ในระยะแรกก็อาจจะช่วยลดความแออัดลงได้บ้าง แต่เมื่อระยะเวลาหนึ่งผ่านไป ผู้ต้องขังก็จะล้นเรือนจำอีก อันจะต้องมีการสร้างเรือนจำใหม่เพิ่มขึ้นอยู่เรื่อยไป ตรงกันข้ามหากใช้ มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดนอกเรือนจำแล้ว แม้ผู้ต้องขังจะเพิ่มขึ้นเท่าใด ผู้ต้องขังใน เรือนจำ ก็จะไม่เพิ่มขึ้นมากมายนัก เพราะอาจจะมีการใช้มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ ใช้เรือนจำให้มากขึ้นได้

(3) เป็นการประหยัดเศรษฐกิจ

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในหลาย ๆ ประการ กล่าวคือ พิจารณาในแง่งบประมาณของรัฐ มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำเสีย ค่าใช้จ่ายมากกว่า ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำ จากการศึกษาวิจัยในสหรัฐฯ พบว่า โครงการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน ประหยัดเงินกว่าการใช้เรือนจำหลายเท่า การที่การปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า ก็เนื่องจากมาตรการดังกล่าวจะช่วยประหยัดเงิน งบประมาณในการก่อสร้างเรือนจำ งบประมาณในการดำเนินงานเรือนจำ เงินเดือนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ รวมตลอดถึงค่าอาหารผู้ต้องขัง เช่น ในประเทศไทยจะใช้งบประมาณเกือบ 30% ของ งบประมาณของกรมราชทัณฑ์ทั้งหมดเป็นค่าอาหารผู้ต้องขัง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะการใช้การปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดกลับเข้าอยู่ในชุมชนเหมือนอย่างเดิม โดยมีเงื่อนไข ซึ่งบุคคลเหล่านั้นจะต้องปฏิบัติและแม้

จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่ใช้เป็นเพียงส่วนน้อย เพราะผู้ดูแลผู้กระทำผิดอาจจะใช้อาสาสมัครเสียเป็นส่วนใหญ่

พิจารณาในแง่ตัวผู้กระทำผิดและครอบครัว การที่ผู้กระทำผิดต้องถูกจำคุกนั้น จะทำให้ผู้กระทำผิดหมดโอกาสทำมาหากินในช่วงที่ถูกจองจำอยู่ ทำให้ผู้กระทำผิดขาดรายได้และถ้าหากผู้กระทำผิดเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวด้วยแล้ว ครอบครัวของผู้กระทำผิดก็จะขาดรายได้และเดือดร้อนตามไปด้วย และในขณะที่เดียวกันครอบครัวของผู้กระทำผิดจะต้องมาเยี่ยมเยียนส่งอาหารและของฝากต่าง ๆ ให้กับผู้กระทำผิดระหว่างอยู่ในเรือนจำ ซึ่งเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจนับเป็นจำนวนไม่น้อย ดังนั้น การเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดมาสู่การปฏิบัติในชุมชนจึงมีอยู่หลายระดับ ดังนี้

ระดับที่หนึ่ง การเลี้ยงหรือเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรม เช่น ใช้ศาลหมู่บ้าน หรือมาตรการทางสังคมสงเคราะห์ โดยหน่วยงานด้านสวัสดิการ

ระดับที่สอง กรณีผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว โดยการใช้มาตรการเสี่ยงการจำคุก เช่น การปล่อยตัวชั่วคราว การรอกการกำหนดโทษ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษด้วยการคุมประพฤติ การทำงานบริการสาธารณะ เป็นต้น

ระดับที่สาม กรณีผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุกในเรือนจำแล้ว แต่ได้รับการผ่อนปรนให้ออกมาภายนอกเรือนจำ หรือปลดปล่อยอย่างมีเงื่อนไขให้ออกมาสู่สังคมเพื่อทำประโยชน์และปฏิบัติตามกฎหมายหรือเงื่อนไขแทนการจำคุก เช่น การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ การทำงานสาธารณชนนอกเรือนจำ เป็นต้น (นที จิตสว่าง, มปป.)

สอดคล้องกับรูปแบบโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เนื่องจากผู้ที่ผ่านโครงการดังกล่าวจะได้รับการพักโทษกรณีมีเหตุพิเศษ ได้กลับไปใช้มาตรการติดตามคุมความประพฤติ โดยได้รับการควบคุมแบบไม่ต้องอยู่ในเรือนจำ ทำให้ผู้กระทำผิดได้เกิดกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูตนเองเพื่อพ้นโทษและกลับเข้าสู่สังคม

2.4 แนวคิดกระบวนการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมอันดีงาม ไม่กระทำตนเป็นปัญหาต่อสังคม ดำรงชีวิตอย่างมีความหมาย ก็ต้องอาศัยสาระสำคัญของการลูกเสือ ซึ่งเป็นของกระบวนการลูกเสือโลก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1. วัตถุประสงค์ (Purpose)

วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือ คือ การช่วยให้บุคคลได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคมให้สมบูรณ์อย่างเต็มที่และเป็นรายบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ชาติและชุมชนระหว่างประเทศ ตามที่ธรรมนูญลูกเสือโลกได้บัญญัติเอาไว้ดังนี้

“The purpose of the Scout Movement is to contribute to the development of young people in achieving their full physical, intellectual, social and spiritual potentials as individuals, as responsible citizens and as members of their local, national and international communities.”

2.4.1.1 วัตถุประสงค์ของการลูกเสือ ถือตามบทบัญญัติแห่งธรรมนูญของสมาชิกลูกเสือโลก คือ มุ่งพัฒนาคนรุ่นหนุ่มและคนหนุ่มให้เป็นพลเมืองดีโดย

- (1) การฝึกอบรมมนิสัย
- (2) ฝึกอบรมให้มีนิสัยในการสังเกต ระเบียบวินัยและการพึ่งตนเอง
- (3) ปร่ำสอนให้มีความจงรักภักดีต่อชาติเชื้อสายสุจริตและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- (4) สอนให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์และให้รู้จักทำการฝีมือเพื่อประโยชน์ของตนเอง
- (5) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาในทางกาย จิตใจ และศีลธรรม

(สุทธิพร เทือกสุบรรณ, 2548)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

สามารถอธิบายรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เพราะโครงการดังกล่าวได้นำกระบวนการลูกเสือซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมอันดีงาม ไม่กระทำความผิดในปัญหาต่อสังคม ดำรงชีวิตอย่างมีความหมายสอดคล้องกับการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำผิดในภารกิจงานราชทัณฑ์

2.4.2 จุดหมาย/อุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะลูกเสือแห่งชาติ พ.ศ. 2551 มาตรา 8

เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

2.4.2.1 มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง ฟังตนเอง

2.4.2.2 ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย เห็นใจผู้อื่น

2.4.2.3 รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์

2.4.2.4 รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

2.4.2.5 รู้จักรักษา และส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรม และความมั่นคงของประเทศชาติทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด

อุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติคณะลูกเสือแห่งชาติ พ.ศ. 2551 สอดคล้องกับระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงใช้ในการอธิบายรูปแบบของโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้โดยมุ่งพัฒนาบุคคลทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.4.3 หลักการ (PRINCIPLES)

ได้กล่าวถึงหลักการของขบวนการลูกเสือโลก (The Scout Movement) ยึดมั่นในหลักการดังต่อไปนี้

2.4.3.1 มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ

2.4.3.2 จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วย การส่งเสริมและสนับสนุนความสันติสุข และสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นับตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติจนถึงระดับนานาชาติ

2.4.3.3 เข้าร่วมในการพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น และเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งการยอมรับและให้ความเคารพในความถูกต้องและความเป็นธรรม ต่อธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.4.3.4 ลูกเสือทุกคน ต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน โดยยึดถือใจความสำคัญที่ ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ได้กำหนดไว้กฎและคำปฏิญาณของลูกเสือนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากองค์การลูกเสือโลกเสียก่อน จึงจะถือว่าเป็นคำปฏิญาณและกฎ ที่ถูกต้องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือตามธรรมนูญลูกเสือโลก ซึ่งยึดถือตามต้นฉบับของลอร์ด เบเดนโพเอลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก มีดังนี้

The Scout Promise On my honor I Promise that I will do my best : -

- to do my duty to God and the King (or my country) ;
- to help other people at all time ;
- to obey the Scout Law. The Scout Law

1. A Scout's honor is to be trusted.
2. A Scout is loyal.
3. A Scout's duty is to be useful and to help others.
4. A Scout is a friend to all and a brother to every other Scout.
5. A Scout is courteous.
6. A Scout is a friend to animals.
7. A Scout is obeys orders of his parents, patrol leader.
8. A Scout smiles and whistles under all difficulties.
9. A Scout is thrifty.
10. A Scout is clean in thought, word and deed.

(World Scout Bureau, 1991)

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ของคณะลูกเสือแห่งชาติซึ่งได้รับอนุมัติจากองค์การลูกเสือโลกแล้วมีดังนี้

คำปฏิญาณของลูกเสือ

ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า

1. ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ
3. ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือกฎ ของลูกเสือ

ต่อผู้มีพระคุณ

ข้อ 1. ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้

ข้อ 2. ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และชื่อตรง

ข้อ 3. ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ 4. ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก

ข้อ 5. ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย

ข้อ 6. ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์

ข้อ 7. ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ

ข้อ 8. ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

ข้อ 9. ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์

ข้อ 10. ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

(ประวิทย์ เถลิงกิจ, 2555)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สามารถอธิบายรูปแบบโปรแกรมโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ คือ การยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือนั้นเปรียบเสมือนการยึดหลักกฎหมายของบ้านเมือง หรือระเบียบที่ควรปฏิบัติทั้งในระหว่างต้องราชทัณฑ์และในฐานะพลเมืองของประเทศ ทั้งนี้กฎและคำปฏิญาณของลูกเสือยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีอาชญาวิทยาพันธะทางสังคมให้ส่วนของข้อผูกมัดและความเชื่ออีกด้วย

2.4.4. หลักการสำคัญของลูกเสือ

- 2.4.4.1 นับถือศาสนา
- 2.4.4.2 มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติของตน
- 2.4.4.3 มีความศรัทธาในมิตรภาพและความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก
- 2.4.4.4 บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
- 2.4.4.5 ยอมรับ ปฏิบัติตาม คำปฏิญาณ/กฎ ของ ลูกเสือ
- 2.4.4.6 เข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
- 2.4.4.7 ความเป็นอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง
- 2.4.4.8 มีกำหนดการพิเศษสำหรับการฝึกอบรม โดยอาศัย

ระบบหมู่/ระบบกลุ่ม
 การทดสอบเป็นขั้น ๆ
 เครื่องหมายวิชาพิเศษ
 กิจกรรมกลางแจ้ง

(อภัย จันทรวิมล, 2519)

สอดคล้องกับรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือโดย
 อิงอาศัยทฤษฎีพันธะทางสังคมในข้อความเชื่อ และข้อผูกมัด ทั้งนี้กระบวนการลูกเสือยังส่งเสริมให้
 เกิดความสำนึกและเห็นคุณค่าความสำคัญของตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาร่างกายและ
 จิตใจของผู้กระทำความผิดในการแก้ไขความผิดในจิตใจของตนเองอีกด้วย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.4.5 วิธีการของลูกเสือ (Method)

วิธีการของลูกเสือ คือ ระบบการศึกษาด้วยตนเอง ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าตามลำดับขั้น
 โดยอาศัย

- 2.4.5.1 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
- 2.4.5.2 การเรียนรู้ด้วยการกระทำ
- 2.4.5.3 ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อยโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำ สั่งสอน ฝึกอบรมให้มีความ
 รับผิดชอบทีละน้อย แล้วเพิ่มความรับผิดชอบให้มากขึ้นตามลำดับอายุฝึกให้รู้จักปกครองตนเองจน
 เป็นลักษณะนิสัยประจำตัว เพื่อให้มีความสามารถ พึ่งตนเองได้เป็นผู้นำ และผู้ให้ความร่วมมือที่ดี

2.4.5.4 การทดสอบความก้าวหน้าตามลำดับชั้น ปรับระดับการฝึกอบรมลูกเสือให้สูงขึ้นตามระดับอายุ

2.4.5.5 ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ (Proficiency Badge System หรือ Merit Badge System) เช่น การฝีมือ

2.4.5.6 การจัดหลักสูตรของการฝึกอบรมและวิชาที่เรียน ตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล

2.4.5.7 การใช้เพลง การเล่น การเล่านิทาน กิจกรรมนันทนาการ เป็นอาทิ ประกอบในการฝึกอบรมลูกเสือ

2.4.5.8 พิธีการต่าง ๆ ในการฝึกอบรมลูกเสือรวมถึงเครื่องแบบลูกเสือตามฉบับที่สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติกำหนดไว้

2.4.5.9 เน้นเรื่อง การใช้ชีวิตกลางแจ้ง ธรรมชาติศึกษาและการชุมนุมรอบกองไฟ ซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท

2.4.5.10 ประเด็นสำคัญสุดยอดของการฝึกอบรมฯ คือ เน้นการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อการให้บริการชุมชน และฝึกให้นิยมชีวิตกลางแจ้งให้สัมพันธ์กับธรรมชาติโดยใช้กิจกรรมกลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่ (เบญจมินทร์ ยิ้มมิ่ง, 2546)

สอดคล้องกับรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือในการเน้นการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อการให้บริการชุมชน เป็นการปลูกฝังลักษณะอันพึงประสงค์ของพลเมืองในสังคมเป็นสำคัญและสิ่งที่มีความพิเศษของกระบวนการลูกเสือคือ ฝึกให้นิยมชีวิตกลางแจ้งให้สัมพันธ์กับธรรมชาติโดยใช้กิจกรรมกลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่ผลโดยทางอ้อมก็ถือเป็นการส่งเสริมสุขภาพร่างกายของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยไม่รู้ตัว

2.4.6 วิธีการที่จะบรรลุถึงจุดหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

การจัดให้มีการอบรมที่ก้าวหน้า สนุกสนาน ดึงดูดใจ โดยอาศัยคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน มีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ

2.4.6.1 เครื่องแบบลูกเสือ ผู้กำกับพึงสอนให้ลูกเสือเข้าใจว่าเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกและเป็นเครื่องหมายแห่งความดีและความเสียสละ ดังนั้นลูกเสือจะต้องพิถีพิถันในการแต่งเครื่องแบบที่ถูกต้องและสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ กับทั้งต้องประพฤติตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นลูกเสือ เพื่อเป็นการรักษาชื่อเสียงของตน และคณะลูกเสือแห่งชาติ

2.4.6.2 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ผู้กำกับพืงหมั่นฝึกอบรมให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก และการทำความดีต่าง ๆ โดยเน้นให้เห็นว่าเป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องทำความดีต่าง ๆ สามารถใช้ความดีนั้นให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวมและมีใช้เป็นคนดีโดยอยู่เฉย ๆ ไม่ทำอะไร

2.4.6.3 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทำให้กิจการลูกเสือมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป รากฐานของคติพจน์ของลูกเสือทั้ง 4 ประเภท เกี่ยวข้องกับอุดมคติของลูกเสือในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น กล่าวคือคติพจน์ของลูกเสือสำรองที่ว่า “ทำดีที่สุด” หมายความว่า การทำเพื่อคนอื่นหรือเพื่อส่วนรวมเป็นการกระทำที่ดีที่สุด คติพจน์ของลูกเสือสามัญที่ว่า “จงเตรียมพร้อม” นั้นคือพร้อมที่จะทำความดีเพื่อสร้างความพร้อมต่อส่วนรวม คติพจน์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ว่า “มองไกล” นั้นคือมองให้เห็นเหตุผล มองให้เห็นคนอื่น มองให้เห็นส่วนรวม และมีใช้มองแค่ตัวเองหรือผลประโยชน์ของตนเอง คติพจน์ของลูกเสือวิสามัญที่ว่า “บริการ” นั้นคือการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น และส่วนรวม

2.4.6.4 วิธีการฝึกอบรมที่มีต่อเนื่องกันและก้าวหน้าสูงขึ้น สิ่งที่เป็นประการแรกในการฝึกอบรมลูกเสือ คือผู้สอนจะต้องมองดูการฝึกอบรมของลูกเสือแล้วสอนวิชาต่าง ๆ ดังที่ลูกเสืออยากจะเรียนรู้และให้ลูกเสือสอนตนเอง โดยผู้สอนไม่ต้องเกี่ยวข้องยึดเยี่ยวดิวิชาการให้แก่เขา

2.4.6.5 ระบบหมู่ฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.4.6.6 ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษมีมากมายหลายอย่าง ซึ่งลูกเสืออาจเลือกเรียนเรื่องที่ตนเองสนใจได้และเมื่อได้ผ่านการทดสอบแล้ว ก็จะได้รับเครื่องหมายซึ่งนำมาติดกับเครื่องแบบเป็นการเชิดชูเกียรติและแสดงสมรรถภาพของตนส่วนหนึ่ง

2.4.6.7 กิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง

2.4.6.8 การเล่น เกม การนันทนาการ และกิจกรรมต่าง ๆ

2.4.6.9 การร้องเพลงและการชุมนุมรอบกองไฟ

วิธีการที่จะบรรลุถึงจุดหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาตินั้นสอดคล้องกับรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วยการจัดให้มีการอบรมที่ก้าวหน้า สนุกสนาน ดึงดูดใจ โดยอาศัยคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน มีการสวมใส่เครื่องแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยตนเองในขณะที่กิจกรรมก็มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมมีผู้คอยให้คำแนะนำ

2.4.7 แนวทางการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ

2.4.7.1 พัฒนาการทางกาย คือ การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ลูกเสือได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่และทำให้ร่างกายแข็งแรง เช่น การเล่นเกม การเดินทางไกลอยู่ค่ายพักแรม การฝึกว่ายน้ำ เล่นกีฬา เช่น ฟุตบอล (ถ้ามี) เป็นต้น ให้เหมาะสมกับสภาพอนามัยและอายุไม่ใช้กิจกรรมที่ต้องออกแรงมากเกินไปหรือเป็นกิจกรรมสำหรับบุคคล

2.4.7.2 พัฒนาการทางสติปัญญา คือ การจัดกิจกรรมที่เร้าใจให้ลูกเสือได้ปฏิบัติอันเป็นการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์วิธีการบางอย่างที่ได้นำมาใช้ในการพัฒนาทางสติปัญญาได้แก่งานประเภทงานฝีมือต่าง ๆ เช่นการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้การทำงานด้วยเครื่องมือการชุมนุมรอบกองไฟ การแสดงหุ่นกระบอก เป็นต้น นำไปสู่การสร้างอาชีพ

2.4.7.3 พัฒนาการทางจิตใจและศีลธรรมผู้กำกับลูกเสือจะช่วยพัฒนาจิตใจและศีลธรรมให้แก่ลูกเสือได้โดยส่งเสริมให้มีความซาบซึ้งในศาสนาด้วยการฟังเทศน์ไหว้พระสวดมนต์ การปฏิบัติศาสนกิจและการไปทำบุญทำทานที่วัด พัฒนาแนวความคิดทางศาสนาเช่นการเชื่อคำสอนในพระพุทธรองค์ การเชื่ออย่างมีเหตุผลในอำนาจบางอย่าง หมายความว่า กำลังใจของตนเองที่มีผลลดบันดาลความหวังให้แก่ชีวิตกระตุ้นให้ลูกเสือปฏิบัติตามและเชื่อถือตามพ่อแม่กิจการลูกเสือสามารถที่จะเชื่อมโยงกับศาสนาต่าง ๆ ได้

2.4.7.4 การสร้างค่านิยมและเจตคติผู้กำกับลูกเสือต้องพยายามสร้างค่านิยมและเจตคติที่ดีในสิ่งแวดล้อมทั่วไปให้เห็นและปลูกฝังลงไปในตัวโดยการแสดงภาพที่ดีที่มีค่านิยมอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับลูกเสือแต่ละคนหรือกับกลุ่มลูกเสือทุกโอกาสเพื่อว่าลูกเสือค้นพบด้วยตนเองว่าค่านิยมเจตคติและมาตรฐานอะไรที่มีคุณค่าอย่างยิ่งยวด

2.4.7.5 พัฒนาการทางด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล คือ ความสามารถที่จะติดต่อสัมพันธ์กับสมาชิกนั้นเป็นส่วนหนึ่งของทักษะผู้กำกับ ผู้กำกับลูกเสือต้องช่วยเหลือให้ลูกเสือสร้างสัมพันธภาพอย่างฉันทมิตรกับผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นก็ให้ลูกเสือได้ทดสอบความสามารถหรือทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้กำกับลูกเสือและทดสอบความสามารถในการผูกมิตรกับบุคคลในวัยเดียวกัน หรือต่างวัย

2.4.7.6 พัฒนาการทางด้านสัมพันธภาพทางสังคมผู้กำกับลูกเสือควรตระหนักถึงการพัฒนาทางสัมพันธภาพว่าเป็นเสมอส่วนหนึ่งที่สอดแทรกอยู่ในกิจกรรมของลูกเสือกลุ่มลูกเสือควรจะมีความสามารถที่จะทำงานร่วมกันอย่างกลมเกลียวราบรื่นลูกเสือควรจะได้เรียนรู้ถึงการให้ความร่วมมือการให้และการรับการแสดงบทบาทผู้กำกับและเรียนรู้ถึงการยอมรับในคุณค่าและบุคลิกภาพของบุคคลอื่นๆ เพื่อไม่มีใครจะอยู่ได้อย่างเดียวตายระบบหมู่ของลูกเสือจะช่วยให้ลูกเสือแต่ละคนเข้าร่วมกันเป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยบุคคลในรุ่นเดียวกันและมีความสนใจคล้ายคลึงกันในสภาพเช่นนี้ลูกเสือสามารถทดลองทักษะในการทำงานในกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งจะมีส่วนช่วยเขาในอนาคตทั้งที่ทำงานและที่บ้าน

2.4.7.7 พัฒนาการทางด้านสัมพันธภาพต่อชุมชน คือ ความพร้อมและความสามารถในการบริการแก่ผู้อื่นผู้บังคับบัญชาควรกระตุ้นให้ลูกเสือได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างเข้มแข็งไม่ว่าจะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ประจำเฉพาะตัวหรือปฏิบัติกรร่วมกันทั้งหมดในโครงการบำเพ็ญประโยชน์เจตคติและทักษะดังกล่าวจะเป็นทักษะที่มีค่าและสำคัญถ้าในวันหนึ่งลูกเสือได้รับการกระตุ้นให้เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยสร้างสรรค์สังคมชุมชนในสังคมนั้นก็มีความประทับใจในผลงานของลูกเสือ

2.4.7.8 พัฒนาการทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือการส่งเสริมให้ลูกเสือได้มีความเพลิดเพลินกับชีวิตกลางแจ้งส่งเสริมให้รู้จักรักและรักษาธรรมชาติการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จในการลูกเสือเพราะธรรมชาติให้บทเรียนว่าคนเราสามารถเลี้ยงชีพได้อย่างไรรวมทั้งสอนให้รู้จักการดำรงชีวิตตลอดไปจนถึงการแสวงหาความสุขจากชีวิตอีกด้วยความรู้พิเศษในเรื่องของธรรมชาติเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะเปิดดวงจิตและความคิดของลูกเสือให้รู้คุณค่าความงามของธรรมชาติเมื่อการนิยมป่าเขาลำเนาไพรได้ฝังอยู่ในดวงจิตของลูกเสือแล้วการสังเกตการจดจำ การอนุมาณจะได้รับการพัฒนาขึ้นโดยอัตโนมัติจนกลายเป็นนิสัย

สอดคล้องกับรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพราะแนวทางการพัฒนาลูกเสือนั้น มีความสัมพันธ์กับหลักการแก้ไขพื้นฐานผู้ต้องขัง ในด้านพัฒนาการ

ทางกายสติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ค่านิยมและเจตคติ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล สังคม ชุมชน ทว่าลูกเสือยังสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือการส่งเสริมให้ลูกเสือได้มีความเพลิดเพลินกับชีวิตกลางแจ้งส่งเสริมให้รู้จักรักและรักษาธรรมชาติการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ

2.4.8 ผลเมืองดี ในทัศนะของการลูกเสือ

2.4.8.1 มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.4.8.2 มีเกียรติเชื่อถือได้

2.4.8.3 มีระเบียบวินัย สามารถบังคับใจตนเองได้

2.4.8.4 สามารถพึ่งตนเองได้

2.4.8.5 เต็มใจ และสามารถช่วยเหลือชุมชน และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ทุกเมื่อ

(สุทัศน์ เมาลีกุล, 2539)

แน่นอนว่าหลักการ การเป็นพลเมืองดีนั้นเป็นหลักการสำคัญในภารกิจของกรมราชทัณฑ์ คือ ภายใต้แนวคิดการคืนคนดีสู่สังคมจึงมีความสอดคล้องกับรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือที่มุ่งเน้นการแก้ไขฟื้นฟูให้ผู้ต้องขังเป็นพลเมืองดี

2.4.9 ประโยชน์ของการลูกเสือ

2.4.9.1 เป็นการศึกษาแบบ (NON FORMAL EDUCATION)

2.4.9.2 ช่วยเสริมการศึกษาในด้าน

ความประพฤติ นิสัยใจคอ สติปัญญา

ความมีระเบียบวินัย

สุขภาพ และพลัง

การฝีมือ และทักษะ

หน้าที่พลเมือง และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

ประโยชน์ของการลูกเสือนั้นสอดคล้องกับรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ด้วยกระบวนการลูกเสือ กล่าวคือ เป็นการเน้นการศึกษาหรือแก้ไขฟื้นฟูให้แก่ผู้กระทำผิดโดยการเน้นปฏิบัติที่ให้ผู้รับการเรียนรู้ได้ศึกษาด้วยตนเองจากภายในสู่ภายนอก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นตัวบุคคลผู้เข้ารับการศึกษาบรมเป็นสำคัญ

จากแนวคิดของกระบวนการลูกเสือสามารถนำมาอธิบายแนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคมได้เพราะเหตุว่าโครงการโรงเรียน

วิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นใช้กระบวนการลูกเสือตามหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการ เข้ามาบูรณาการกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในแนวคิดทฤษฎีทิวาว่าด้วยวัตถุประสงค์ของการลงโทษและยังสอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างพันธะทางสังคม ด้วยเหตุว่าผู้กระทำผิดที่ผ่านโครงการจะได้รับการพักโทษกรณีมีเหตุพิเศษ ได้กลับคืนสู่สังคม และใช้มาตรการคุมประพฤติตามอัตราโทษที่เหลืออยู่ กระบวนการลูกเสือในโครงการนี้ถือเป็นการเตรียมความพร้อมในการส่งผู้กระทำผิดที่ได้รับการชดใช้ความผิดนั้นแล้วคืนสู่สังคม รวมไปถึงจนถึง หล่อหลอมผู้กระทำผิดให้กลับกลายเป็นคนดี ตามอุดมการณ์ลูกเสือ และ หลักคิดการคืนคนดีสู่สังคมของกรมราชทัณฑ์ อีกด้วย

แต่อย่างไรก็ดี กระบวนการลูกเสือในฐานะการปรับประยุกต์เป็นเครื่องมือใช้กับงานราชทัณฑ์ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง อาจเป็นเพราะกฎ ระเบียบ และหลักการควบคุมผู้กระทำผิดของกรมราชทัณฑ์ที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมตามกระบวนการลูกเสือเสียทีเดียว แต่กระนั้น โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือก็ยังสามารถประสบความสำเร็จได้

2.5 วิวัฒนาการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

2.5.1 ประวัติความเป็นมา

เนื่องจากกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินงานตามภารกิจการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาผู้ต้องขังคดีอาเสพติดที่มีประวัติการใช้สารเสพติด เป็นมาตรการด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดสนองนโยบายรัฐบาลด้านการแก้ปัญหายาเสพติด และแผนงานภารกิจดังกล่าวเข้ากับการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา โดยน้อมนำแนวทางด้านการนำกิจกรรมของกระบวนการลูกเสือเข้ามาใช้ฟื้นฟูและพัฒนาผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ให้เป็นพลเมืองดีพร้อมกลับสู่สังคม สอดคล้องกับการคืนความสุขให้ประชาชนด้วยการคืนคนดีกลับสู่สังคม ไปจนถึงการแก้ไขปัญหาคาความแออัดภายในเรือนจำ โดยเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดกฎหมายในความผิดเชิงนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดต้องรับโทษจำคุก ให้ได้มีโอกาสได้รับการปล่อยตัว พ้นโทษเร็วขึ้น สามารถออกไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ โดยไม่เป็นภาระของสังคม ทั้งนี้จัดให้ผู้ต้องขังในคดีอาเสพติดได้รับการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาด้วยหลักสูตรเข้มข้น ในรูปแบบโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองก่อนที่จะได้รับการปล่อยตัว โดยปรับแนวคิดการดำเนินงานโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์แบบเดิมซึ่งใช้กระบวนการทางทหาร มาใช้กระบวนการลูกเสือเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนกิจกรรม การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนา ดำเนินการภายใต้แนวคิด “การคืนคนดี มีคุณค่ากลับสู่สังคมด้วยอุดมการณ์ลูกเสือ”

การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาผู้ต้องขัง ตามแผนงานการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดในรูปแบบโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้น จัดขึ้นในปีงบประมาณ

พ.ศ. 2558 ดำเนินการภายใต้ชื่อโครงการ “โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ” ภายใต้แนวคิด “การคืนคนดี มีคุณค่ากลับสู่สังคมด้วยอุดมการณ์ลูกเสือ” ทั้งนี้ได้มุ่งบูรณาการกิจกรรมกระบวนการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในหลักสูตรของโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏรูปแบบเดียวกับหลักการแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยกระบวนการลูกเสือและกระบวนการกิจกรรมทางศาสนา มุ่งการพัฒนาตัวบุคคลและพัฒนาความสัมพันธ์ของบุคคลกับสังคม ใช้หลักการบูรณาการภารกิจกับหน่วยงานเครือข่ายทุกภาคส่วนของสังคม ให้เข้ามามีบทบาทขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนงาน สร้างความตระหนักร่วมกันของภาคประชาสังคมโดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนา ดังแนวพระราชดำรัส ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระราชทานไว้ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ในวันที่ 15 ตุลาคม 2546 ความว่า “ถ้าสังคมไม่ให้ออกาส จะไม่มีคนดีกลับสู่สังคม” (สโมสรลูกเสือราชภัฏไทย, มปป.) ทั้งนี้กิจกรรมตามโครงการนั้นมีเป้าหมายก็เพื่อเป็นการระบายความแออัดของเรือนจำ/ทัณฑสถาน และเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาคดีผู้ต้องขังในเรือนจำในสภาวะการณ์ปัจจุบัน จูงใจให้นักโทษเด็ดขาดประพฤติปฏิบัติตัวดี อยู่ในระเบียบวินัย ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักโทษเด็ดขาดรายอื่น ทำให้การบริหารงานของเรือนจำ/ทัณฑสถานเป็นไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เกิดปัญหายุ่งยาก รวมถึงเป็นการประหยัดงบประมาณในการดูแลผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ อีกทั้งสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน สังคมภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไปจนถึงเป็นการป้องกันสังคม โดยลดโอกาสไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำผิดกฎหมายซ้ำอีก เพราะผู้ต้องขังได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และในระหว่างการปล่อยตัวพักการลงโทษจะอยู่ภายใต้การติดตามสอดส่องดูแลช่วยเหลือของพนักงานคุมประพฤติ โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอย่างเคร่งครัด หากกระทำผิดเงื่อนไข จะถูกนำตัวกลับเข้ามาคุมขังในเรือนจำตามเดิม ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่าผู้ต้องขังว่าจะไม่เป็นอันตรายแก่สังคมอีก

เนื่องจากปัญหาผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากเกินกว่าการดูแลของกรมราชทัณฑ์นั้นเป็นปัญหาที่กรมราชทัณฑ์ต้องเผชิญมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีต เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังมีมากเกินความจุของพื้นที่ทำให้เกิดความแออัดซึ่งมาซึ่งปัญหาการติดต่อแพร่เชื้อของโรคระบาด รวมไปถึงสภาพจิตใจของผู้ต้องขังที่มีความเครียดตลอดเวลา อีกทั้งปัญหาในด้านการควบคุม แก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำผิดจึงเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ในสภาวะการณ์เช่นนี้รัฐบาลในขณะนั้นจึงมีนโยบายในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในสภาวะล้นเรือนจำดังกล่าวโดยแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ “เปลี่ยนภาระให้กลายเป็นพลัง” โดยให้กรมราชทัณฑ์ดำเนินการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษให้แก่แก่นักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดให้โทษฐานเสพ ครอบครอง และจำหน่ายที่มีของกลาง ขณะจับกุมจำนวนน้อยส่งไปเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามโครงการโรงเรียน วิวัฒน์พลเมือง (เกษตรโยธิน) ด้วยความ

ร่วมมือของกระทรวงกลาโหม โดยทดลองตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 - 2546 ประสบผลสำเร็จ จำนวน 5 รุ่น และกระทรวงยุติธรรมเห็นว่าโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อผู้ต้องขังทำให้ผู้ต้องขังมีโอกาสฝึกกระเปียบแบบทหาร สร้างทัศนคติและค่านิยมในเชิงบวก รวมทั้งได้รับการฝึกวิชาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประกอบอาชีพเมื่อกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้งและยังเป็นการช่วยบรรเทาปัญหา ความแออัดและปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ ในปีงบประมาณ 2547 จึงเห็นชอบให้กรมราชทัณฑ์ดำเนินการโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองอีก ในการนี้กระทรวงกลาโหมมีความพร้อมที่จะดำเนินโครงการ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิต ในค่ายทหาร 3 เหล่าทัพทั่วประเทศ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเนื่องใน วโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 72 พรรษา 12 สิงหาคม 2547 กรมราชทัณฑ์และกระทรวงกลาโหมกำหนดจัดพิธีเปิด ในวันอาทิตย์ที่ 8 สิงหาคม 2547 ณ สนามกีฬากองทัพ โดยจัดให้มีการถวายราชสดุดี และการแสดงของนักเรียนโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองแทนการเดินสวนสนาม และได้ดำเนินการเช่นนี้เป็นต้นมา ทั้งนี้ได้บูรณาการประยุกต์สถานการณ์แวดล้อมตามยุคสมัยต่าง ๆ ให้เข้ากับการจัดโครงการอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการผสมผสานการฝึกอบรมตามหลักสูตรของโครงการ เป็นต้น อีกทั้งยังคงรักษารูปแบบการจัดกิจกรรมโดยให้มีพิธีเปิดการฝึกอบรมด้วยการปฏิญาณตนและสวนสนามทุกรุ่นตลอดมา ต่อมากรมราชทัณฑ์สามารถพัฒนาพื้นที่ในการเป็นศูนย์ฝึกตามโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองได้เอง โดยประกาศจัดตั้งเป็นทัณฑสถานเปิด โดยดำเนินการส่งเสริมด้านการเกษตรกรรมและการฝึกวิชาชีพ เช่น ทัณฑสถานเปิดเขาพริก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งภายหลังได้พัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือวิวัฒน์ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก เป็นต้น แต่ยังคงมีการฝึกกระเปียบวินัยตามแบบหลักสูตรทางการฝึกวินัยของทหาร เรื่อยมา จากนั้นในปีงบประมาณ 2558 กระทรวงกลาโหมและกรมราชทัณฑ์ ได้มีการปรึกษาหารือเพื่อกำหนดนโยบายร่วมกันในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง โดยใช้ระบบทหารมาเป็นการ ใช้กระบวนการลูกเสือ “วิวัฒน์พลเมืองด้วยกระบวนการลูกเสือ” ทั้งนี้เพราะกรมราชทัณฑ์ได้มีการนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังอยู่แล้วในบางเรือนจำที่มีความพร้อมและเหมาะสมกับบริบทของเรือนจำนั้น กิจกรรมลูกเสือในเรือนจำของประเทศไทยนั้นเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มมีนบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2505 ในสมัยที่นายอากาศ ภูมรบุตร เป็นผู้ปกครองทัณฑสถาน ทั้งนี้โดยการนำเอาแบบอย่างมาจากการที่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ได้ไปดูงานที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มอินซอนในประเทศเกาหลี ซึ่งมีการนำระบบลูกเสือมาใช้ในเรือนจำและประสบความสำเร็จด้วยดี จึงได้นำเสนอให้กรมราชทัณฑ์นำมาใช้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มมีนบุรีเป็นแห่งแรก โดยการนำระบบลูกเสือมาใช้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มมีนบุรีนี้ประสบความสำเร็จด้วยดีในการทดลองนำระบบลูกเสือมาใช้ในเรือนจำเพราะสามารถทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอยู่ในระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม (กรมราชทัณฑ์, 2505)

ต่อมาจึงได้มีการนำการฝึกอบรมลูกเสือไปใช้ในสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มของเรือนจำกลางนครปฐมซึ่งที่นี่ได้มีการฝึกอบรมลูกเสืออย่างจริงจัง โดยจัดตั้งเป็นกองลูกเสือขึ้น จนทำให้เรือนจำกลางนครปฐมมีชื่อเสียงอย่างมากในเรื่องการจัดตั้งกองลูกเสือในเรือนจำ ต่อมาจากการสำเร็จของการนำระบบลูกเสือมาใช้ในเรือนจำกลางนครปฐมนี้เองทำให้มีการขยายการนำระบบลูกเสือไปใช้ในการอบรมผู้ต้องขังในเรือนจำต่าง ๆ โดยเฉพาะที่ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่งที่เป็นทัณฑสถานเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยการจัดผู้ต้องขังวัยหนุ่มที่ใกล้พ้นโทษไปไว้ที่ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่งและใช้ระบบลูกเสือดำเนินการฝึกอบรมผู้ต้องขังอย่างจริงจัง ซึ่งทำได้อย่างเหมาะสมกว่าในเรือนจำปิดเพราะที่ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่งมีพื้นที่กว้างสามารถอบรมการเล่นรอบกองไฟ การฝึกการเดินป่า การฝึกภาคสนาม การออกไปช่วยเหลือสังคมภายนอก จึงทำให้การอบรมลูกเสือที่ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ผู้ต้องขังมีระเบียบวินัยและมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นลูกเสือ ออกไปทำประโยชน์ต่อสังคมโดยเฉพาะในงานต่าง ๆ ของจังหวัด นิยมที่จะทำให้ผู้ต้องขังที่เป็นลูกเสือของทัณฑสถานเปิดห้วยโป่งไปเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำงาน (นัทธิ จิตสว่าง, มปป.) กิจกรรมลูกเสือในเรือนจำได้เฝ้าขยายไประยะหนึ่ง ต่อมาในปี พ.ศ.2521 จึงได้มีการจัดตั้งกองลูกเสือวิสามัญ ประเภทนอกโรงเรียนขึ้นเป็นแห่งแรกให้ชื่อว่า “กองลูกเสือวิสามัญพุทธเกษตรารักษ์” ทำการคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดวัยหนุ่มตั้งแต่ชั้นดีขึ้นไป จำนวน 72 คน เข้ารับการฝึกอบรมโดยมีนายทวี ชูทรัพย์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ในขณะนั้นเป็นประธานประกอบพิธี การจัดการฝึกอบรมลูกเสือในเรือนจำประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง หลังจากทีประสบความสำเร็จในการนำการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นในเรือนจำกลางนครปฐม กรมราชทัณฑ์จึงได้ขยายการฝึกอบรมลูกเสือขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ โดยเฉพาะทัณฑสถานวัยหนุ่มซึ่งใช้ได้ดีมากในด้าน การอบรมระเบียบวินัยและความประพฤติ ทำให้ผู้ต้องขังอยู่ในโอวาทของเจ้าหน้าที่โดยอาศัยระเบียบวินัยของลูกเสือเป็นกลยุทธ์ ปัจจุบันมีการอบรมลูกเสืออยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ถึง 81 แห่ง เช่น เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เรือนจำจังหวัดภูเก็ต เรือนจำเพชรบูรณ์ เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม และทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง เป็นต้น (กรมราชทัณฑ์, 2555)

ดังนั้น กรมราชทัณฑ์จึงกำหนดโดยให้มีศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ขึ้นซึ่งเคยเป็นศูนย์ฝึกโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองเดิมอยู่แล้วนั้น ได้แก่ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา และจัดพิธีเปิดโดยสวนสนาม ทบพวนคำปฏิญาณและสาบานตนเป็นพลังแผ่นดิน ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ถวายเป็นพระราชกุศลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสพระราชพิธีฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 หลังจากนั้นได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558

ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทำให้ผู้ได้รับการพักการลงโทษ ได้รับสถานะ พ้นโทษในเวลาต่อมา

แม้ในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษให้แก่นักโทษเด็ดขาด โดยมีทางเลือกหลายหลักสูตร เช่น โครงการชุมชนบำบัด การใช้โปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดตาม ลักษณะแห่งคดี ทว่าศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ที่มีความพร้อมก็ยังมีการจัดกิจกรรม โครงการการอบรมลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองอยู่จนถึงปัจจุบัน

2.5.2 ปัญหาในการดำเนินงานโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

ปัญหาเบื้องต้นที่พบในการดำเนินงานโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการ ลูกเสือ จำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ปัญหาด้านนโยบายและภารกิจ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงในระดับการ กำหนดนโยบายอยู่เป็นประจำ เพราะ นโยบายย่อมเป็นไปตามผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย จึงส่งผลให้ นโยบายไม่มีความต่อเนื่องเกิดภาวะสะดุดหยุดลงอย่างกระทันหัน กรณีในปี พ.ศ.2557 - 2558 การใช้ กระบวนการลูกเสือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังคดีใช้สารเสพติดได้รับการสนับสนุนรวมถึงส่งผลให้ ประสบความสำเร็จและมีการก่อตั้งศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ขึ้นเพื่อใช้ในการสร้างเครือข่าย ติดตามผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วกรณีผ่านโครงการที่ใช้กระบวนการลูกเสือ ต่อมาเมื่อมีการ เปลี่ยนแปลงเกิดการถ่ายเทภาระหน้าที่ของการบริหารงานจากผู้รับผิดชอบเดิม คือ ศูนย์ประสานงาน ลูกเสือราชทัณฑ์ ซึ่งมีการทำหน้าที่ในการจัดการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วยกระบวนการลูกเสือไปยังกอง บริการทางการแพทย์ โดยอยู่บนพื้นฐานการตีความว่าผู้ต้องขังคดีใช้สารเสพติดเป็นผู้ป่วยต้องแก้ไข ฟื้นฟูด้วยการบังคับบำบัดรักษา และให้มีการยุบศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ลง ส่งผลให้งาน ด้านการลูกเสือไม่ต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายการประสานงานกับผู้พ้นโทษซึ่งผ่านกระบวนการลูกเสือ ต้องสะดุดหยุดลง

กลุ่มที่ 2 ปัญหาด้านงบประมาณ ในการบริหารจัดการกิจการของภาครัฐนั้น ในมิติ การใช้จ่ายงบประมาณอยู่บนพื้นฐานหลักคิดของมาตรการประหยัดและความคุ้มค่าในสิ่งที่จะได้รับ ทว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ แม้จะขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ภาครัฐหลายฝ่ายในการร่วมจัดกิจกรรมแต่ก็ยังพบว่ามีการใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก เพราะต้อง จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรของกรมราชทัณฑ์เพื่อให้คุณวุฒิทางการลูกเสือก่อนจึงนำไปสู่การใช้ กระบวนการลูกเสือกับผู้ต้องขังต่อไปได้ อีกทั้งการฝึกอบรมลูกเสือของประเทศไทยจำเป็นต้องมีเครื่องแบบลูกเสือจึงทำให้ต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อลงทุนในการจัดหาเครื่องแบบลูกเสือ

ให้ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงการเชิญวิทยากรจากภายนอกต้องมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนจึงทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนไม่น้อย

กลุ่มที่ 3 ปัญหาระบบราชการ ระเบียบปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์และสถานที่ในการจัดโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เนื่องจากภารกิจหลักของเรือนจำ/ทัณฑสถาน คือ การควบคุมผู้ต้องขังเป็นหลัก จึงทำให้ระยะเวลาในการเข้าร่วมการฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือไม่สามารถเป็นไปได้อย่างเต็มที่ในพื้นที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน เพราะ มีภารกิจตามตารางการปฏิบัติภารกิจประจำเรือนจำ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง บ้างกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้

กลุ่มที่ 4 ปัญหาข้อจำกัดด้านบุคลากรและผู้ต้องขัง เนื่องจากการใช้กระบวนการลูกเสือจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ให้มีความรู้ทางการลูกเสือ ทว่ามีข้อจำกัดทั้งในด้านภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการฝึกอบรม รวมถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อการลูกเสือ ส่งผลให้มีบุคลากรเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ได้รับการอบรมความรู้ทางการลูกเสือจำนวนไม่มากนัก ในแง่ผู้เข้าร่วมอบรมในโครงการดังกล่าวพบว่ามียุทธศาสตร์ด้านคุณสมบัติ ทั้งในเรื่องเอกสารต่าง ๆ และคุณสมบัติตามที่กำหนดของกรมราชทัณฑ์ โดยให้ผู้ต้องขังที่จะสมัครเข้ารับการอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้น ต้องมีการผ่านการอบรมในโปรแกรมต่าง ๆ ตามชั่วโมงกำหนดไปจนถึงระยะเวลาการต้องโทษที่เหลือแล้วแต่เป็นอุปสรรคให้แก่ผู้สนใจที่ต้องการสมัครเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.5.3 ยุทธศาสตร์ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

การดำเนินการขับเคลื่อนโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้กำหนดแนวทาง ยุทธศาสตร์ 5 ด้านไว้ ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2555)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ฝึกครูฝึกโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองให้เป็นครูลูกเสือ โดยการจัดฝึกอบรมกระบวนการลูกเสือให้กับครูฝึกโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา รวม 57 คน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการลูกเสือ

มีคุณวุฒิและมีตำแหน่งทางการลูกเสือ โดยใช้หลักสูตรผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ระดับผู้นำ ชั้นความรู้ชั้นสูง (A.T.C ผู้นำ) ดำเนินการระหว่างวันที่ 11 - 17 ธันวาคม 2557 ณ ค่ายลูกเสือชั่วคราว เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง จังหวัดเพชรบุรี โดยความร่วมมือระหว่างสโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักกิจการลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน ในพระบรมราชานุเคราะห์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เปลี่ยนผู้ต้องขังให้เป็นนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ทั้งนี้ให้เป็น "ลูกเสือวิวัฒน์" ด้วยการจัดฝึกอบรมลูกเสือให้กับผู้ต้องขังนักเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ จำนวน 3,700 คน โดยใช้ หลักสูตรผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C วิสามัญ) ดำเนินการพร้อมกันทั้ง 7 ศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ได้แก่ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา ในช่วงเดือนมกราคม 2558 เพื่อให้ผู้ต้องขังมีศักดิ์และสิทธิ์ มีคุณวุฒิ มีตำแหน่งทางการลูกเสือ สามารถแต่งกายด้วยเครื่องแบบลูกเสือได้อย่างเต็มภาคภูมิ และใช้กระบวนการลูกเสือชาวบ้านเข้ามาจัดฝึกอบรมแบบเข้มข้นให้กับผู้ต้องขัง ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2558 ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ ซึมซับในกระบวนการลูกเสืออย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้ทัณฑสถานทั้ง 7 แห่ง ได้จัดการปรับพื้นที่เป็นค่ายลูกเสือชั่วคราว เพื่อสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมให้สมบูรณ์แบบที่สุด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบูรณาการจัดกิจกรรมกระบวนการลูกเสือในกิจกรรมโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ โดยนำหลักการ วิธีการ นโยบายการฝึกอบรมและแนวทางการพัฒนาลูกเสือมาใช้ในกระบวนการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาให้นักเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ตลอดระยะเวลา 3 เดือนที่อยู่ในค่ายฝึกอบรมโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ คือ ระหว่างวันที่ 10 ธันวาคม 2557 - 26 มีนาคม 2558 รวมไปถึงจนถึงวันปล่อยพักการลงโทษในเวลาต่อเนื่องกันมา เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี การทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกความเสียสละ อดทน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำผู้ตาม ผู้ให้บริการ การใช้กิจกรรมนันทนาการสอดแทรก ก่อให้เกิดความสนุกสนาน การผ่อนคลาย การเคารพซึ่งกันและกัน และภาคภูมิใจในตนเอง ให้เกียรติผู้อื่น เป็นผู้มีความเชื่อถือได้ เป็นต้น ทั้งนี้ ได้ผสมผสานบูรณาการการพัฒนาบุคคลตามแนวคิดกระบวนการลูกเสือและภารกิจภารกิจแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย , จิตใจ/คุณธรรม/จริยธรรม , ทักษะคิด/เจตคติ/ค่านิยม , ทักษะงานฝีมือวิชาชีพ และทักษะทางสังคม ในการฝึกอบรมผ่านกิจกรรม อาทิ การฝึกระเบียบวินัยเข้มข้น เพื่อปรับสภาพร่างของผู้เข้ารับการอบรมและละลายพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม การฝึกสมาธิโดยใช้หลักศาสนาเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ปรับสภาวะทางจิตใจ การเรียน

ภาควิชาการในรายวิชาต่าง ๆ การฝึกหัดการฝีมือหรือทักษะอาชีพ รวมถึงการออกไปร่วมกิจกรรมทางสังคมในรูปแบบจิตอาสาพัฒนาในงานสาธารณะประโยชน์ส่วนรวมเพื่อสร้างการยอมรับจากสังคมอีกด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พิธีสวนสนาม ทบพวนคำปฏิญาณและสาบานตนเป็นพลังแผ่นดินของลูกเสือวิวัฒน์ กล่าวคือ การสวนสนามทบพวนคำปฏิญาณและสาบานตนเป็นพลังแผ่นดินของลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา นั้นเป็นกิจกรรมก่อนที่ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้รับการปล่อยตัวพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ กำหนดเป็นเงื่อนไขการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ ให้ลูกเสือวิวัฒน์เข้าร่วมกิจกรรม การเดินทางไกล การอยู่ค่ายพักแรม ตามกระบวนการลูกเสือเข้มข้น โดยดำเนินการตามแนวทางลูกเสือ มีกิจกรรมการใช้ชีวิตอย่างชาวค่าย กิจกรรมรอบกองไฟ และสุดท้ายที่ การร่วมพิธีสวนสนามทบพวน คำปฏิญาณและสาบานตนเป็นพลังแผ่นดินดำเนินการ ระหว่างวันที่ 27 - 29 มีนาคม 2558 ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม ณ สนามกีฬาเทศบาลเมืองนครปฐม และพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โดยเดินทางไกลมายังจุดเชื่อมต่อ 3 ช่องทางหลัก ได้แก่

1. รถไฟขบวนพิเศษ 4 สาย ได้แก่

สายที่ 1 ลำปาง - นครปฐม

สายที่ 2 ขอนแก่น - นครปฐม

สายที่ 3 เขาพระก - นครปฐม

สายที่ 4 หาดใหญ่ - นครปฐม

โดยความร่วมมือจากการรถไฟแห่งประเทศไทย จัดรถไฟ ฟรีบริการ รับ - ส่ง ลูกเสือวิวัฒน์เข้าร่วมกิจกรรม

2. รถยนต์ปรับอากาศของ บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) จากทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี - พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โดยความร่วมมือของบริษัท ขนส่ง จำกัด บริการรถรับ - ส่ง

3. รถยนต์ทหาร ของ กรมการขนส่งทหารบก จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดปทุมธานี ถึงพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ในจุดเชื่อมต่อต่าง ๆ โดยเฉพาะจุดเชื่อมต่อสถานีรถไฟ ได้มีการจัดนิทรรศการและพิธีการปล่อยขบวนรถไฟ อีกทั้งระหว่างกิจกรรมการเดินทางไกลได้มีประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมให้กำลังใจลูกเสือวิวัฒน์จำนวนมาก

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การติดตามหลังปล่อย (Reunion) ในรูปแบบการจัดงานชุมนุมลูกเสือวิวัฒน์ โดยกำหนดรูปแบบการติดตามลูกเสือวิวัฒน์ ด้วยกระบวนการลูกเสือขับเคลื่อนโดยกลไกลูกเสือราชทัณฑ์ สโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ไทย ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์ ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน ในพระบรมราชานุเคราะห์ และเครือข่ายลูกเสือวิวัฒน์ราชทัณฑ์ ทั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดทำฐานข้อมูลลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ จำนวน 2,743 คน เฉพาะผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาด้วยกระบวนการลูกเสือครบกระบวนการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ได้เข้าร่วมกิจกรรมสวนสนามฯ สิ้นสุดโครงการ ณ พระราชวังสนามจันทร์ และปล่อยตัว ในวันที่ 29 มีนาคม 2558

ขั้นตอนที่ 2 การติดต่อสื่อสาร ประสานงานเครือข่าย

ประสานศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำหลังปล่อยพักการลงโทษ (ดำเนินการหลังปล่อยตัว)สร้างช่องทางติดต่อผ่านสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ของ สโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ไทย กลุ่มลูกเสือวิวัฒน์แต่ละศูนย์ฝึกฯ และสื่อสังคมออนไลน์ของสโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ไทยส่วนกลาง (ดำเนินการหลังปล่อยตัว)

อนึ่งความมุ่งหมายของโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ก็เพื่อเป็นการสนองนโยบายทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังติดยาเสพติด เพื่อคืนคนดีกลับสู่สังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้คุมให้เป็นครู เปลี่ยนกระบวนการควบคุมที่เข้มงวด ให้เป็น กระบวนการการบำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ยั่งยืน “คืนคนดีกลับสู่สังคมด้วยอุดมการณ์ลูกเสือ” ทั้งนี้ยังสร้างความมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคมเป็นแนวร่วมในการดำเนินการ อีกทั้งเมื่อลูกเสือวิวัฒน์ผู้ผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือและได้รับการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษแล้ว ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์ได้มีการติดตามผล ในระยะ 6 เดือนแรก กล่าวคือ เมื่อมีการปล่อยตัวลูกเสือวิวัฒน์เพื่อการพักการลงโทษตามกระบวนการของโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือแล้ว ในวันที่ 29 มีนาคม 2558 จากนั้นอีก 6 เดือนต่อมาศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์ได้ดำเนินการติดตามสำรวจเพื่อประเมินผลพฤติกรรมของผู้ผ่านโครงการว่าได้มีการกระทำผิดซ้ำในกรณีมีโทษทางอาญา หรือกระทำผิดเงื่อนไขการพักโทษหรือไม่ โดยได้สรุปผลการติดตามเปรียบเทียบไว้เป็นรายงานผลการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 (ประมวลผลการดำเนินงาน ศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์,มปป.) ตามตารางสรุปผลการติดตามการทำผิดเงื่อนไข

ของผู้ต้องขังที่ได้รับการพักโทษโดยผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยจำแนกเป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 หมายถึง ผู้ต้องขังได้อนุมัติพักการลงโทษผ่านกระบวนการบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนตามขั้นตอน ได้เข้าร่วมพิธีสวนสนาม ทบทวนคำปฏิญาณและสาบานตนเป็นพลังแผ่นดิน และได้รับการปล่อยตัว ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ในวันที่ 29 มีนาคม 2558

กรณีที่ 2 หมายถึง ผู้ต้องขังอนุมัติพักโทษที่มีเอกสารไม่ครบ ไม่ได้รับการบำบัดฟื้นฟูครบถ้วนตามโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ได้รับการปล่อยตัวที่เรือนจำ ในเดือนเมษายน 2558

ตารางที่ 4 ตารางสรุปผลการติดตามการทำผิดเงื่อนไขของผู้ต้องขังที่ได้รับการพักโทษ
โดยผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ
ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2558

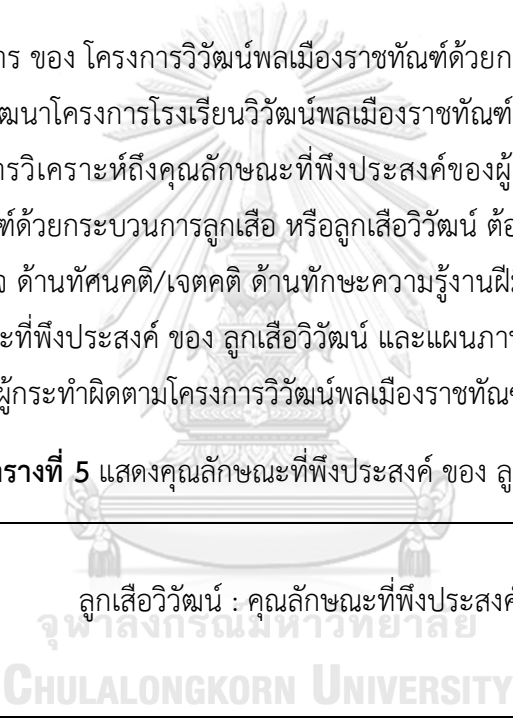
อนุมัติการ พักการลงโทษ		กระทำผิดเงื่อนไข		ลักษณะการกระทำผิด			
การปล่อย	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อาญา (คน)	ร้อยละ	เงื่อนไข (คน)	ร้อยละ
กรณีที่ 1	2,743	2	0.06	1	0.04	1	0.04
กรณีที่ 2	441	24	0.76	18	0.56	6	0.18
รวม	3,184	26	0.82	19	0.60	7	0.22

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์

จากข้อมูลดังกล่าวก่อให้เกิดประเด็นคำถามที่ต้องการการค้นหาคำตอบไปสู่การพบข้อเท็จจริงว่าเพราะเหตุใดอัตราการกระทำของผู้ที่ผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือโดยสมบูรณ์ครบถ้วนตลอดกระบวนการจึงมีอัตราน้อยกว่าผู้ที่ไม่ผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนของโครงการ อีกทั้งประสิทธิภาพของโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นมีรูปแบบอย่างไร มีการดำเนินการอย่างไร โดยการหาความรู้ความจริงผ่านแนวคิดทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัย โดยมุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ และค้นหาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ ของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

จากวิวัฒนาการ ของ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ สามารถสรุปเพื่อนำไปสู่ แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ได้โดยการวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือลูกเสือวิวัฒน์ ต้องได้รับการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านทัศนคติ/เจตคติ ด้านทักษะความรู้งานฝีมือและด้านสังคม ดังปรากฏในตารางแสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของ ลูกเสือวิวัฒน์ และแผนภาพแสดงแนวคิดกระบวนการการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาผู้กระทำผิดตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของ ลูกเสือวิวัฒน์

 <p>ลูกเสือวิวัฒน์ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์*</p>
<p>1. ด้านร่างกาย: สุขภาพแข็งแรง มีระเบียบวินัย การแสดงออกทางกาย วาจา กริยามารยาททางสังคม บุคลิกภาพเหมาะสม มีทักษะการพึ่งตนเอง</p> <p>2. ด้านจิตใจ: ความสงบ การเข้าใจ - เข้าถึง ปฏิบัติในหลักศาสนา ที่ตนนับถือ คุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน ความมีเหตุผลที่ดี สนทนียภาพ จิตอาสา ฯลฯ</p>

ลูกเสือวิวัฒน์ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์*

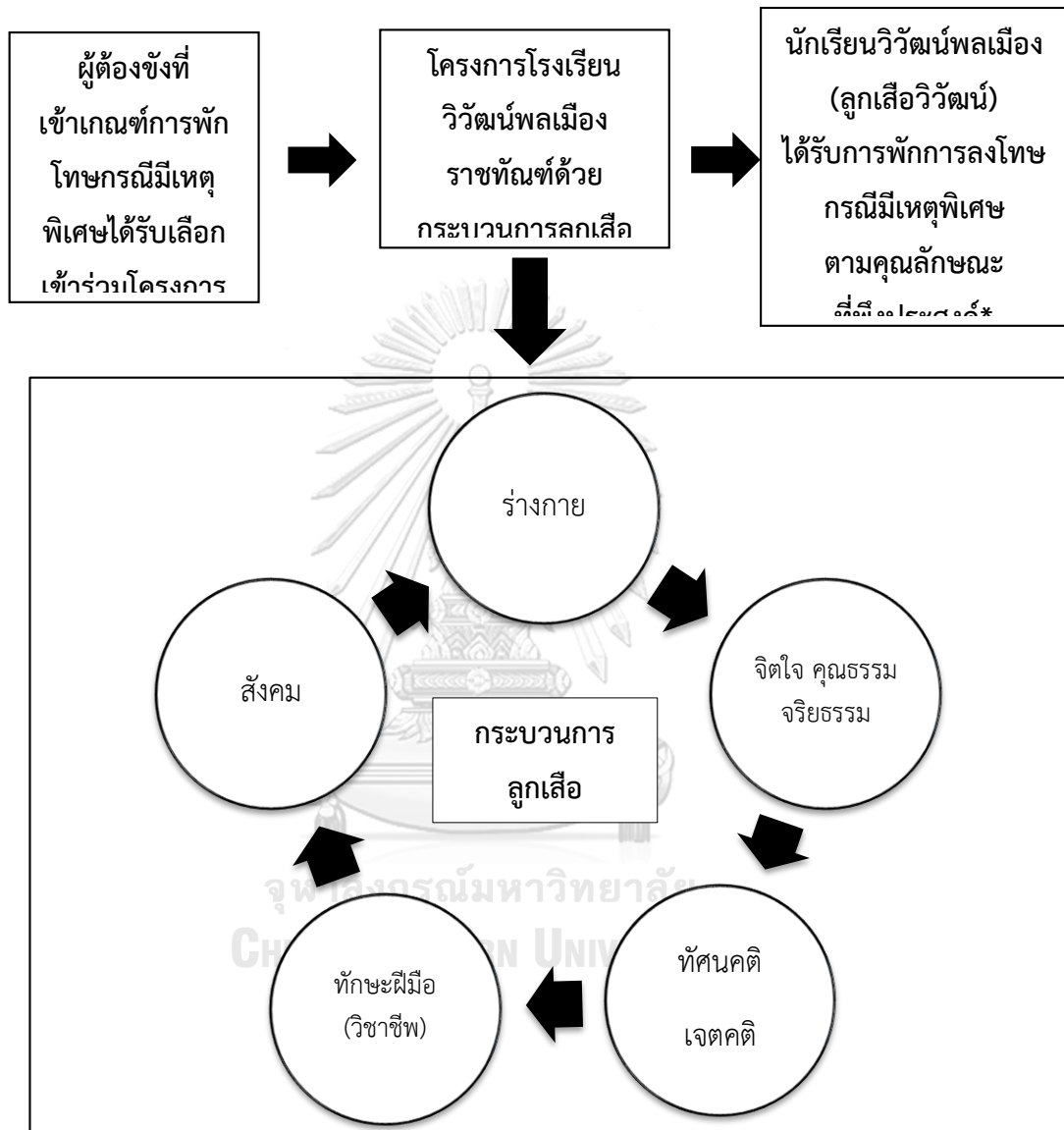
3. ด้านทัศนคติ/เจตคติ: มีมุมมองเชิงบวก ไม่เป็นภัยต่อสังคม ตระหนักเห็นคุณค่า - เคารพตนเอง และผู้อื่น ยึดมั่นในกฎ คำปฏิญาณ ของลูกเสือ ค่านิยมพื้นฐาน มีความจงรักภักดี ต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมไทย การเห็นโทษภัยยาเสพติด มีเป้าหมายในชีวิตภายหลังพ้นโทษ

4. ด้านทักษะความรู้งานฝีมือ: รู้จักทำงานฝีมือ ฝึกทักษะอาชีพการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความรู้เรื่องข้อมูลข่าวสารทักษะการใช้สื่อสารสนเทศ

5. ด้านสังคม: การทำงานเป็นกลุ่ม ระบบหมู่ ทักษะความเป็นผู้นำผู้ตาม การทำงานบริการ กิจกรรมอาสา ครอบครัวยุทธศาสตร์ การเรียนรู้หน้าที่พลเมือง การเมืองการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

(*) หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของ นักเรียนวิวัฒน์พลเมือง (ลูกเสือวิวัฒน์) ที่ได้รับการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวคิดกระบวนการการบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาผู้กระทำผิด
โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

(* หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของ นักเรียนวิวัฒน์พลเมือง (ลูกเสือวิวัฒน์) ที่ได้รับการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษ

2.6 แนวคิดทฤษฎีการประเมินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

2.6.1 ทฤษฎีระบบ (System Theory)

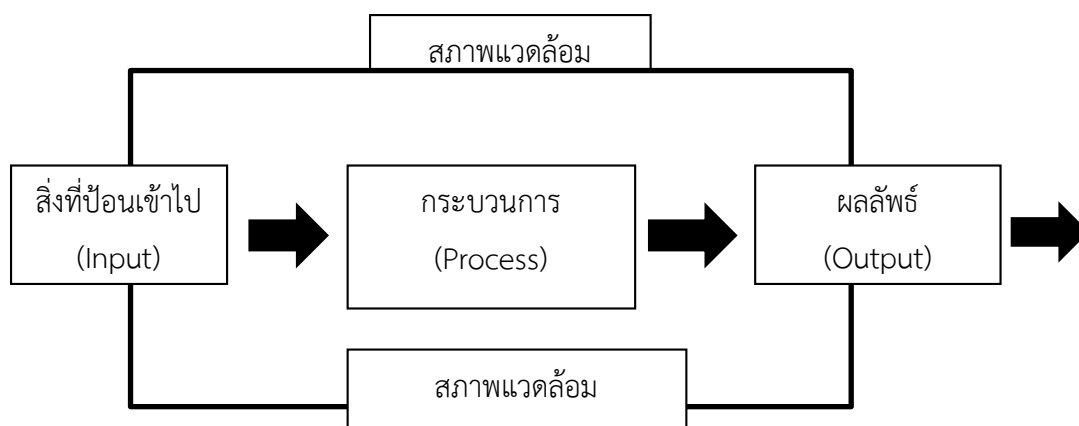
ทฤษฎีระบบ ค้นพบโดยนักชีววิทยา นามว่า เบอร์แพแลนซี ชาวเยอรมัน ประมาณ ค.ศ. 1930 และทฤษฎีนี้ถูกใช้ในสายวิทยาศาสตร์ เมื่อปี 1950 หลังจากปี 1970 การศึกษาทางสังคมศาสตร์จึงนำเอาทฤษฎีระบบมาใช้ในการอธิบายว่าทำไมเกิดสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อมา เดวิด อีสตัน นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกัน เป็นศาสตราจารย์ สาขารัฐศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก เป็นนักพฤติกรรมศาสตร์ และนำหลักการของพฤติกรรมศาสตร์มาใช้ในการอธิบายเกี่ยวกับองค์ความรู้ และปรากฏการณ์ทางรัฐศาสตร์ ระหว่างปี ค.ศ. 1950 - 1970 เดวิด อีสตัน ได้รับการนิยมนอย่างกว้าง ในการให้นิยามการเมืองในการจัดสรรอำนาจของสังคม เขามีชื่อเสียงจากการใช้แนวคิดและค้นพบ การใช้ทฤษฎีระบบเพื่อการศึกษาารัฐศาสตร์ เชิงวิเคราะห์นโยบาย โดยทั้งนี้ ตามทฤษฎีระบบ ได้กล่าวว่า

ระบบ หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และขึ้นตรงต่อกัน โดยส่วนประกอบต่าง ๆ ร่วมกันทำงานอย่างผสมผสานกันเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดให้ องค์ประกอบของระบบซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันกับประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การ ได้แก่

- 1) สิ่งที่ป้อนเข้าไป (input) หมายถึง องค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบโดยรวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การ
- 2) กระบวนการ (process) เป็นองค์ประกอบที่สองของระบบ หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิตของระบบ เป็นวิธีการดำเนินงานขององค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการขององค์การ
- 3) ผลลัพธ์ (output) หรือ ผลผลิต (product) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของระบบ หมายถึง ความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์การ ที่มีประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผล (ประชุม รอดประเสริฐ, 2529)

องค์ประกอบทั้งหมดมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันจะขาดสิ่งใดไม่ได้ นอกจากนั้น องค์ประกอบดังกล่าวยังมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์การด้วย

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของระบบและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานขององค์กร
สามารถแสดงให้เห็นได้ดังในแผนภาพต่อไปนี้

ที่มา : โครงการติดตามประเมินผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับ
ผู้กระทำผิด (สุนนทิพย์ จิตสว่าง และ ฐิตียา เพชรมณี, 2550)

อนึ่ง ได้มีผู้ให้ความหมายการประเมินโครงการโดยใช้ทฤษฎีระบบไว้พอสังเขป อาทิ อารีย์ บัวสุริยะ ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ โดยนำมาใช้เป็นสารสนเทศ ในการตรวจสอบเป้าหมายของโครงการ และพิจารณาจากจุดเด่นจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างเป็นระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงเพื่อดำเนินการโครงการนั้นต่อ หรือจะยุติการดำเนินงานเสีย หรือนำข้อมูลปัญหาอุปสรรคที่พบไปใช้ในแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการต่อไป (อารีย์ บัวสุริยะ, 2548) สอดคล้องกับกรรณิกา เคลือบวันฉัตรน ที่กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็น กระบวนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ โดยนำ ทฤษฎีระบบมาใช้ในฐานะเป็นสารสนเทศในการตรวจสอบเป้าหมายของโครงการทำให้ทราบถึง จุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้น ๆ (กรรณิกา เคลือบวันฉัตรน, 2545) ซึ่งในทัศนะของนักศึกษานักวิจัยและนักประเมิน หมายถึง การประเมินโครงการ ทั้งนี้ก็เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจะทำการดำเนินการต่อไป หรือยุติการดำเนินโครงการ หรือนำ ปัญหาอุปสรรคที่พบไปใช้เป็นแนวทางดำเนินโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันต่อไป อีกทั้งสมร วงศ์ ลือเกียรติ ยังให้คำนิยามการประเมินผลว่า หมายถึง การศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังศึกษาและนำข้อมูลที่ได้นำไปประเมินผลว่าสิ่งที่ได้มานั้นเป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้

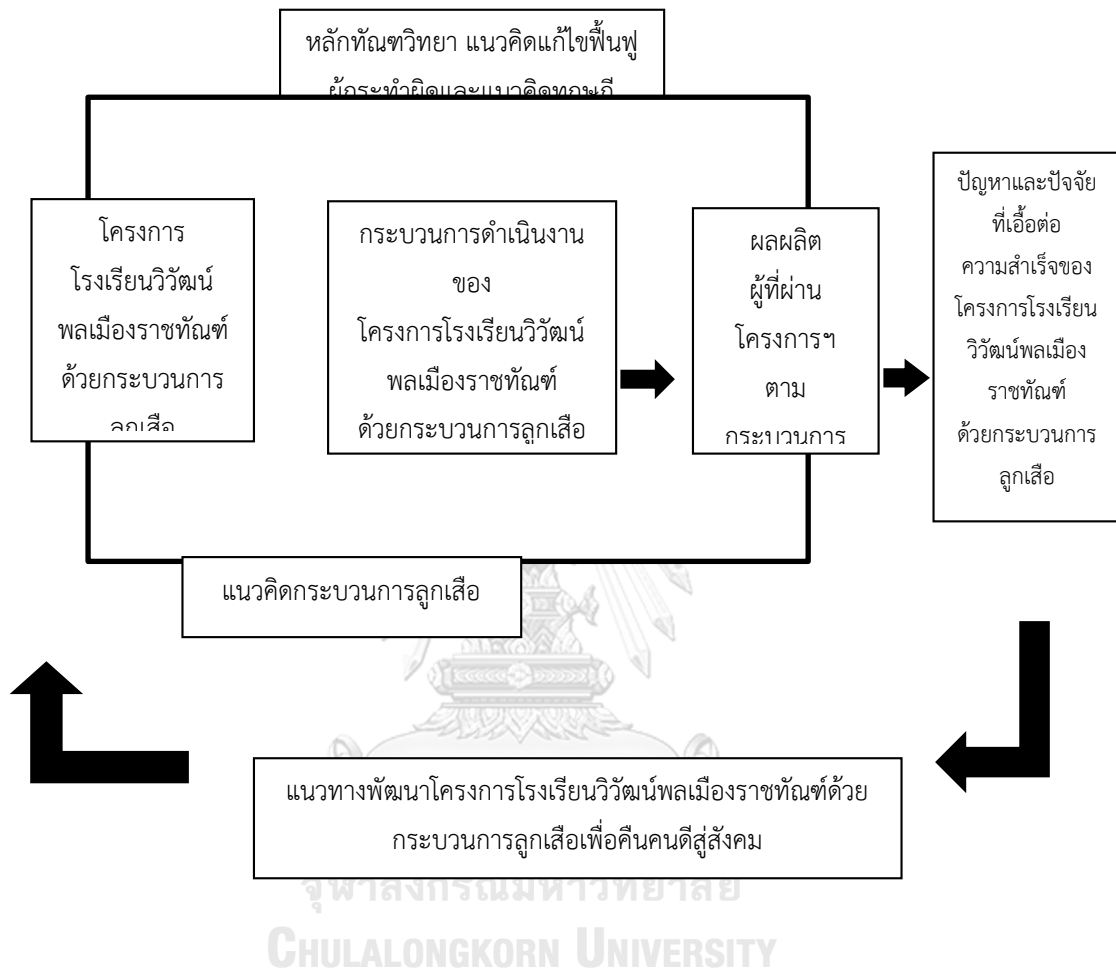
หรือไม่และทำไมจึงสำเร็จหรือล้มเหลวโดยมุ่งที่จะนำผลนั้นมาทำการปรับปรุงและดำเนินการต่อไป โดยทั่วไปแล้วการประเมินมีอยู่วิธีด้วยกันคือ

- (1) การประเมินผลโดยวิธีวิจัย (Evaluation Research)
- (2) การประเมินผลด้วยวิธีการวิเคราะห์ (Analytical Evaluation)

ซึ่งการประเมินทั้ง 2 วิธีนี้แตกต่างกัน คือ การประเมินด้วยวิธีการแรกต้องทำให้ถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยมีกฎเกณฑ์มากมายต้องดำเนินไปตามขั้นตอนที่ระเบียบวิธีวิจัยได้กำหนดไว้จำเป็นต้องใช้เงินและเสียเวลาในการวิจัยมากขณะที่การประเมินด้วยวิธีการที่สอง คือ การนำเอาหลักการวิจัยมาดัดแปลงให้ง่ายขึ้นตามความเหมาะสมอาจมีการลดขั้นตอนบางส่วนในวิธีวิจัยออกไปเพื่อให้ประหยัดเวลากำลังคนและค่าใช้จ่ายการประเมินผลเพื่อการวัดนี้มีนักวิชาการด้านการประเมินผลเสนอไว้หลายประการด้วยกันเช่น การประเมินผลที่มุ่งจะวัดความพยายาม (Effort) ผลการปฏิบัติงาน (Performance of Output) ความเพียงพอของการปฏิบัติงาน (Adequacy of Effectiveness) (สมร วงศ์ลือเกียรติ, 2552)

สรุปได้ว่าทฤษฎีระบบเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร หรือโครงการ โดย คำนึงถึงระบบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งหมด คือ สิ่งที่ป้อนเข้าไป (Input) กระบวนการ (Process) และ ผลลัพธ์ (Output) โดยแต่ละส่วนจะต้องมีความสัมพันธ์และผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร หรือโครงการ นอกจากนี้ระบบการดำเนินงานยังมีความเกี่ยวข้องกับ สภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร อาทิ การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางสังคม ด้านระบบการบริหาร หรือ สภาพแวดล้อมภายในองค์กร หรือโครงการ อาทิ งบประมาณ กำลังคน เทคโนโลยี รูปแบบการจัดการ เป็นต้น โดยสามารถนำมาสรุปกระบวนการในการปฏิบัติการประเมินประสิทธิภาพโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือได้ เพื่อนำไปสู่แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ทฤษฎีนี้มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ เนื่องจากการดำเนินงานของโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ในด้านความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายใน คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด บนพื้นฐานหลักทัศนวิทยา อาชญาวิทยา และสภาพแวดล้อมภายนอก คือ กระบวนการของลูกเสือ และภาคประชาสังคมเป็นสำคัญทั้งนี้ดังแสดงในแผนภาพการ วิเคราะห์โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ด้วยทฤษฎีระบบ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 วิเคราะห์การดำเนินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือด้วย
ทฤษฎีระบบ
ได้ดังนี้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พนิตา งานสถิต (2553) ศึกษาวิจัย เรื่องกระบวนการนํานโยบายคืนคนดีสู่สังคมไปสู่การปฏิบัติของกรมราชภัฏ : การเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการนํานโยบายคืนคนดีสู่สังคมในส่วนการเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อยไปสู่การปฏิบัติการจัดการกับการลดการตีตรา การประทัมลทิน และการเสริมพลังอำนาจที่เกิดขึ้นในกระบวนการเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อย ปัจจัยสนับสนุนและปัญหาอุปสรรค และเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการนํานโยบายคืนคนดีสู่สังคมในส่วนการเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อยไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความเหมาะสม เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง

คุณภาพบนฐานทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ ในส่วนของกระบวนการถอดเปลี่ยน ร่วมกับการประทับมลทิน ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจำนวน 25 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในการแปลงนโยบาย และกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ได้รับกระทบจากการปฏิบัติตามนโยบาย กรณีศึกษาในเรือนจำชั่วคราวแคน้อย จ.เพชรบูรณ์ และเรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง จ.เพชรบุรี สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

กระบวนการนำนโยบายคืนคนดีสู่สังคมไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการของการใช้กระบวนการทัศน์ ค่านิยม และกระแสนิยมที่มีเป็นความพลวัต โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาใช้ในการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบาย โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนในระดับกรมราชทัณฑ์ และขั้นตอนในระดับเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่แสดงให้เห็นถึงการปรับลดบทบาทในการดูแลผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ และเรือนจำ/ทัณฑสถานลง ร่วมกับการเพิ่มเติมบทบาทให้กับครอบครัวผู้ต้องขัง และภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม โดยเรือนจำและทัณฑสถานจะต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับนโยบาย ร่วมกับอัตลักษณ์ของตนเอง และชุมชนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา และสร้างอัตลักษณ์ให้กับการดำเนินงาน และการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่แตกต่างกันออกไป

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเพื่อให้นโยบายคืนคนดีสู่สังคมเกิดความเหมาะสม และยั่งยืน ได้แก่ การสร้างความชัดเจนให้กับนโยบายทั้งแนวคิด และแนวทาง ปฏิบัติการขยายศูนย์เตรียมการปลดปล่อย และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ การทบทวนกฎระเบียบในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง การส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การสร้างจุดร่วมของนโยบาย แนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวคิด และวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน การพัฒนารูปแบบกิจกรรม การพัฒนาการประสานความร่วมมือการจัดทำระบบการจัดการความรู้ การพัฒนาระบบติดตามช่วยเหลือผู้พ้นโทษ และการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ กระแสนิยม ในการสร้างจิตสาธารณะ และค่านิยมเชิงบวกให้กับสังคมในการตระหนักในสิทธิ และศักดิ์ศรีของผู้ต้องขัง เพื่อลดความแปลกแยกและช่องว่างระหว่างกันในสังคมให้แคบลง (งานสารนิพนธ์, 2553)

วรรณญา รังสีฉนิขอรุณ (2555) ศึกษาวินัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการนำยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัยไปปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัยไปปฏิบัติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือเจ้าหน้าที่ จำนวน 189 คน จากเรือนจำ/ทัณฑสถาน 15 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 คน ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมนำมาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า 1) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่างกันมีความเห็นต่อปัจจัยด้านความชัดเจนของยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัย และปัจจัยด้านจิตใจและทัศนคติของผู้ต้องขังไม่แตกต่างกัน ยกเว้นความเห็นต่อปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากรในหน่วยงาน ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงานที่แตกต่างกัน รวมทั้งผลของการนำยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัยไปปฏิบัติก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการนำยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัยไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากรในหน่วยงาน ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงาน และปัจจัยด้านจิตใจและทัศนคติของผู้ต้องขัง (วารัณญา รังสีวณิชอรุณ, 2555)

สุภาพร จตุรภัทร (2556) ศึกษาวิจัย เรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน นอกจากนี้ยังศึกษาแนวทางการพัฒนากลูกเสือเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และเพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการดำเนินวิจัยแบบผสมระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันยังคงมีความสอดคล้องกันในสามด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือมีระบบการคัดเลือกครูผู้สอนลูกเสือและมีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ สำหรับแนวทางในการพัฒนากลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดี ประกอบด้วยการจัดการลูกเสือไทยทั้งทางด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การจัดกิจกรรมลูกเสือที่ต้องเน้นความซื่อสัตย์ มีจิตอาสาและการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่ต้องส่งเสริมพัฒนาและสร้างคุณค่า และการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยต้องให้สมาชิกเกิดความเท่าเทียม อีกทั้งต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาฐานข้อมูลการลูกเสือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากลูกเสือไทยเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีจะประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ 3 ข้อ คือ 1) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการลูกเสือไทย 2) ยกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และ 3) จัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (สุภาพร จตุรภัทร, 2556)

เกียรติศักดิ์ วันคำ (2554) ศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินผลโครงการพัฒนาระเบียงบวีนัยนักเรียนโดยวิถีทางลูกเสือ และยุวกาชาดของโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ

ประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาระเบียงวินัยนักเรียนโดยวิธีทางลูกเสือ และยุวกาชาดตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาระเบียงวินัยนักเรียน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองต่อโครงการพัฒนาระเบียงวินัยนักเรียนโดยวิธีทางลูกเสือ และยุวกาชาดของโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในด้านการพัฒนาระเบียงวินัยนักเรียนประกอบด้วยควรมีการทำงานเป็นทีมผสมความร่วมมือกับทุกฝ่าย การจัดระเบียบการเดินทางและการเข้าแถวของนักเรียนให้เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน การยกย่องนักเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีและควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (เกียรติศักดิ์ วันคำ, 2554)

วันทนา เนืองอนันต์ (2559) ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่ม มีองค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรม 6 องค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรม และองค์ประกอบเนื้อหา รูปแบบ กิจกรรม ที่มีเนื้อหาสำคัญ 3 ด้าน ซึ่งองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังวัยหนุ่มทั้งภาพรวม 6 องค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรม และรายองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมอยู่ในระดับที่สอดคล้องกับ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ต้องขังวัยหนุ่มและเจ้าหน้าที่ในระดับ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับ บทบาทวิทยากร วัตถุประสงค์ ปรัชญา การวิเคราะห์บริบททัศนสถานการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างไร ก็ตาม องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ยังคงเป็นองค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ต้องขัง วัยหนุ่มและเจ้าหน้าที่เพียงระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก “การจัดกิจกรรม” ที่เป็นองค์ประกอบที่มีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็น

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 1) ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน 2) ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกลุ่มอย่างเหมาะสม 3) ขั้นสรุป: สรุปผลการเรียนรู้ มอบหมายงาน
2. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม: รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ด จัดนิทรรศการ ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม
3. เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม: สนทนา สันทนาการ การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การสนทนาเชิง วิพากษ์

4. วิธีการจัดกิจกรรม: สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและ ทัศนสถาน เวลาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น

5. การประเมินผล 1) โดยวิทยากร: ประเมินพฤติกรรม ประเมิน ทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม 2) โดยผู้ต้องขัง จากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึก (วันทนา เนื่องอนันต์, 2559)

กรวรรณ คำกรเกตู (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้นของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบาให้เหมาะสมต่อผู้ต้องขัง โดยผู้ศึกษาเลือกเรือนจำชั่วคราวเขากลิ้งในการเก็บข้อมูล เพราะเรือนจำดังกล่าวมีรูปแบบที่ดี ถือเป็นต้นแบบของเรือนจำโครงสร้างเบา และได้มีการปฏิบัติงานโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยไปหนึ่งรุ่น ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านเจ้าหน้าที่ 2. ด้านการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น 3. ด้านสถานที่ และ 4. ด้านผู้ต้องขัง ซึ่งผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของแต่ละปัจจัยเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

1. กรมราชทัณฑ์ขาดแคลนด้านอัตรากำลัง โดยเฉพาะกลุ่มเจ้าหน้าที่ด้านการแก้ไขนักวิชาชีพต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจึงเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการควบคุมแทนเจ้าหน้าที่ด้านการแก้ไข จึงได้มีการจัดอบรมทักษะและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ แต่พบปัญหาในเรื่องของระยะเวลาฝึกอบรมอาจสั้นเกินไปทำให้ไม่ได้รับความรู้ที่เพียงพอ อีกทั้งพบว่าโปรแกรมขาดความต่อเนื่องส่งผลต่อสภาพจิตใจของเจ้าหน้าที่และกระทบต่อความต่อเนื่องในการทำงาน เมื่อมีช่วงเวลาเว้นระยะแต่ละรุ่นของโปรแกรมต้องกลับไปปฏิบัติงานที่เรือนจำเดิม ดังนั้น จึงนำมาสู่แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนี้ควรเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการบำบัดแก้ไข และผู้ร่วมสนทนากลุ่มเล็งเห็นให้ควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรมขึ้นเพื่อประสิทธิภาพในการอบรมเจ้าหน้าที่และการดำเนินงานของโปรแกรมควรมีความสม่ำเสมอ

2. ควรมีการเตรียมเอกสารของผู้ต้องขังให้พร้อมและสมบูรณ์ก่อนนำตัวผู้ต้องขังเข้าสู่โปรแกรม และเพิ่มงบประมาณในเรื่องอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ต้องขังด้วย อีกทั้ง สาขาวิชาชีพของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น ควรนำรูปแบบของต่างประเทศมาปรับให้สอดคล้องกับประเทศไทย ทั้งประเทศอังกฤษมีรูปแบบการฝึกอบรมและสาขาวิชาที่กว้างขวาง

กว่า และมีใบประกาศนียบัตรรับรอง โดยประเทศไทยมีวิชาชีพเน้นหลักทางการเกษตรที่ได้อยู่แล้ว หากกำหนดแนวทางการพัฒนาให้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้านวิชาชีพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจะประสบความสำเร็จขึ้นอีก

3. เห็นสมควรให้กรมราชทัณฑ์มีการจัดเตรียมสถานที่เรือนนอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเริ่มดำเนินโครงการ และเรื่องระบบการรักษาความปลอดภัยให้มีอาณาเขตมากขึ้น

4. ในด้านสุขภาพผู้ต้องขังควรมีการตรวจเช็คสภาพร่างกายให้ดีก่อนเข้าโปรแกรมเพราะมีความเข้มข้นมาก ทั้งนี้ หากในอนาคตขยายหลักเกณฑ์ของผู้ต้องขังเป็นทุกกลุ่มเข้าโปรแกรมควรเพิ่มระยะเวลาของโปรแกรมให้สอดคล้องกับกิจกรรม และการประเมินความเสี่ยงและติดตามหลังปล่อย อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนกฎหมาย ให้สามารถส่งเคราะห์ผู้ต้องขังหลังปล่อยได้ โดยนำหลักการของประเทศญี่ปุ่นมาร่วมพัฒนาโปรแกรมต่อไป (กรวรรณ คำกรเหตุ, 2559)

จตุพร ธีราภรณ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ลูกเสือราชทัณฑ์ในงานราชทัณฑ์ พบว่า การนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาประยุกต์ใช้ในงานของกรมราชทัณฑ์นั้นมีความสอดคล้องกับแนวทางพระราชบัญญัติของรัฐบาล กล่าวคือ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยกรมราชทัณฑ์มีการเชิญชวนบุคลากรทางการลูกเสือซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ในฐานะเป็นบุคคลภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกิจการภาครัฐก่อให้เกิดการรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด นับเป็นการบูรณาการความร่วมมือในการแก้ไขผู้กระทำความผิดในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (จตุพร ธีราภรณ์, 2560)

สัณห์ฤกษ์ บัญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการลูกเสือกับการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน : ศึกษาตามกรอบทฤษฎีอาชญาวิทยา ผลการศึกษาพบว่า จากการทำทฤษฎีทางอาชญาวิทยาวิเคราะห์กับกระบวนการของลูกเสือเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในการป้องกันการกระทำความผิดในเด็กและเยาวชนเป็นข้อยืนยันว่า กระบวนการลูกเสือนั้น เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหันเหความสนใจไม่ให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปสู่การกระทำความผิด ด้วยวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของลูกเสือ มีคำปฏิญาณและกฎเป็นแนวทาง นอกจากนั้น ยังพบว่ากระบวนการและกิจกรรมลูกเสือมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา พันธะทางสังคม ของ ทราวีส เฮอร์ซ็อก อีกด้วย (สัณห์ฤกษ์ บัญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์ a, 2561)

สัณห์ฤกษ์ บัญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง นโยบายคืนคนดีสู่สังคม : การแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังด้วยกระบวนการลูกเสือโดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อที่จะศึกษาถึงนโยบายของกระทรวงยุติธรรม ในการคืนคนดีสู่สังคมที่ใช้เป็นฐานแนวคิดสำหรับงานราชทัณฑ์ไทยในปัจจุบันผ่านนโยบายการพัฒนาแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้วยกระบวนการลูกเสือ ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่ากรมราชทัณฑ์ได้นำวิธีการขบวนการของลูกเสือเข้ามาประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมขัดเกลาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง เพราะอุดมการณ์และแนวทางการลูกเสือมุ่งสอนให้คนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ และเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งนับว่าเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับการอบรมผู้ต้องขังในการพัฒนาจิตใจก่อนที่จะปล่อยตัวไปสู่สังคมต่อไป (สันทกฤษณ์ บุญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์ b, 2561)

Nathee Chitsawang (N.D.) ได้ศึกษาเรื่อง กิจการลูกเสือในเรือนจำ พบว่ามี การนำวิธีการลูกเสือไปใช้อย่างแพร่หลายเช่นเดียวกับในเรือนจำที่ได้มีการนำวิธีการของลูกเสือไปใช้ในการฝึกอบรมขัดเกลาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง เพราะอุดมการณ์และแนวทางลูกเสือมุ่งสอนให้คนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ และเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งนับว่าเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับการอบรมผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามการนำวิธีการลูกเสือมาใช้ในการอบรมผู้ต้องขังในเรือนจำนั้น มีข้อจำกัดอยู่หลายประการโดยเฉพาะในด้านอาคารสถานที่ ด้านระเบียบ และบุคลากร จนทำให้มีไม่กี่ประเทศที่สามารถนำเอาวิธีการลูกเสือไปใช้ในการอบรมผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่หนึ่งในประเทศที่มีการนำกิจการลูกเสือไปใช้ในเรือนจำอย่างแพร่หลายนั้น ก็คือประเทศไทย กิจการลูกเสือในเรือนจำของประเทศไทยนั้นเริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มมินบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2505 ในสมัยที่นายอาภา ภูมบุตร เป็นผู้ปกครองทัณฑสถาน ทั้งนี้โดยการนำเอาแบบอย่างมาจากการที่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ได้ไปดูงานที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มอินซอนในประเทศเกาหลี ซึ่งมีการนำระบบลูกเสือมาใช้ในเรือนจำและประสบความสำเร็จด้วยดี จึงได้นำเสนอให้กรมราชทัณฑ์นำมาใช้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มมินบุรีเป็นแห่งแรก โดยการนำระบบลูกเสือมาใช้ในทัณฑสถานวัยหนุ่มมินบุรีนี้ประสบความสำเร็จด้วยดีในการทดลองนำระบบลูกเสือมาใช้ในเรือนจำเพราะสามารถทำให้ผู้ต้องขังวัยหนุ่มอยู่ในระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ต่อมาจึงได้มีการนำการฝึกอบรมลูกเสือไปใช้ในสถานแรกรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มของเรือนจำกลางนครปฐมซึ่งที่นี่ได้มีการฝึกอบรมลูกเสืออย่างจริงจังโดยจัดตั้งเป็นกองลูกเสือขึ้น จนทำให้เรือนจำกลางนครปฐมมีชื่อเสียงอย่างมากในเรื่องการจัดตั้งกองลูกเสือในเรือนจำ (Nathee Chitsawang, N.D.)

Kathleen J. Block (1999) ได้ศึกษาเรื่อง การนำกระบวนการลูกเสือเข้าสู่เรือนจำ โดยตั้งแต่นั้นปี พ.ศ. 2535 กองร้อยลูกเสือหญิงได้ถูกก่อตั้งขึ้นภายในกรมราชทัณฑ์สหรัฐอเมริกาซึ่งรู้จักกันในนามของโปรแกรม Girl Scouts Beyond Bars (GSBB) ซึ่งถูกนำมาใช้ในเรือนจำเป็นโปรแกรมแรกที่รัฐแมริแลนด์ โดยให้แม่และลูกที่ถูกจองจำสามารถสมัครเป็นสมาชิกลูกเสือ และ

สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตามแบบแผนของลูกเสือได้ทุกประการ จากรายงานการศึกษานี้พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจอยู่ที่รูปแบบของรัฐแมรีแลนด์สามารถนำไปใช้ในเรือนจำอื่น ๆ ได้เช่นกัน ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าเมื่อผู้บริหารรับรู้ถึงการนำโปรแกรมลูกเสือไปใช้สำหรับผู้ต้องหาที่เป็นผู้หญิงจนประสบความสำเร็จแล้วจะสามารถพัฒนาไปสู่โปรแกรมที่ยั่งยืนได้อย่างไรซึ่งผู้วิจัยมองว่าเป็นเรื่องที่มีความท้าทายอย่างมาก (Kathleen J. Block, 1999)

จากการบททวนวรรณกรรมดังกล่าวสรุปได้ว่าโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำและเพื่อเป็นการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในฐานะที่ผู้กระทำความผิดเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษให้แก่ผู้ต้องขังที่ผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ซึ่งใช้กระบวนการลูกเสือในการแก้ไขฟื้นฟูขัดเกลากฎตินิสัย ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุว่ากระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการที่เน้นการปลูกฝังอุดมการณ์การเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับนโยบายคืนคนดีสู่สังคมของกรมราชทัณฑ์

แต่อย่างไรก็ตามผู้กระทำความผิดที่ได้รับการพักการลงโทษกรณีมีเหตุพิเศษซึ่งผ่านโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้นเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมในด้านการสร้างควมมีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดด้วยการควบคุมทางสังคมในฐานะที่ผู้กระทำความผิดเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ตลอดจนเป็นการลดผลกระทบในทางลบที่เกิดจากการใช้เรือนจำ ความสำเร็จในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดด้วยกระบวนการลูกเสือนำไปสู่การศึกษารูปแบบและปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการซึ่งมีต้นทุน คือ กระบวนการลูกเสือ โดยใช้ทฤษฎีอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยาในการอธิบายปรากฏการณ์ รวมถึงสามารถประเมินประสิทธิภาพ ความสำเร็จของโครงการดังกล่าวได้โดยทฤษฎีระบบ ในการดำเนินการ เป็นสำคัญ

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ มีขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยดังปรากฏรายละเอียดต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 ขั้นตอนการทำวิจัย
- 3.7 จริยธรรมการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative Research) ในลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณี (case study) โดยหน่วยที่จะทำการศึกษา คือ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ของ กรมราชภัฏ โดยใช่วิธีการวิจัยแบบสัมภาษณ์ โดยเจาะลึก (in-depth interview) ใช้หน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ กลุ่มบุคลากร ของ กรมราชภัฏ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ในระดับบริหารและระดับอำนวยการ จำนวน 5 ราย กลุ่มบุคลากร ของ กรมราชภัฏ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ในระดับปฏิบัติการ จำนวน 7 ราย และกลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอาชีวศึกษา ด้านทฤษฎีทวิทยา ด้านทฤษฎีปฏิบัติ ด้านการวิจัยและการติดตามประเมินผล ด้านกระบวนการลูกเสือ จำนวน 8 ราย

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.1 ศึกษาวิจัยทางเอกสาร (documents) ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตำรา บทความ รายงานการวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสารทางกฎหมาย ข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต เพื่อทราบแนวคิดในการประเมินผลโครงการและองค์ประกอบรวมไปถึงปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาศักยภาพ ประสิทธิภาพ

3.2.2 ดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ โครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ของ กรมราชภัฏ

3.2.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (key performance)

3.2.4 สรุปและพรรณนาข้อมูลร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์

3.3 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจงตามหลักเกณฑ์การคัดเลือก โดยมีคุณลักษณะสำคัญของผู้ให้ข้อมูล (key informants) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มย่อย มีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 บุคลากร ของ กรมราชภัฏ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ในระดับบริหารและระดับอำนวยการ จำนวน 5 ราย ตาม หลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

(1) ระดับบริหาร กำหนดให้ต้องเป็นผู้บริหารกรมราชภัฏในขณะที่มีการ ดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือและผู้บริหารกรม ราชภัฏในปัจจุบัน ตามที่โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือยังคง ดำเนินการอยู่

(2) ระดับอำนวยการ กำหนดให้ต้องเป็นผู้อำนวยการที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนิน โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 10 ปี

3.3.2 บุคลากร ของ กรมราชภัฏ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ในระดับปฏิบัติการ จำนวน 8 ราย ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

กำหนดให้ต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วย กระบวนการลูกเสือและปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการลูกเสือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 10 ปี ทั้งนี้โดยคัดเลือกจากกรมราชทัณฑ์และคัดเลือกจากศูนย์ฝึกอบรม ลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์

3.3.3 นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยาและทัณฑปฏิบัติ ด้านการวิจัยและการติดตามประเมินผล ด้านกระบวนการลูกเสือ จำนวน 7 ราย ตามเกณฑ์ การคัดเลือก ดังนี้

(1) ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยา กำหนดให้ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา เอกหรือเทียบเท่าในสาขาสังคมวิทยา อาชญาวิทยา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชญาวิทยาไม่น้อยกว่า 5 ปี

(2) ผู้เชี่ยวชาญด้านทัณฑวิทยาและทัณฑปฏิบัติ กำหนดให้ต้องเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทัณฑวิทยาและทัณฑปฏิบัติ ไม่น้อยกว่า 20 ปี และไม่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

(3) นักวิชาการด้านการวิจัยและการติดตามประเมินผล กำหนดให้ต้องเป็นผู้สำเร็จ การศึกษาในระดับปริญญาเอกที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลหรือเทียบเท่าและมีงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการประเมินผล รวมถึงมีประสบการณ์ในด้านการวิจัยไม่น้อยกว่า 5 ปี ทั้งนี้ต้อง ไม่มีความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

(4) นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านลูกเสือ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการด้านลูกเสือ กำหนดให้เป็นนักวิชาการที่ไม่มีความรับผิดชอบ เกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ทว่ามีผลงานวิจัย เกี่ยวข้องกับกระบวนการลูกเสือ ทั้งนี้ผลงานดังกล่าวต้องไม่เกิน 10 ปี และผู้มีคุณวุฒิทางการ ลูกเสือระดับชั้นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝัก (2 ท่อน) ได้รับการแต่งตั้งตำแหน่งทางการลูกเสือไม่ต่ำ กว่าผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านลูกเสือ กำหนดให้เป็นผู้มีคุณวุฒิทางการลูกเสือระดับชั้น ผู้อำนวยการฝัก (4 ท่อน) และได้รับการแต่งตั้งตำแหน่งทางการลูกเสือไม่ต่ำกว่าผู้ตรวจการ ลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ มีประสบการณ์ในการเป็นผู้อำนวยการฝักไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีความเกี่ยวข้องในการดำเนินกระบวนการลูกเสือ ของ กรมราชทัณฑ์อย่าง ต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านลูกเสือ กำหนดให้เป็นผู้เคยดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ มีคุณวุฒิทางการลูกเสือระดับชั้นผู้อำนวยการฝัก

(4 ท่อน) ได้รับการแต่งตั้งตำแหน่งทางการลูกเสือไม่ต่ำกว่าผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และได้รับการยอมรับจากองค์กรลูกเสือระดับโลก ทั้งนี้ต้องไม่มีความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

3.3.4 ผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ จำนวน 10 ราย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ

กลุ่มที่ 2 ผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ที่มีการกระทำผิดซ้ำหลังพ้นโทษแล้ว

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์/ตีความข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการถอดถ้อยคำจากการให้สัมภาษณ์แบบคำต่อคำ จดบันทึกการสังเกตการณ์ และคัดลอกข้อความสำคัญจากเอกสาร และบันทึกอย่างละเอียด เพื่อให้การตีความและการกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อกำหนดหัวข้อ/กลุ่มหัวข้อแนวคิดสำคัญ (topic/category) และแบบแผนแนวคิดสำคัญอันเป็นแก่นสาระหลัก (pattern/themes) เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัย

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY
ตารางที่ 6 ตารางแสดงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามการวิจัย	วิธีการเก็บข้อมูล	เกณฑ์ในการวัด
1.เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏ	การดำเนินงานโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ มี	วิจัยเอกสารและวิจัยภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์	รายงานผลการจัดโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือและรายงานการ

วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามการวิจัย	วิธีการเก็บข้อมูล	เกณฑ์ในการวัด
ด้วยกระบวนการลูกเสือ	ปัญหา อุปสรรคหรือไม่ อย่างไร		สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
2.เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการ	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการคืออะไร	วิจัยเอกสารและวิจัยภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์	ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ
3.เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ	แนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือควรเป็นอย่างไร	วิจัยเอกสารและวิจัยภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์	แนวทางในการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

3.6 ขั้นตอนการทำวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ มีระยะการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การสืบค้นแนวคิดเกี่ยวกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือโดยวิธีการทบทวนวรรณกรรม เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านเอกสาร ด้านทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อจัดทำกรอบแนวความคิดในการศึกษาและทำแบบเครื่องมือในการสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 จัดทำเครื่องมือในการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทำการทบทวน เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปออกแบบคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือก

ระยะที่ 3 นำโครงร่างงานวิจัยพร้อมเครื่องมือในการวิจัยเข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการ

ระยะที่ 4 หลังจากคณะกรรมการได้อนุมัติให้ผู้วิจัยดำเนินการ วิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกบุคคลที่ใช้สัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อกลุ่มตัวอย่างไว้แล้ว อีกทั้งผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์ติดต่อเพื่อขออนุญาตจัดส่งข้อมูลอาสาสมัครวิจัยและหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยของอาสาสมัครวิจัย เมื่อได้รับอนุญาตและลงนาม ในหนังสือแสดงความยินยอมแล้ว ผู้วิจัยจะทำการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดย ผู้วิจัยจะอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการทำวิจัยครั้งนี้

ระยะที่ 5 หลังจากผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้จนได้ข้อมูลที่ตกผลึกแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อเขียนร่างรายงานการวิจัย

ระยะที่ 6 เมื่อเขียนร่างรายงานการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยทำการศึกษาปรับกับเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

ระยะที่ 7 หลังจากได้ข้อมูลจากการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเขียนรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

3.7 จริยธรรมการวิจัย

การศึกษาได้ให้ความสำคัญกับจริยธรรมของการวิจัยในคน ดังนี้

3.7.1 การเก็บข้อมูลจะต้องได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง

3.7.2 การเผยแพร่ข้อมูลจะไม่ระบุชื่อ นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่การงานของกลุ่มตัวอย่าง หากแต่จะนำเสนอในภาพรวม

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง “แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม” การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมา หลักเกณฑ์ รูปแบบ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ เพื่อนำไปสู่การค้นพบแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม โดยผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (documents) ทบทวนวรรณกรรม ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษาสิ่งที่ป้อนเข้าไป (input) กล่าวคือ เป็นการศึกษาองค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบโครงการโดยรวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการนั้น นอกจากนี้เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษาปัจจัยนำเข้าที่ป้อนเข้าไป (input) ผู้วิจัยยังใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านอาชีวศึกษา ทัศนศึกษา ด้านกระบวนการลูกเสือ เพื่อศึกษาสิ่งที่ป้อนเข้าไป (input) เพิ่มเติมรวมถึงศึกษากระบวนการ (process) ในฐานะเป็นองค์ประกอบที่สองของระบบ ในที่นี้หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิตของระบบ เป็นวิธีการดำเนินงานขององค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการขององค์การรวมถึงด้านการประเมินคุณค่าของโครงการดังกล่าว อีกทั้งยังสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth Interview) ผู้ผ่านการฝึกอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือในฐานะเป็นผลผลิตเพื่อศึกษาผลลัพธ์ (output) หรือ ผลผลิต (product) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของระบบ หมายถึง ความสำเร็จของการดำเนินงานของโครงการ ทั้งนี้เพื่อทราบถึงประสิทธิภาพหรือประสิทธิผล โดยการลงภาคสนามทำการเก็บข้อมูลทั้งในพื้นที่เป็นสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรม และเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (participant observation) อนึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมอยู่ในสถานการณ์เหมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ซึ่งทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มด้วย ซึ่งผู้ถูกสังเกตอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การค้นพบผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษาแนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ “เพื่อคืนคนดีสู่สังคม” โดยจำแนกข้อมูลจากการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2 การอภิปรายผลการศึกษา

จากรายละเอียดข้อมูลของกลุ่มประชากรในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งทางทฤษฎีอาชญาวิทยา แนวคิดทางทัศนปฏิบัติ กระบวนการลูกเสือ และการประเมินคุณภาพโครงการ ทั้งนี้เป็นทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าว อนึ่งเพื่อต้องการข้อมูลที่ครอบคลุมในทุกมิติทั้งทางด้านนโยบาย ด้านการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมทั้งความสอดคล้องในด้านหลักการ แนวคิด ทฤษฎี อีกด้วย

สำหรับกลุ่มประชากรในการศึกษาอีกกลุ่มหนึ่ง คือ ผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ซึ่งเดิมทีเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดที่เข้าเงื่อนไขได้รับการพักโทษกรณีพิเศษ เมื่อผ่านการอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือแล้วได้รับการพักโทษกรณีพิเศษโดยใช้ระบบคุมประพฤติ ภายหลังต่อมาได้รับการประกาศพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2558 ให้ได้รับสถานะพ้นโทษ ทั้งนี้ สโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ได้ทำการติดตามประสานงานเพื่อสร้างเครือข่าย จึงทำให้สามารถทราบถึงข้อมูล ของ ผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการ ทั้งผู้ที่กระทำผิดซ้ำและผู้ที่สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข

จึงมาการจำแนกกลุ่มประชากรออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งเป็น บุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ทั้งผู้บริหารตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เป็น “กลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการ” บุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็น “กลุ่มตัวอย่างสายวิชาการ” และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ผ่านการฝึกอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เป็น “กลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรม” ทั้งนี้นำไปสู่การค้นหาแนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคมตามวิธีวิจัยที่กำหนดไว้ เพื่อที่จะให้เกิดความครอบคลุมในทุกมิติทั้ง ผู้กำหนดนโยบายโครงการ ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผลกระทบต่าง ๆ แนวทางการดำเนินโครงการ รวมทั้งความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ไปสู่ผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการที่กลับคืนสู่สังคม เพื่อทราบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

4.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม ของ กรมราชภัฏนั้น ถูกลดทอนความสำคัญลงหลังจากสิ้นสุดโครงการลงในปี พ.ศ.2558 ทว่ายังคงมีการ ใช้กระบวนการลูกเสือเป็นกิจกรรมการบำบัด แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต่าง ๆ ในรูปแบบกองลูกเสืออาสาต่าง ๆ ของแต่ละ เรือนจำ/ทัณฑสถาน ภายใต้โครงการลูกเสือวิวัฒน์ พลเมืองราชภัฏ ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยพบปัญหาบางประการ เช่น การถ่ายเทภารกิจงานจาก ผู้รับผิดชอบไปยังผู้รับผิดชอบโครงการใหม่ ทว่าผู้รับผิดชอบโครงการใหม่นั้น ไม่มีศักยภาพในการ ดำเนินงานเท่าที่ควร หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมและความสามารถของบุคลากรเจ้าหน้าที่ ภายในกรมราชภัฏเองไปจนถึงรูปแบบของโครงการเองที่เป็นอุปสรรคต่อการไปสู่ผลสัมฤทธิ์ แต่สิ่งที่ น่าสนใจพบว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือยังดำรงอยู่ได้โดยไม่ถูกยกเลิก ไป แม้จะมีได้ดำเนินการเต็มรูปแบบอย่างที่เคยดำเนินการเช่นในอดีตก็ตาม จึงนำไปสู่ข้อคำถามถึง การค้นหาปัจจัยที่เอื้อต่อโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ปัญหาและ อุปสรรค เพื่อนำไปสู่การค้นหาแนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการ ลูกเสือต่อไป

การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิง ลึก (in-depth interview) รูปแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ผ่านการใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ (questionnaire) ในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากร ของ กรมราชภัฏ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา ด้านกระบวนการลูกเสือ และผู้ผ่านการเข้ารับการ ฝึกอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างที่มี ลักษณะเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball Sampling) โดยนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์มาบรรยาย เพื่อแสดงถึง ความคิดและทัศนคติของ ผู้ให้ข้อมูลในรูปแบบของการพรรณนาข้อมูล (descriptive) ร่วมกับการ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่เข้าร่วม โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ได้แก่ บุคลากรของกรมราชภัฏ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอาชญาวิทยา ด้านทัณฑวิทยา ด้านทัศนคติ ด้าน การวิจัยและการติดตามประเมินผล ด้านกระบวนการลูกเสือ และผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์ พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ การสุ่มตัวอย่างใช้แบบที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) โดยใช้วิธีการ พรรณนาข้อมูลร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผลการสัมภาษณ์บุคลากร ของ กรมราชภัฏ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา กระบวนการลูกเสือ และการประเมินคุณภาพ รวมถึงสัมภาษณ์ผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมตาม

โครงการวิวัฒน์พลเมืองฯ ทัพด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยในการศึกษาเรื่อง “แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ “เพื่อคืนคนดีสู่สังคม” ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยสัมภาษณ์ตามคำถามในประเด็นที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนและเป็นไปตามกรอบภายใต้วัตถุประสงค์ในการค้นหาแนวพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือต่อไป ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามทั้งนี้จากผลการสัมภาษณ์โดยอาศัยประเด็นคำถามตามแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการประเมินจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนั้นสามารถนำมาสรุปผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

ทั้งนี้ได้ทำการพรรณนาข้อมูลร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งมีความสอดคล้อง จากผลการสัมภาษณ์โดยอาศัยประเด็นคำถามดังกล่าว ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่กลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- (1) ความคิดเห็นด้านนโยบายและภารกิจ
- (2) ความคิดเห็นด้านงบประมาณ
- (3) ความคิดเห็นระบบราชการ
- (4) ความคิดเห็นด้านข้อจำกัดด้านบุคลากรและตัวผู้ต้องขังที่เข้าร่วมอบรม

(1) ความคิดเห็นด้านนโยบายและภารกิจ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า การดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ อาจเกิดปัญหาโดยเป็นปัญหาของกรมราชภัฏเอง โดยกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...การดำเนินโครงการทุกโครงการนั้นย่อมมีปัญหาและอุปสรรคทั้งสิ้น ผมคิดว่าปัญหาที่สำคัญของการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ น่าจะเป็นปัญหาของกรมราชภัฏเอง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายของผู้บังคับบัญชา การจัดสรรงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและรวมถึงปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสโมสรลูกเสือต่าง ๆ เป็นต้น...”

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อโครงการ คือ การตัดสินใจกำหนดทิศทางนโยบายของผู้บริหาร ดังนั้นความสะดุดของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ อาจมีผลเกิดมาจากผู้บริหารในแต่ละยุค สมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อผู้บริหารที่เคยดำเนินการโครงการดังกล่าว โครงการต่าง ๆ หมดวาระผ่านพ้นไป งานนโยบายที่เคยให้ไว้ไม่เกิดการสืบทอดต่อเนื่อง ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้...”

โรงเรียนมหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จึงเห็นได้ว่าภารกิจของกรมราชภัฏหลัก ๆ นั้นมีทั้งการควบคุมและการแก้ไข หนึ่งภารกิจหลัก ของ กรมราชภัฏ คือ การควบคุม และคืนคนดีสู่สังคม ต้องควบคุมผู้กระทำผิดเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้สังคม แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้กลับออกไปสู่สังคมได้อย่างปกติสุข กรณีโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือนั้น เป็นการบูรณาการความรู้ด้านกระบวนการลูกเสือเข้ามาประยุกต์ใช้ในงานราชภัฏ จึงมีการก่อตั้งศูนย์ประสานลูกเสือราชภัฏขึ้น เพื่อใช้ในการประสานความร่วมมือบุคลากรทางการลูกเสือทั้งภายในกรมราชภัฏและภาคีเครือข่ายให้ร่วมมือกัน การมีนโยบายบ้างนโยบาย เช่น นโยบายยกเลิกศูนย์ประสานงานลูกเสือราชภัฏ จึงทำให้เกิดปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากผลแห่งการกำหนดนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...อย่างไรก็ดีภายหลังจากต่อมาได้มีนโยบายให้ระงับการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์จึงทำให้โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้รับผลกระทบ...”

อีกทั้งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างยังพบอีกว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือมีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบโครงการจากหน่วยหนึ่งไปยังอีกหน่วยหนึ่งซึ่งเดิมทีโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือดำเนินการโดยกองบริการทางการแพทย์ บนพื้นฐานหลักคิดที่ว่าผู้เข้ารับการอบรมเป็นผู้ต้องโทษกรณีใช้สารเสพติดนั้นเป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา แต่กระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการทางการเรียนรู้ไม่ใช่การบำบัดรักษา ดังนั้นผู้ดำเนินการจึงมีความหลากหลาย ทั้งนี้คนกลางในการประสานงาน คือ ศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ ต่อมาเมื่อนโยบายให้ยุบเลิกศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ลง บุคคลผู้ขับเคลื่อนงานดังกล่าวต้องไปประจำในหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ทว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือยังอยู่กับกองบริการทางการแพทย์ แต่กองบริการทางการแพทย์ไม่มีบุคคลที่จะดำเนินการประสานงานด้านลูกเสือได้ โดยกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...กระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการทางการเรียนรู้ไม่ใช่การบำบัดรักษา ดังนั้นผู้ดำเนินการจึงมีความหลากหลาย ทั้งนี้คนกลางในการประสานงาน คือ ศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ ต่อมาเมื่อนโยบายให้ยุบเลิกศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ลงจึงทำให้เกิดปัญหาในทางการปฏิบัติ...”

จึงเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานรับผิดชอบโครงการอาจก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินการดังที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...เห็นว่าจะมีการเรียกรวมพลลูกเสือวิวัฒน์ที่ผ่านการอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือให้ได้มาพบกันอีกครั้ง เป็นกิจกรรม กิลเวลล์รียูเนียน (Gilwell Reunion) นี่คือคำมั่นสัญญาที่มีต่อกัน เหมือนได้กลับบ้านมาเจอกันอีกครั้ง เป็นการเชื่อกันว่าเรายังอยู่กันครบถ้วนดีไหม แต่จนถึงปัจจุบันก็ยังคอยอยู่ที่เห็นเจียบไป คิดว่าคงไม่มีแล้วทางกรมฯเขาคงไม่เอาแล้ว...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งที่ทำให้ความเห็นว่าเป็น

“...หลายกิจกรรมของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือถูกกำหนดเป็นกิจกรรมระยะยาว อาทิ การติดตามประเมินผลผู้ที่พ้นโทษโดยผ่านโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ทว่าต้องสะดุดหยุดลงเมื่อมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการดำเนินการ จึงส่งผลให้องค์ประกอบในรายละเอียดไม่ได้สมบูรณ์ตามที่ตั้งไว้...”

จึงเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในระดับของการกำหนดนโยบายส่งผลต่อการดำเนินการของโครงการโดยกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่าเป็น

“...เมื่อเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การเปลี่ยนผู้บริหาร รวมถึงนโยบาย เป็นเรื่องปกติของระบบราชการ แต่ยังไม่มีการวางรากฐานของงานในระยะยาว ดังเช่นกรณีโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือนี้ เพราะเราไม่อาจทราบได้ว่าบุคคลผู้มากำหนดนโยบายคนต่อไปนั้นจะมีมุมมองอย่างไรต่อการดำเนินงานที่ผ่านมา แต่โครงการต้องมีความต่อเนื่องและเดินต่อไปจนจบสุดกระบวนการ...”

ทว่ากลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่าเป็น

“...อย่างไรก็ดี ผู้บริหารอาจไม่ใช่ปัจจัยเดียวเสมอไปที่จะรับรองถึงความคงอยู่ หรือหยุดลงของโครงการใด ๆ ทว่าผู้ปฏิบัติและทุกภาคส่วนต้องช่วยกันสร้างความชัดเจนต่อเนื่องในระยะยาว เพราะหากว่าโครงการดังกล่าวมีรากฐานที่ดี มีการเตรียมพร้อมวางแผนความเป็นไปได้ที่มีความต่อเนื่อง รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณที่ถูกกำหนดแล้ว โครงการนั้นย่อมเดินการได้อย่างต่อเนื่อง...”

จึงเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์พบปัญหาด้านนโยบายและภารกิจ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงในระดับการกำหนดนโยบายอยู่เป็นประจำ เพราะ นโยบายย่อมเป็นไปตามผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย จึงส่งผลให้นโยบายไม่มีความต่อเนื่องเกิดภาวะสะดุดหยุดลงอย่างกะทันหัน กรณีในปี พ.ศ.2557 - 2558 การใช้กระบวนการลูกเสือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังคดีใช้สารเสพติดได้รับการสนับสนุนรวมถึงส่งผลให้ประสบความสำเร็จและมีการก่อตั้งศูนย์ประสานงานลูกเสือราชภัฏขึ้นเพื่อใช้ในการสร้างเครือข่ายติดตามผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วกรณีผ่านโครงการที่ใช้กระบวนการลูกเสือ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดการถ่ายเทภาระหน้าที่ของการบริหารงานจากผู้รับผิดชอบเดิม คือ ศูนย์ประสานงานลูกเสือราชภัฏ ซึ่งมีการดำเนินงานในการจัดการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วย

กระบวนการลูกเสือไปยังกองบริการทางการแพทย์ โดยอยู่บนพื้นฐานการตีความว่าผู้ต้องขังคดีใช้สารเสพติดเป็นผู้ป่วยต้องแก้ไขฟื้นฟูด้วยการบังคับบำบัดรักษา และให้มีการยุบศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ลง ส่งผลให้งานด้านการลูกเสือไม่ต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายการประสานงานกับผู้พันโทษซึ่งผ่านกระบวนการลูกเสือต้องสะดุดหยุดลง

(2) ความคิดเห็นด้านงบประมาณ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าปัญหาสำคัญของการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ อาจเกิดขึ้นโดยเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านงบประมาณโดยกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...งบประมาณต้องจัดสรรเพื่อเป็นไปในทางอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามโครงการให้เกิดความสำเร็จ จึงต้องจัดลงไปให้ถูกต้องตามความต้องการของกระบวนการในการดำเนินการที่แท้จริง...”

สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งแสดงความคิดเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือนั้นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมหลายอย่าง เช่น สิ่งของเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ทว่าสิ่งเหล่านั้นไม่เป็นปัญหามากเท่าใดนัก ที่สำคัญและในขณะเดียวกันก็เป็นปัญหาด้วยก็คือ เครื่องแบบลูกเสือ เพราะการฝึกอบรมลูกเสือนั้นเราต้องมีเครื่องแบบ แต่งบประมาณกับจำนวนคนที่มีจำนวนมากเป็นปัญหา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ดังนี้

“...สิ่งสำคัญและในขณะเดียวกันก็เป็นปัญหาด้วยก็คือ เครื่องแบบลูกเสือ เพราะการฝึกอบรมลูกเสือนั้นเราต้องมีเครื่องแบบ แต่งบประมาณกับจำนวนคนที่มีจำนวนมากเป็นปัญหา แต่อย่าลืมว่าเครื่องแบบลูกเสือนั้น น่อง ๆ (ผู้ต้องขังที่เข้ารับการฝึกอบรม) เขาภูมิใจที่ได้สวมใส่ ได้แต่ง บางคนตั้งใจแต่งมาก คิดว่าเขารู้สึกว่ามันสมารถ มันเท่ อย่างน้อยก็มากกว่าชุดนักโทษที่เขาใส่ประจำ...”

พบว่าการจัดสรรงบประมาณเป็นปัญหาเนื่องจากอาจมีการจัดสรรไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมในโครงการ ทว่ากลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...จัดท้าวสตุอุปกรณที่เกี่ยวข้อที่สอดคล้องและเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแบบยั่งยืน จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีหลากหลายตามขบวนการของลูกเสือ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดผล...”

ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...ในด้านของเครื่องแบบลูกเสือซึ่งมีความสำคัญในการฝึกอบรมนั้นเราควรจัดสรรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพราะเป็นการลดความเลื่อมล้ำ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณค่า และเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น เพราะเครื่องแบบทำให้คนเท่ากัน...”

จากการสัมภาษณ์พบว่าการจัดสรรงบประมาณภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของทางราชการอาจมีข้อจำกัดในการปฏิบัติซึ่งกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า

“...การให้เอกชนเข้ามาเป็นผู้รับผิดชอบแบ่งเบาภาระในการดูแลในด้านการสนับสนุนโครงการ เช่น เรื่องเครื่องแบบ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องดี เพราะจะเป็นลดภาระแก่ผู้ดำเนินโครงการ และทำให้สามารถกำหนดมาตรฐานของสิ่งของเหล่านั้นได้...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...หรือบางทีการให้ศูนย์พัฒนาบุคลากรในลักษณะใช้กระบวนการลูกเสือของเอกชนเป็นผู้ดำเนินการซึ่งในปัจจุบันก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีความพร้อมอาจทำให้รัฐลงทุนน้อยลงและสามารถควบคุมกระบวนการได้ ก็อาจเป็นอีกแนวทางที่น่าสนใจ...”

พบว่าการสร้างความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการตามโครงการในประเด็นปัญหาด้านงบประมาณโดยกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...การสร้างความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะ เชื่อว่าหากมีการประสานความร่วมมือกับภาคสังคมอื่น ๆ อาจได้รับการอุดหนุนช่วยเหลือได้ ทำให้ประหยัดงบประมาณในการจัดโครงการลงได้...”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ การให้ค่าตอบแทนวิทยากรคนนอกนั้น สามารถสร้างความ

ร่วมมือกับหน่วยงานที่ได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับลูกเสือ เช่น ลูกเสือช่อสะอาด ของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีบุคลากรทางกา ลูกเสือที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วเช่นกัน ทั้งนี้เป็นบุคลากรภาครัฐด้วยกัน หากทำข้อตกลงร่วมมือกันจะทำให้ สามารถนำ บุคลากรภาครัฐมาดำเนินการได้ ทั้งนี้เป็นการประหยัดงบประมาณดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...การให้คำตอบแทนวิทยากรคนนอกนั้น สามารถสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่ได้ ดำเนินโครงการเกี่ยวกับลูกเสือ เช่น ลูกเสือช่อสะอาด ของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีบุคลากรทางกา ลูกเสือที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วเช่นกัน ทั้งนี้เป็น บุคลากรภาครัฐด้วยกัน หากเราทำข้อตกลงร่วมมือกันจะทำให้ เราสามารถนำบุคลากรภาครัฐมา ดำเนินการได้ ทั้งนี้เป็นการประหยัดงบประมาณในส่วนนี้อีกด้วย...”

อีกทั้งยังมีกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งให้ความคิดเห็นเพิ่มว่า

“...พื้นที่ในการจัดค่ายฝึกอบรมลูกเสืออาจต้องมีการปรับปรุงดัดแปลงจากพื้นที่เรือนจำ ทัณฑสถาน ในการนี้ต้องมีการดำเนินการและแน่นอนต้องมีการใช้งบประมาณไปกับการดังกล่าว จะ เห็นว่าควรใช้เรือนจำชั่วคราวที่มีพื้นที่เหมาะสมในการจัดค่ายลูกเสือชั่วคราวตามโครงการดังกล่าว เพราะนอกจากเอื้อต่อกระบวนการลูกเสือแล้ว ยังเป็นการใช้ต้นทุนของกรมราชทัณฑ์ในการ ดำเนินการอีกด้วย...”

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์พบปัญหาด้านงบประมาณ ในการบริหารจัดการกิจการของ ภาครัฐนั้น ในมิติการใช้จ่ายงบประมาณอยู่บนพื้นฐานหลักคิดของมาตรการประหยัดและความคุ้มค่า ในสิ่งที่จะได้รับ ทว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ แม้จะขอความร่วมมือ จากหน่วยงานภาครัฐหลายฝ่ายในการร่วมจัดกิจกรรมแต่ก็ยังพบว่ามีการใช้จ่ายงบประมาณจำนวน มาก เพราะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรของกรมราชทัณฑ์เพื่อให้คุณวุฒิทางการลูกเสือก่อนจึง นำไปสู่การใช้กระบวนการลูกเสือกับผู้ต้องขังต่อไปได้ อีกทั้งการฝึกอบรมลูกเสือของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีรูปแบบลูกเสือจึงทำให้ต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อลงทุนในการจัดหา เครื่องแบบลูกเสือให้ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงการเชิญวิทยากรจากภายนอกต้องมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนจึงทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณ จำนวนไม่น้อย

(3) ความคิดเห็นระบบราชการ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าสาระสำคัญของการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออาจเกิดปัญหาจากระบบราชการ โดยกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่าการควบคุมผู้ต้องขังมีความเรียบง่ายไม่มีความเปลี่ยนแปลงและความสลับซับซ้อน เนื่องจากเดิมนั้นกรณีผู้ต้องขังคดียาเสพติดยังมีไม่มากเหมือนยุคปัจจุบัน ทำให้ในปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อยู่บนความเปลี่ยนแปลง ทั้งความเปลี่ยนแปลงของผู้ต้องขัง ความเปลี่ยนแปลงของข้อกฎหมาย ระบบระเบียบ การเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติให้ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชนความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งนั้นหากใช้วิธีการแบบเดิม ก็อาจไม่บรรลุเป้าประสงค์ ความสำเร็จในงาน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ในยุคปัจจุบันนี้ การทำงานของราชทัณฑ์อยู่บนความเปลี่ยนแปลง ทั้งความเปลี่ยนแปลงของผู้ต้องขัง ความเปลี่ยนแปลงของข้อกฎหมาย ระบบระเบียบ การเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติให้ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชนความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งนั้นถ้าเราใช้วิธีการแบบเดิม เราก็จะไม่บรรลุเป้าประสงค์ ความสำเร็จในงาน...”

อีกทั้งยังมีกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งให้ความเห็นในการบูรณาการกิจกรรมลูกเสือกับกิจการของเรือนจำว่า

“...สถานที่ในการจัดอบรมการจัดกิจกรรมตามกระบวนการลูกเสือนั้นก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ คือ สิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ กล่าวเป็นคำคล้องจองว่าต้อง ผจญภัย (Adventure) ได้ เพื่อน (Comradeship) เกือบธาร (Outdoor Activities) การสนุก (Fun) สุขสม (Achievement) ทว่าสถานที่ของเรา (เรือนจำ/ทัณฑสถาน) บ้างมีความคับแคบ และมีภูมิทัศน์ที่อาจจะไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร...”

ทั้งนี้นอกจากปัญหาในด้านการจัดสถานที่แล้วยังมีปัญหาด้านการกลั่นกรองผู้เข้ารับการฝึกอบรมอีกที่เป็นปัญหาในเชิงระบบซึ่งกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งได้แสดงความเห็นว่า

“...ปัญหาการกลั่นกรองผู้เข้ารับการบำบัด ปัญหาการติดตามประเมินผล และปัญหาไม่มีการต่อยอดในการดูแลผู้เข้ารับการบำบัดให้ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข...”

พบว่าการกลั่นกรองผู้เข้ารับการอบรมโครงการดังกล่าวอาจไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์แท้จริงแห่งโครงการซึ่งกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติท่านหนึ่งแสดงความเห็นว่า

“...การคัดกรองผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพราะ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางราย ซึ่งก็อาจเป็นจำนวนหนึ่ง ต้องการเข้าร่วมอบรมเพียงเพื่อจะนำประโยชน์ไปใช้เพื่อขอลดหย่อนผ่อนผันโทษเสียมากกว่า แต่ก็มองในแง่ดีว่าอย่างน้อยเขาก็ได้อะไรบางอย่างเพื่อเป็นการแลกกับการได้ลดหย่อนผ่อนผันโทษไป...”

จึงเห็นได้ว่าจากการสัมภาษณ์ปัญหาระบบราชการ ระเบียบปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์และสถานที่ในการจัดโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เนื่องจากภารกิจหลักของเรือนจำ/ทัณฑสถาน คือ การควบคุมผู้ต้องขังเป็นหลัก จึงทำให้ระยะเวลาในการเข้าร่วมการฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือไม่สามารถเป็นไปได้อย่างเต็มที่ในพื้นที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน เพราะ มีภารกิจตามตารางการปฏิบัติภารกิจประจำเรือนจำ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้

(4) ความคิดเห็นด้านข้อจำกัดด้านบุคลากรและผู้ต้องขังที่เข้าร่วมอบรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าสิ่งสำคัญของการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ อาจเกิดปัญหาจากข้อจำกัดด้านบุคลากรและผู้ต้องขังที่เข้าร่วมอบรม โดยกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...ความไม่ต่อเนื่องของโครงการ จากผู้บริหารระดับสูงภายในกรม ความขัดแย้งทางความคิดของบุคลากรในระดับปฏิบัติการและระดับล่าง ๆ ลงมา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการลูกเสือ ขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในระดับทัณฑ์สถานต่าง ๆ...”

อีกทั้งยังมีกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการอีกท่านหนึ่งให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

“...ตัวบุคลากรที่ดำเนินการด้านนี้ มีน้อยไม่เพียงพอ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในทักษะกระบวนการทางลูกเสือ จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่อง และไม่เข้าใจ

หลักสูตรกิจกรรมที่กำหนดขึ้น และอีกส่วนหนึ่งหยุดกิจกรรม ทำแต่เพียงให้ผ่าน ๆ ไปจนหมดเวลา ตัวแปรสำคัญที่ทำให้โครงการนี้ หยุดชะงัก เกิดจากผู้บริหารในแต่ละที่ เปลี่ยนแปลง ไม่สนใจ ทำให้ผู้ปฏิบัติ ไม่ดำเนินการต่อ...”

พบว่าเมื่อบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ขาดองค์ความรู้ด้านกระบวนการลูกเสือจึงควรจัดให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกระบวนการลูกเสือตั้งที่กลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งได้ให้ความเห็น

“...บุคลากร ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำขบวนการลูกเสือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการส่งเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ และนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติอย่างจริงจัง...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งที่ได้ให้ความเห็นว่า

“...ขาดปัจจัย ตัวบุคลากรที่ดำเนินการด้านนี้ มีไม่เพียงพอ ไม่เข้าใจ ขาดความรู้ ในทักษะกระบวนการทางลูกเสือ จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมไร้ประสิทธิภาพ ขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่อง และไม่เข้าใจหลักสูตรกิจกรรมที่กำหนดขึ้น และอีกส่วนหนึ่งหยุดกิจกรรม ทำแต่เพียงให้ผ่าน ๆ ไปจนหมดเวลา...”

อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า

“...ปริมาณผู้ต้องราชทัณฑ์จำนวนมาก โดยมีผู้ต้องขังราว สามแสนคน มีผู้คุมที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดผู้ต้องขังจริงราว แปดพันคน แปดพันต่อสามแสน ส่วนครูลูกเสือ บางแห่งมีหนึ่งคน ต้องดูแลลูกเสือ สอง - สามร้อยคน...”

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์ปัญหาข้อจำกัดด้านบุคลากรและตัวผู้ต้องขัง เนื่องจากการใช้กระบวนการลูกเสือจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ให้มีความรู้ทางการลูกเสือ ทว่ามีข้อจำกัดทั้งในด้านภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการฝึกอบรม รวมถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อการลูกเสือ ส่งผลให้มีบุคลากรเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ได้รับการอบรมความรู้ทางการลูกเสือจำนวนไม่มากนัก ในแง่ผู้เข้าร่วมอบรมในโครงการดังกล่าวพบว่า มีอุปสรรคด้านคุณสมบัติ ทั้งในเรื่องเอกสารต่าง ๆ และคุณสมบัติตามที่กำหนดของกรมราชทัณฑ์ โดยให้ผู้ต้องขังที่จะสมัครเข้ารับการอบรมโครงการวิวัฒน์

พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้น ต้องมีการผ่านการอบรมในโปรแกรมต่าง ๆ ตามชั่วโมง กำหนด ไปจนถึงระยะเวลาการต้องโทษที่เหลือแล้วแต่เป็นอุปสรรคให้แก่ผู้สนใจที่ต้องการสมัคร เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วย กระบวนการลูกเสือ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อ ความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน โดยปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อ คืบคนดีสู่สังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่ามีทั้งปัจจัยภายในโครงการและภายนอกโครงการ เมื่อพิจารณา แต่ละปัจจัยพบว่า

1) ปัจจัยภายในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ได้แก่

ปัจจัยในด้านหลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งมีการนำกระบวนการลูกเสือมาใช้ในโครงการ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูแก่ผู้กระทำผิดโดยการเน้นปฏิบัติที่ให้ผู้รับการเรียนรู้ได้ศึกษาด้วยตนเองจากภายในสู่ ภายนอก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นเป้าหมายไปที่ตัวบุคคลผู้เข้ารับการศึกษอบรมเป็น สำคัญเพื่อคืบคนดีสู่สังคมได้เพราะเหตุว่าโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการ ลูกเสือนั้นใช้กระบวนการลูกเสือตามหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการ เข้ามาบูรณาการกับการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดในแนวคิดทัศนวิทยาว่าด้วยวัตถุประสงค์ของการลงโทษและยังสอดคล้องกับทฤษฎี ทางอาชญาวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างพันธะทางสังคม ด้วยเหตุว่าผู้กระทำผิดที่ผ่านโครงการ จะได้รับการพักโทษกรณีมีเหตุพิเศษ ได้กลับคืนสู่สังคม

ปัจจัยของตัวผู้กระทำผิดเองซึ่งมีการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการเป็น อย่างดี อีกทั้งยังมีการใช้มาตรการคุมประพฤติตามอัตราโทษที่เหลืออยู่ ซึ่งกระบวนการลูกเสือใน โครงการนี้ถือเป็นการเตรียมความพร้อมในการส่งผู้กระทำผิดที่ได้รับการชดใช้ความผิดนั้นแล้วคืนสู่ สังคม รวมไปถึงการหล่อหลอมผู้กระทำผิดให้กลับกลายเป็นคนดี ตามอุดมการณ์ลูกเสือ และ หลัก คิดการคืบคนดีสู่สังคมของกรมราชทัณฑ์

2) ปัจจัยภายนอกโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ได้แก่

ปัจจัยการสร้างควมมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมโดยนำเอาบุคคลทั่วไปที่มี ความรู้ทางการลูกเสือให้เข้ามามีส่วนในการอบรมผู้ต้องขังในระบบเรือนจำโดยใช้กระบวนการของ

ลูกเสือ ก็จะเป็นการแปลงหลักการของลูกเสือให้สอดคล้องกับการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายราชทัณฑ์ ที่จะคืนคนดีสู่สังคม ในครั้งนี้โดยใช้การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก

ปัจจัยการสร้างความยอมรับของสังคมโดยการจัดกิจกรรมที่มีการดึงภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม เช่น การเยี่ยมญาติใกล้ชิด กิจกรรมการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นต้น เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้กระทำผิดและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือเป็นเครื่องมือในการสอดประสาน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนได้เห็นกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนำไปสู่การให้โอกาสและให้ที่ยืนในสังคมภายหลังพ้นโทษต่อไป

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่าเดิมภารกิจ ของ กรมราชทัณฑ์ คือ การฝึกอาชีพ เพราะว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ทว่าปัจจุบันผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยาเสพติดเสียแล้วที่มีจำนวนมากที่สุด ในกรณีประเด็นความผิดทางด้านยาเสพติดนั้นไม่ได้มุ่งเป้าประเด็นการแก้ปัญหาที่การขาดอาชีพเพียงอย่างเดียว แต่เป็นประเด็นด้านวินัยในตนเอง การดำรงตน การหักห้ามใจตนเอง การเอาชนะใจตนเอง ความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย นี่เป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นเมื่อสภาพปัญหาเปลี่ยนไป คือ สังคมเปลี่ยนไป กรมราชทัณฑ์ ก็ต้องเปลี่ยนไปด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ดังนี้

“...แต่ก่อนนี้โจทย์ของเรา คือ การฝึกอาชีพ เพราะว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ แต่ปัจจุบันผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยาเสพติดเสียแล้วที่มีจำนวนมากที่สุด ในกรณีประเด็นความผิดของทางด้านยาเสพติดนั้นไม่ได้มุ่งเป้าประเด็นการแก้ปัญหาที่การขาดอาชีพเพียงอย่างเดียว แต่เป็นประเด็นด้านวินัยในตนเอง การดำรงตน การหักห้ามใจตนเอง การเอาชนะใจตนเอง ความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย อันนี้เป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นเมื่อโจทย์เปลี่ยนไป คือ โจทย์ทางสังคมเปลี่ยนไป โจทย์ของเรา ก็ต้องเปลี่ยนไปด้วย ดังนั้นกิจกรรมต่าง ๆ ของเรา จึงต้องเปลี่ยนไปอย่างมีความสอดคล้องกับปัญหาด้วย...”

สอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความคิดเห็นว่าคณะลูกเสือแห่งชาตินั้นได้ให้ความหมายของ กิจกรรมลูกเสือว่าเป็นขบวนการทางการศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์จะสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาการทางสังคมให้กับบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยใช้วิธีการของลูกเสือ ยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณ การเรียนรู้โดยการ เน้นการปฏิบัติ

กิจกรรมกลางแจ้ง การใช้ระบบหมู่ และความก้าวหน้าของบุคคล รวมทั้งเน้น ความซื่อสัตย์ ความ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพเชื่อฟัง ความสามัคคี ความเป็นเอกภาพ ความมธยัสถ์ สรุปได้ว่า กิจกรรมลูกเสือ หมายถึง กระบวนการในการฝึก อบรมเพื่อพัฒนาบุคคลโดยมีกระบวนการ ขั้นตอนที่เป็นรูปแบบ เอกลักษณะเฉพาะโดยยึดกฎของ ลูกเสือและคำปฏิญาณเป็นบรรทัดฐานในการ ฝึกอบรม ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...กิจการลูกเสือว่าเป็นขบวนการทางการศึกษา ที่มีวัตถุประสงค์จะสร้างบุคลิกภาพ และ พัฒนาการทางสังคมให้กับบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยใช้วิธีการของลูกเสือ ยึดมั่นใน กฎและคำปฏิญาณ การเรียนรู้โดยการ เน้นการปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง การใช้ระบบหมู่ และ ความก้าวหน้าของบุคคล รวมทั้งเน้น ความซื่อสัตย์ ความ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพเชื่อฟัง ความสามัคคี ความเป็นเอกภาพ ความมธยัสถ์...”

พบว่าเมื่อสามารถเข้าใจและหาจุดร่วมของการนำแนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังมา ผสมผสานกับกระบวนการลูกเสือจึงก่อให้เกิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วยกระบวนการลูกเสือตาม แนวทางของโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือซึ่งกลุ่มตัวอย่างสาย วิชาการท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า การจัดกิจกรรมทางการศึกษา อบรมและแก้ไขพัฒนาให้ผู้ต้องขัง ตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ทำ 5 เรื่อง หลัก คือ ร่างกาย จิตใจ ทักษะคิด ความรู้ อาชีพ ทำให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขก่อนกลับคืนสู่สังคมดัง ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“...ในอุดมคติของเราอาจจะมองว่า คุณ เป็นที่คุมขังคนชั่ว คือ เมื่อจับใครได้แล้วตามระบบ กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ก็จะเป็นการระบุงว่าคน ๆ นั้นเป็นคนไม่ดีต้องนำไปขังไว้ ให้กิน ของที่ไม่ดีที่สุด ให้อยู่อย่างไม่สบายที่สุด ไม่ต้องเห็นเดือนเห็นตะวัน ไม่เห็นวิวทิวทัศน์ เพื่อให้เขาจดจำ ไว้ว่า อย่าทำผิด กดให้กลัว ทว่าถ้าทำอย่างนี้การพัฒนาคงไม่เกิด คนที่อยู่จนครบเวลาสักวันก็ต้อง ออกมา ด้วยความเก่งกว่าเดิม มีพัฒนาการความอดทนที่แกร่งกว่าเดิม รวมถึงมีวิชาการแก่กล้า กว่าเดิม ดังนั้นเราจึงต้องหาวิธีแก้ไขคน เพราะถ้าเรามองให้ดีให้ลึกซึ่งจะพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ขาดคนอบรมกล่อมเกลาทีที่มีศักยภาพ ผู้คุมเราจึงต้องทำงานเป็นเหมือน พ่อแม่ ญาติมิตร ดูแลการใช้ชีวิตการกินการอยู่ จัดกิจกรรมทางการศึกษา อบรมและแก้ไขพัฒนาให้ เขา โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ทำ 5 เรื่อง หลัก คือ ร่างกาย จิตใจ ทักษะคิด ความรู้ อาชีพ ก่อนส่งขากลับคืนสู่สังคม...”

สอดคล้องกับตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...สิ่งที่โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ได้นำกระบวนการลูกเสือ เขามาบูรณาการ 5 เรื่องหลักสำคัญ คือ ร่างกาย คือ พัฒนาร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง กรณียาเสพติดก็มีการบำบัดรักษาอย่างเข้มข้น ในช่วงแรกของการอบรมตามโครงการ โดยใช้หลักสูตร 10 ท่ามาตรฐานของกรมราชทัณฑ์ เป็นการฝึกระเบียบวินัย อีกทั้งบำบัดผู้ติดยาเสพติดแบบเข้มข้น อาชีพ คือ การฝึกอาชีพด้านงานฝีมือต่าง ๆ ทั้งนี้ในหลักการลูกเสือได้มีการส่งเสริมให้บุคคลสามารถทำงานฝีมือได้ เพื่อให้แต่ละคนได้มีงานฝีมือที่สามารถต่อยอดเป็นอาชีพได้ต่อไป โดยการอบรมวิชาชีพระยะสั้น การพัฒนาฝีมือแรงงานโดยขอความร่วมมือจากวิทยากรภายนอก ในส่วนของด้าน ทักษะคิด จิตใจ และความรู้ นั้นทั้งสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว เรายังจัดให้มีกิจกรรมครอบครัวได้เยี่ยมอย่างใกล้ชิดได้แสดงความรัก เช่นการขอขมาคุณแม่ หรือการกอดญาติพี่น้องโดยให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และใช้หลักการศาสนา เข้ามาประยุกต์ใช้ ไหว้พระ การสวดมนต์ เจริญจิตภาวนา เพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจอย่างเข้มข้น เพราะหลักการความรักและหลักการศาสนานั้นเป็นหลักการสำคัญของลูกเสืออยู่แล้ว ไปจนถึงด้านความรู้ในทางการลูกเสือ คือการอบรมผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นให้ด้วย...”

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า

“...กระบวนการลูกเสือ สามารถแก้ไขพวกพ้อบ้าน หรือหัวโจก คนสำคัญในหมู่ผู้ต้องขังได้ เช่น กรณีคนเหล่านี้ชอบเป็นผู้นำ มีภาวะผู้นำแต่อาจจะไปในทางผิด ก็สามารถนำพวกนี้มาเป็นนายหมู่ เป็นผู้ช่วยผู้กำกับ เป็นผู้ช่วยครูได้ หรือให้เขาได้แสดงออกในทางถูกต้องได้ ให้ใช้พลังมาก ๆ ที่เขามีในทางสร้างสรรค์...”

มีความสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้น กระบวนการต่าง ๆ ในการจัดการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับ มาตรา 8 ของ พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.2551 ทั้งนี้ โดย คณะลูกเสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคีและเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้ ให้มีนิสัยในการสังเกตจดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเอง ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อ

สาธารณประโยชน์ ให้อำนาจแก่การฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ให้อำนาจรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณีวัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ

ทั้งนี้พบว่ารูปแบบของการฝึกอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้นมีความสอดคล้องกับการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อให้บุคคลได้รับการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ ดังความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งเห็นว่ารูปแบบของการฝึกอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นเราจะเน้นคุณลักษณะสำคัญ คือ 1. ด้านร่างกาย ลูกเสือทุกคนต้องมีสุขภาพแข็งแรง มีระเบียบวินัย การแสดงออกทางกาย วาจา กริยามารยาททางสังคม บุคลิกภาพเหมาะสม มีทักษะการพึ่งตนเอง 2. ด้านจิตใจ เราจะต้องฝึกอบรมให้ลูกเสือมีความสงบ การเข้าใจ - เข้าถึง ปฏิบัติในหลักศาสนา ที่ตนนับถือ คุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน ความมีเหตุผลที่ดี สุนทรียภาพ จิตอาสา 3. ด้านทัศนคติและเจตคติ ลูกเสือของเราซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่เคยผิดพลาดมาแล้ว เราจึงต้องปลูกฝังให้มีมุมมองเชิงบวก ไม่เป็นภัยต่อสังคม ตระหนักเห็นคุณค่า - เคารพตนเองและผู้อื่น ยึดมั่นในกฎ คำปฏิญาณของลูกเสือ ค่านิยมพื้นฐาน มีความจงรักภักดี ต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมไทย การเห็นโทษภัยยาเสพติด มีเป้าหมายในชีวิตภายหลังพ้นโทษ 4. ด้านทักษะความรู้งานฝีมือ ลูกเสือกู่มนี้จะต้องรู้จักทำงานฝีมือ ฝึกทักษะอาชีพการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความรู้เรื่องข้อมูลข่าวสารทักษะการใช้สื่อสารสนเทศ และ 5. ด้านสังคม ลูกเสือนั้นมีการทำงานเป็นกลุ่ม ระบบหมู่ ทักษะความเป็นผู้นำผู้ตาม การทำงานบริการ กิจกรรมอาสา ครอบครัวยุวมิตร การเรียนรู้หน้าที่พลเมือง การเมืองการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

“...ได้ฝึกระเบียบแถว ได้เป็นนายหมู่ เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำ ฝึกความอดทน ฝึกการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ทำงานประดิษฐ์ มันอาจจะเป็นสิ่งเล็กๆ น้อย ๆ แต่ประสบการณ์และความทรงจำที่ได้รับมันยิ่งใหญ่อย่าบอกใครเลย อยากได้การผจญภัย การเข้าค่ายพักแรม ได้ทำอาหาร จริง ๆ เพิ่ม เรียนรู้การเอาตัวรอดจริง ๆ ประมานนี้ เพราะตอนนั้นผมจะพ้นแล้วผมก็ไม่ได้รู้สึกว่าจะทำอะไร มันรู้อยู่แล้วอีกไม่กี่วันก็ได้กลับบ้าน เลยอยากทำอะไรให้เต็มที่ดีกว่า...”

อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งยังมีความเห็นที่สนับสนุนว่า

“...จุดมุ่งประสงค์ของขบวนการลูกเสือ คือการสนับสนุนการพัฒนาอย่างเต็มที่ซึ่งศักยภาพทางกาย สติปัญญา สังคม จิตใจและศีลธรรมให้แก่เยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เขาเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนในท้องถิ่นในชาติและในชุมชนระหว่างนานาชาติ...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการที่ท่านหนึ่งให้ความเห็นว่าอุดมการณ์ของลูกเสือ คือการจัดให้มีการอบรมที่ก้าวหน้า สนุกสนาน ดึงดูดใจ โดยอาศัยคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน มีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ ต้องมีเครื่องแบบลูกเสือ ผู้เพราะเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกและเป็นเครื่องหมายแห่งความดีและความเสียสละ ให้ถือคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ต้องสร้างความเข้าใจและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทำให้กิจการลูกเสือน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป วิธีการฝึกอบรมที่มีต่อเนื่องกันและก้าวหน้าสูงขึ้น ระบบหมู่ฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตย ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษมีมากมายหลายอย่าง ซึ่งลูกเสืออาจเลือกเรียนเรื่องที่ตนเองสนใจได้และเมื่อได้ผ่านการทดสอบแล้ว ก็จะได้รับเครื่องหมายซึ่งนำมาติดกับเครื่องแบบเป็นการเชิดชูเกียรติและแสดงสมรรถภาพของตนส่วนหนึ่ง กิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง การเล่นเกม การนันทนาการ และกิจกรรมต่าง ๆ การร้องเพลงและการชุมนุมรอบกองไฟ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ซึ่งอาจเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้เห็นคุณค่าความเป็นคนของตนเองมากยิ่งขึ้น

พบว่าโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ได้นำอุดมการณ์ “ลูกเสือ” เข้ามาประยุกต์ใช้ในการช่วยบำบัดฟื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งเห็นว่าโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ได้นำอุดมการณ์ “ลูกเสือ” เข้ามาช่วยบำบัดฟื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง ซึ่งบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเป็นผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษจากระเบียงจำคุกทั่วประเทศโดยโครงการนี้ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่เข้าร่วมโครงการว่า ต้องเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นดีขึ้นไปที่มีสมัครใจเข้าร่วมโครงการ มีประวัติเสพ หรือกระทำผิดคดีเดียว และต้องโทษจำคุกครั้งแรกจากนั้นจะคัดเลือกผู้ต้องขังจากเรือนจำ ทัณฑสถาน ทั่วประเทศ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมในศูนย์ฝึกอบรมโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ โดยโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นได้นำกระบวนการลูกเสือเป็นหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรม โดยจัดฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C. วิสามัญ) และกระบวนการลูกเสือชาวบ้าน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ในเรื่องความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตย ตลอดจนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการสร้างเครือข่ายพลเมืองดีเป็นพลังแผ่นดิน

ทั้งยังสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...การอยู่ค่ายลูกเสือ และได้ทำกิจกรรมจริง ๆ ได้นอนเต็นท์ แม้จะอยู่ในสนามฟุตบอล การได้เจอเพื่อน ๆ ได้หุงข้าวกินเอง การทำกิจกรรมต่าง ๆ การเล่นรอกองไฟ ทำให้ผมรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า จากการได้ทำกิจกรรมหลายอย่างที่ไม่ได้ทำมานานตอนที่อยู่ในทัณฑสถาน มันเหมือนชีวิตเรามีอิสระ ที่เราจะได้อะไรในสิ่งที่เราอยากทำบ้าง แต่ก็ต้องอยู่ในกรอบไม่ใช่ทำได้ทั้งหมด เท่านั้นผมก็ดีใจแล้ว ยิ่งรู้ว่าอีกไม่กี่ชั่วโมงก็จะได้กลับบ้าน ผมก็ยิ่งมีความสุขมากครับ...”

พบว่ากิจกรรมในกระบวนการลูกเสือซึ่งเป็นเครื่องมือในการแก้ไข พื้นฟูผู้ต้องขังนั้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา กล่าวคือทฤษฎีพันธะทางสังคม ดังปรากฏในความเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...การสวนสนามและกล่าวคำปฏิญาณตนเป็นส่วนประกอบหนึ่งของกิจกรรมภายใต้โครงการวิวัฒน์พลเมืองอยู่แล้ว ในระบบทหารฝึก แต่ครั้งนั้นเราใช้กระบวนการลูกเสือ เพราะหากว่ากันจริง ๆ ลูกเสือไทย ก็คือกำลังสำรองอย่างหนึ่งถ้าจะพูดกันตามประวัติศาสตร์การก่อตั้งสถาปนา จึงทำให้ระเบียบวินัยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของลูกเสือไทย แต่อาจไม่เป็นการบังคับบัญชาเข้มข้นเท่ากับทหาร เหมือนเป็นการแสดงสัญลักษณ์เพื่อสัญญาใจว่าจะไม่ทำสิ่งไม่ดีอีกมากกว่า และผลการประเมินที่ติดตามหลังปล่อยยังพบว่าลูกเสือวิวัฒน์ที่สวนสนามมีอัตราการผิดซ้ำน้อยมาก...”

อีกทั้งพบว่ากิจกรรมในกระบวนการลูกเสือซึ่งเป็นเครื่องมือในการแก้ไข พื้นฟูผู้ต้องขังนั้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา กล่าวคือทฤษฎีการตีตรา ดังปรากฏในความเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ผมภูมิใจที่ได้เดินสวนสนาม ทำการปฏิญาณตน และกล่าวคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ผมคิดว่าผมเป็นลูกเสือ ไม่ได้เป็นนักโทษ ผมมีคนมารอรับ มาคอยดูผมอยู่ ผมต้องทำเต็มที่ และต่อ

จากวันนี้ไป จะเหมือนมีคนคอยเฝ้าคุ้มครองตลอด คือ คำพูดที่ผมสัญญาของตัวเองที่ให้ไว้กับตัวเอง ผมต้องรักษาคำพูดนั้น แม้ว่าผมจะนอนไม่หลับทั้งคืน แต่วันรุ่งขึ้นผมก็มีกำลังใจสวนสนาม คงเพราะจะได้กลับบ้านด้วยแหละครับ...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ลูกเสือทำให้เราผูกพันกัน ผูกพันทั้งครูผู้สอน วิทยากร และอาจารย์เจ้าหน้าที่ที่ดูแลเราตลอดมา ที่สำคัญผมมองว่า เราผูกพันกับความเป็นลูกเสือ คือ คำปฏิญาณ คือ กฎของลูกเสือ ทุกข้อสอนให้เราเป็นคนดี และถ้าเราทำได้ สังคมเขาก็รับเราได้...”

ทว่ากลุ่มตัวอย่างในสายวิชาการท่านหนึ่งยังมีความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า

“...ถ้าตั้งใจศึกษาฝึกหัดตนตามระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของลูกเสือให้แน่วแน่ต่อไปก็จะมี ความรู้ ความดีความเจริญอย่างเต็มที่ และสามารถที่จะคุ้มครองรักษาประเทศชาติไว้ได้อย่างแน่นอน หลักการและจรรยาของลูกเสือนั้น เมื่อได้ฝึกหัดอบรมให้ถูกต้องครบถ้วนโดยบริสุทธิ์แล้วย่อมจะทำให้บุคคลมีจิตใจที่พร้อมเพรียง มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกันยิ่งขึ้น และเข้มแข็งเชื่อมั่นในความดีงามมากขึ้น ทั้งมีระเบียบวินัยที่ดีในที่สุด...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...กระบวนการลูกเสือมีความใกล้เคียงกับกระบวนการของทหารที่เรา (กรมราชทัณฑ์) เคยใช้ในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ กรณี บำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังยาเสพติด ในด้านการฝึกบุคคลให้มีระเบียบวินัย รวมถึงการมีรูปแบบการควบคุมบังคับบัญชาด้วย แต่กระบวนการลูกเสือมีความอ่อนคลายมากกว่า ทว่าก็ยังคงสอดแทรกความมีระเบียบวินัย มีระบบหมู่ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับการใช้แก้ไขผู้เคยกระทำความผิด ที่สำคัญการใช้กฎของลูกเสือมาเป็นหลักแนวทางโดยผู้เข้ารับการอบรมมีความยอมรับด้วยความสมัครใจ...”

พบว่าเกิดการสำนึกตนเองขึ้นหลังจากได้ผ่านการอบรมตามโครงการซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังโดยกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...พลเมืองดี ในทัศนะของการลูกเสือ คือ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีเกียรติเชื่อถือได้ มีระเบียบวินัย สามารถบังคับใจตนเองได้ สามารถพึ่งตนเองได้ เต็มใจ และสามารถช่วยเหลือชุมชน และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ทุกเมื่อ...”

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์พบว่ากระบวนการลูกเสือซึ่งนำมาบูรณาการประยุกต์ใช้กับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือทำให้ลูกเสือวิวัฒน์นั้นได้รับการถ่ายทอดการฝึกอบรมพัฒนาพฤตินิสัย แก่ไขพื้นฟูพฤติกรรม ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดหลักการ กระบวนการและวิธีการของขบวนการลูกเสือซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

อีกทั้งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างยังอีกพบว่าการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขผู้กระทำผิดในระบบเรือนจำสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า

“...ทุกคนมองว่าคนที่ทำงานเรือนจำจะต้องเป็นคนที่น่ากลัวถึงจะคุมนักโทษได้ แต่พอเราเข้ามาดูจริง ๆ แล้ว บุคคลเหล่านี้คือผู้ด้อยโอกาส เราเข้ามาทำงานตรงนี้เราเห็นและก็ได้เรียนรู้หลาย ๆ อย่าง จนเรารู้สึกว่าเขาควรจะได้รับการฟื้นฟูมากกว่า...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการอีกท่านหนึ่งที่เห็นความคิดเห็นว่า

“...อัตราผู้ต้องขังที่เข้าอบรมตามโครงการนี้แล้วกลับมากระทำผิดน้อย นอกจากนี้กิจการลูกเสือเป็นกิจกรรมยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งวัยเด็กและผู้ใหญ่ให้เป็นพลเมืองดีประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม โดยไม่คำนึงถึงชนชั้นวรรณะหรืออาชีพใด ๆ จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาให้ความรู้ ความสามารถให้แก่ผู้ต้องขังที่จะนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเอง และผู้อื่นได้...”

พบว่า การแก้ไขฟื้นฟูตามแนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนั้นต้องใช้หลากหลายมิติในการจัดการ ซึ่งในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือได้มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิการให้ผู้มีประสบการณ์ ผู้พบโทษเข้ามาให้ความรู้แก่ลูกเสือวิวัฒน์ ดังความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งที่แสดงความคิดเห็นว่า

“...เหมือนกับคนไม่เคยเสพยา แล้วจะไปบรรยายให้คนติดยาเสพติด ให้เลิกยานี้มันพูดกันคนละภาษา ผมว่า ประธานโทษนะครับ ว่าถ้าคนๆ ก็ต้องเอาคนๆด้วยกันมาคุยให้ฟัง เพราะเขาใช้วิธีคิดหรือวิถีชีวิตที่เขาผ่านมา มีประสบการณ์มา เขามาแล้ว ณ จุดนั้น เขาจะมาพูดให้กับคนที่ยังไม่ผ่านยังไม่พ้นได้ว่าควรทำอะไร ใช้ความจริงใจและใช้ประสบการณ์ร่วมซึ่งผมคิดว่า ถ้ามีคนคิดได้มันก็มีจุดเปลี่ยนเกิดขึ้นในตัวของผู้คน ๆ นั้นเอง...”

อีกทั้งการดำเนินกิจกรรมของโครงการดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยาตั้งที่กลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งได้แสดงความเห็นไว้ว่า

“...มนุษย์เกิดมาเปรียบเสมือนผ้าขาวที่บริสุทธิ์ แต่สิ่งที่ทำให้ผ้าขาวต้องมีรอยมลทิน หรือคนต้องประกอบอาชญากรรม เนื่องจากสภาพแวดล้อมบีบบังคับ (Determinism) อาทิ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ครอบครัว ที่อยู่อาศัย การคบเพื่อน ลือ เป็นต้น นี่ตรงกับ ทฤษฎีในสำนัก Positive...”

อนึ่งกระบวนการลูกเสือยังช่วยลดช่องว่างเป็นการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถ่ายทอดความรู้กับผู้รับความรู้ตั้งที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒนพลเมืองราชทัณฑ์ ด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งที่ได้ให้ความเห็นว่า

“...ครูลูกเสือก็เป็นลูกเสือสอนนักเรียนลูกเสือเขาก็เป็นลูกเสือ เวลานั้นมันไม่มีผู้คุมหรือนักโทษ มันทำให้เราเข้าถึงการสื่อสารถ่ายทอดองค์ความรู้...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติท่านหนึ่งได้แสดงความเห็นไว้ว่า

“...การทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องราชทัณฑ์ให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยไม่เห็นเกิดการหลบหนี แม้ดูจะเป็นหน้าที่หลักแต่ก็ยังมีหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องทำอีกไม่ว่าจะเป็น พี่เลี้ยงที่ให้คำปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ เป็นญาติมิตรที่คอยให้กำลังใจขณะที่พวกเขา กำลังรับโทษอยู่ เป็นครูที่สอนวิชาการศึกษา และความรู้สำหรับที่จะนำไปประกอบวิชาชีพภายหลังพ้นโทษหรือเป็นเหมือนนายความที่ให้คำปรึกษาเรื่องคดีความ ทั้งนี้เพราะหน้าที่ผู้คุมต้องรับรู้ความเคลื่อนไหวและความเป็นไปของผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งหมด...”

พบว่าภารกิจของกรมราชทัณฑ์ มีทั้ง ควบคุม และ อบรมแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย เพราะทัศนคติของคนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นไปตามหลักการ แนวคิดการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตั้งที่กลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

“...ภารกิจของกรมราชทัณฑ์ คือ ควบคุม และ อบรมแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย เพราะทัศนคติของคนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ถ้าเราเปลี่ยนทัศนคติของคนได้พฤติกรรมก็จะเปลี่ยน คนบางคนเห็นค่าของตนเองต่ำ ไม่มีพ่อแม่ ญาติมิตรก็พากันประณามทอดทิ้ง แย่งชิงสมบัติ พอเราทราบสาเหตุ แล้วก็ต้องทำการแก้ไข ซึ่งกระบวนการของโครงการ สามารถแก้ไขพัฒนาเขาได้ ทั้งการใช้หลักศาสนา และครอบครัวสัมพันธ์ สุดท้ายไปเจอว่าเขาที่มีสาวคนหนึ่ง ซึ่งเขายอมรับ จึงทำให้พฤติกรรมของคนคนหนึ่งเปลี่ยนไปได้ ทำตามกฎ เป็นผู้นำ ดังนั้น คนเราพัฒนาได้ถ้ามีเครื่องมือที่ดี...”

พบว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือสามารถนำทฤษฎีพันธะทางสังคมหรือ Social Bonding Theory มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างแท้จริงสอดคล้องกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งที่ได้แสดงไว้ว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้นำทฤษฎีพันธะทางสังคมหรือ Social Bonding Theory มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างแท้จริงโดยสรุปไว้ว่าผู้ที่มีพันธะทางสังคมหรือมีความผูกพันทางสังคมน้อยจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนนำไปสู่การกระทำความผิด ผู้กระทำความผิดเพราะไม่มีความผูกพันขาดข้อผูกมัด ไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรม และมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง โดยทฤษฎีได้นำเสนอว่าการควบคุมทางสังคมนั้นมีสาระสำคัญว่าบุคคลที่มีความผูกพันกับองค์กรหรือกลุ่มในสังคม เช่น เพื่อนฝูงมักมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำความผิด หลักสำคัญของทฤษฎีนี้คือ ความผูกพันกับสังคมนั้นหรือพันธะทางสังคม แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ภายใต้สมมติฐานที่ว่า พฤติกรรมของผู้ที่เบี่ยงเบนไปสู่การกระทำความผิดเป็นผลมาจากพันธะต่อสถาบันทางสังคมที่อ่อนแอหรือถูกทำลายลงองค์ประกอบของพันธะทางสังคม คือ ความผูกพัน โดยกระบวนการลูกเสือสอนให้บุคคลมีความผูกพัน หรือความรักใคร่กับบุคคลอื่น หรือมีความสนใจกับความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่น

ซึ่งความผูกพันนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลมีการพัฒนาการยอมรับค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ส่งผลให้บุคคลสร้างความรู้สึกหรือสามัญสำนึกที่จะควบคุมตนเองให้เป็นบุคคลที่ดีในสังคม ดังนั้นความผูกพันจึงเป็นองค์ประกอบด้านอารมณ์หรือด้านความรักของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม ข้อผูกมัด ลูกเสือเน้นมุ่งในการที่จะให้บุคคลผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรมของสังคม กล่าวคือได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อที่จะประกอบอาชีพโดยสุจริต มีครอบครัวที่อบอุ่น และเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต ส่งผลให้บุคคลไม่อยากจะทำผิดกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญเสียความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นข้อผูกพันจึงเป็น

องค์ประกอบด้านความมีเหตุมีผลของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม โดยใช้คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือเป็นแนวทางสำคัญดังกล่าว การเข้าร่วม เห็นได้ชัดว่ากระบวนการลูกเสือนั้น ต้องการที่จะให้บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม อาทิ กิจกรรมระบบหมู่ การทำงานร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา การทำงานเป็นทีม ฯลฯ เนื่องจากพันธโทษแล้วคนจะใช้เวลา ส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม ส่งผลให้เป็นเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไป ประกอบอาชญากรรม ดังนั้น พันธะหรือสัญญาข้อผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม คือ การเข้าร่วมนั้นจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบด้านกิจกรรมของแนวคิดนี้ เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกลูกเสือในประชาคมลูกเสือต่าง ๆ เป็นต้น ความเชื่อ ลูกเสือได้ให้ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม หากบุคคลมีระดับความเชื่อต่อค่านิยมและบรรทัดฐานในสังคมสูง ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำผิดกฎระเบียบของสังคม ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นองค์ประกอบด้านจริยธรรมของพันธะหรือสัญญาผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคม

อีกทั้งยังมีกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการซึ่งแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันดังได้แสดงความคิดเห็นว่า

“...ประเทศไทยซึ่งช่องว่างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับผู้คุมมีระยะห่างกันมาก จึงมีปัญหาการแตกหักหลบหนีบ่อย เพราะราชทัณฑ์ไทยใช้ระบบที่เรียกว่าความมีทั้งพระเดชและพระคุณ คือ การใช้พระเดชในการปกครอง ใช้กฎกติกา เกณฑ์ระเบียบ ข้อปฏิบัติอย่างเข้มข้น ผสมกับ การดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่ ใสใจ ผู้ต้องขังเหมือนพี่น้อง ถือซะว่าเขาเป็นคนไทยร่วมชาติเดียวกันกับเรา เกื้อกูลถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ทั้งการใช้หลักศาสนา ภาระของเราอาจจะเยอะและหนัก แต่เรามีต้นทุนทางสังคมดี กระบวนลูกเสือถือเป็นอีกส่วนหนึ่ง ที่สอดคล้องกับต้นทุนของเราที่กล่าวมาว่าเป็นรูปธรรมหยิบยกมาประยุกต์ใช้ได้เลย...”

พบว่าภารกิจสำคัญของงานราชทัณฑ์อย่างหนึ่ง คือ การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยของผู้ที่ต้องขังสอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า ภารกิจหลักสำคัญของงานราชทัณฑ์อย่างหนึ่ง คือ การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัย ของผู้ที่ต้องเรียกว่า เป็นผู้เข้ารับบริการ ของ กรมราชทัณฑ์ ทั้งนี้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด สิทธิ หน้าที่ ประโยชน์ และกิจการอื่น ๆ เกี่ยวกับผู้ต้องขัง ไว้ใน มาตรา 42 แห่ง พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2560 ว่า เพื่อประโยชน์ในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี ให้อิทธิพลจัดให้มีระบบการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้วยวิธีการและแนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง โดยให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษา การอบรมทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรมการทำงาน การฝึกวิชาชีพ การปฏิบัติศาสนกิจ การเรียนรู้วัฒนธรรมอันดีงาม กิจกรรมสันทนาการ กีฬา รวมทั้ง

จะต้องมีโอกาสดำเนินการติดต่อกับครอบครัว ญาติมิตร องค์กรเอกชนที่มีภารกิจเพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังและรับรู้ถึงข่าวสารและความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ทั้งยังพบอีกว่าการแก้ไขฟื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิด นั้นต้องเน้นที่ตัวผู้กระทำผิด มากกว่าการให้ความสำคัญกับกระทำความผิดสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่ง แสดงความเห็นว่าการแก้ไขฟื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิด นั้นเราเน้นที่ตัวผู้กระทำผิดมากกว่าการ ให้ความสำคัญกับกระทำความผิด โดยจะต้องศึกษาผู้กระทำผิดหรือจำแนกลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อ หาสาเหตุการกระทำผิด พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไข เพื่อเปิดโอกาสให้เขาได้แก้ไขปรับปรุงตัว โครงการ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือจึงเป็นเครื่องมือ เป็นกระบวนการหนึ่ง ใน การแก้ไขฟื้นฟู โดยถ้าผู้กระทำความผิดสามารถสำนึกผิดและมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของสังคม มี แนวโน้มว่าจะไม่กระทำผิดซ้ำอีก ตามระยะเวลาของการลงโทษจำคุกขึ้นอยู่กับความสามารถของ ผู้กระทำผิดที่จะแก้ไขตนเอง เช่นนี้ แนวความคิดในการบังคับโทษ แนวคิดนี้เป็นหนทางในการให้ โอกาสคนได้กลับตัว ทั้งยังให้โอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตัวโดยการทำให้คนที่ทำผิดไม่ให้อำนาจ ลี้ภัย ไปสู่การกระทำผิดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำผิดถูกลงโทษใน ลักษณะที่เป็นการทำลาย คุณลักษณะหรือศักยภาพในการกลับเข้าสู่สังคมของเขา โดยการใช้ มาตรการลงโทษที่ไม่ทำให้เกิดรอยมลทินและได้รับการขัดเกลาจากผู้กระทำผิดอื่น ๆ เช่น โครงการ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดได้รับผลกระทบ ในทางลบในเรือนจำ

สอดคล้องกับการลดช่องว่างการตีตราผู้ต้องขังโดยให้ผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมตามโครงการ ได้ทำงานบริการสาธารณะเพื่อให้ตนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสังคมสามารถยอมรับผู้ ที่เคยผ่านการกระทำผิดพลาดมาก่อนได้มากขึ้น ทั้งนี้โดยการพักโทษกรณีมีเหตุพิเศษเพื่อเร่งให้สังคม รับผู้กระทำความผิดที่ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูกลับคืนสู่สังคมดังความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการ ท่านหนึ่งซึ่งแสดงความเห็นว่า

“...การให้พักโทษกรณีมีเหตุพิเศษ เป็นแนวคิดที่ต้องการให้ผู้ต้องโทษหรือผู้กระทำผิดอยู่ใน เรือนจำให้น้อยที่สุด เพื่อให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดจากเรือนจำ นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเลี้ยงโทษ จำคุกในกรณีที่ได้เข้าไปปรับโทษในเรือนจำมาเป็นเวลาตามสมควรแก่เหตุระดับหนึ่งแล้ว ด้วยการให้วิธี พักการลงโทษ การลดวันต้องโทษดังกล่าว หรือการทำงานบริการสาธารณะ ในขณะที่พวกที่ใช้วิธีการ จำคุกในเรือนจำก็ให้การศึกษาจัดให้มีการอบรมแก้ไข เช่น โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์

ด้วยกระบวนการลูกเสือ ทั้งนี้ เพื่อมุ่งแก้ไขสาเหตุที่ทำให้ผู้กระทำผิดมีความบกพร่องและเป็นเหตุให้กระทำผิด...”

อีกทั้งยังพบว่า การกระทำผิดนั้นบางครั้งไม่ได้เกิดจากความตั้งใจของผู้กระทำผิด ทว่าเกิดจากสภาวะทางสังคมตามทฤษฎีทางอาชญาวิทยาเกี่ยวกับความกดดันทางสังคม สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งได้แสดงความเห็นไว้ว่า บางครั้งสภาพแวดล้อมก็บีบบังคับให้บุคคลต้องกระทำความผิด บุคคลดังกล่าวจึงควรได้รับการให้โอกาสจากสังคมในการกลับตนเป็นคนดี จึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการให้โอกาสแก่ผู้กระทำผิด โดยเฉพาะผู้กระทำผิดโดยพลั้งพลาด ไม่ได้มีลักษณะเป็นอาชญากร ได้มีโอกาสในการกลับตนเป็นคนดี เป็นทรัพยากรที่ดีของสังคมซึ่งสามารถนำมาใช้ในการอธิบายการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดด้วยโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือได้ เพราะผู้กระทำผิดอาจเป็นบุคคลที่ด้อยโอกาสทางสังคมก็ได้ ขอให้มองว่า มนุษย์เกิดมาเปรียบเสมือนผ้าขาวที่บริสุทธิ์ แต่สิ่งที่ทำให้ผ้าขาวต้องมีรอยมลทิน หรือคนต้องประกอบอาชญากรรม เนื่องจากสภาพแวดล้อมบีบบังคับ อาทิ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ครอบครัว ที่อยู่อาศัย การคบเพื่อน สื่อ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า กฎ คำปฏิญาณ ของ ลูกเสือนั้นเป็นเหมือนเครื่องมือที่ใช้แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังได้เมื่อผสมผสานกับแนวคิดทัศนวิทยาและทฤษฎีทางอาชญาวิทยา สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งแสดงความเห็นว่าวิธีทางหนึ่ง ที่กรมราชทัณฑ์ได้นำมาใช้สำหรับผู้ต้องขังที่ติดคดียาเสพติด คือ เรื่องของการใช้กระบวนการลูกเสือมาใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูหลักการของลูกเสือสอนให้คนมีระเบียบวินัย การที่ผู้ต้องขังเคยกระทำผิดพลาด ผิดกฎหมาย ในการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดวินัยในตนเองโดยหันไปหาสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การใช้หลักการลูกเสือมาใช้แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังสิ่งหนึ่งที่จะทำให้ผู้ต้องขังอยู่ในสังคมโดยปกติได้ ไม่ทำผิดซ้ำอีก คือการมีระเบียบวินัย อีกทั้งกระบวนการลูกเสือสอนให้คนเป็นผู้นำ มีระบบหมู่ เป็นนายหมู่ เป็นสมาชิกของหมู่ มีความสมัครสมานสามัคคีกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทุกคนมีหน้าที่ช่วยกัน รวมถึงกฎ คำปฏิญาณ นั้นคือเครื่องหมายพลเมืองดีที่ประเทศเราต้องการอย่างยิ่ง

อีกทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อกรณีกลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ทั้ง 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 ผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

ประเภทที่ 2 ผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือและกระทำผิดซ้ำ

ทำให้ทราบถึงทัศนคติที่ส่งผลต่อปัจจัยที่เอื้อต่อโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยแสดงตัวอย่างบทสัมภาษณ์เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงตัวอย่างบทสัมภาษณ์เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

กลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ	กลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือและเป็นผู้กระทำผิดซ้ำ
“...ลูกเสือเป็นการปลูกฝังแนวคิดที่ดีในการดำเนินชีวิต เป็นการฝึกอบรมที่ไม่น่าเบื่อ และทำให้ภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง...”	“...ก็เป็นเพียงกิจกรรมที่เรื่อนำมาให้เรียนให้ครบตามเกณฑ์ เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการลดวันต้องโทษต่อไปเท่านั้น...”
“...ได้รับเกียรติและการต้อนรับจากคนภายนอก เพราะอย่างน้อยที่สุดมีครู มีเพื่อน มีเครือข่าย ทำให้มีกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไป...”	“...ยังไงคนก็ไม่รู้จักอยู่ดี ออกมาก็แค่อั๊อู้คุก เหมือนเดิม ลูกเสือแล้วไง เขาไม่สนหรอกเขาก็ดีตราไปแล้วว่าเราเป็นคนชั่ว...”
“...เราออกมาพร้อมแนวคิดใหม่ แนวคิดที่จะพัฒนาตนเองให้ดีกว่าเดิม มีความอดทนมากกว่าเดิม มีสติระลึกละเอียดเสมอว่า เราผ่านการอบรมมาแล้ว ต้องทนได้ แล้วมันจะผ่านไป...”	“...สังคมมันก็เหมือนเดิม ออกมาก็อยู่ที่เดิม ๆ สิ่งแวดล้อมเหมือนเดิม ที่ผมอยู่ไม่มีใครรู้จักหรอก รู้แค่เราต้องดิ้นรนเอาตัวรอด...”

<p>กลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียน วิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการ ลูกเสือ</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียน วิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการ ลูกเสือและเป็นผู้กระทำผิดซ้ำ</p>
<p>“...ลูกเสือเขาสอนให้เปลี่ยนแปลง ให้อ่านจับผิด ชอบ ชั่วดี ให้อ่านพุด ให้อ่านคิด มีชีวิตจิตใจ กล้าที่จะเป็นคนใหม่ที่ดีต่อไป...”</p>	<p>“...ไม่ใช่ว่า กิจกรรมลูกเสือไม่ดี บางที่เราอาจจะ ไม่ดีเองอยู่แล้ว กิจกรรมเขาดีหมดแหละ แค่ว่า เรามันไม่รับเอง...”</p>
<p>“...ความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเราเข้าใจคนอื่น คนอื่นก็จะเข้าใจเราเอง มันอาจจะไม่ได้เป็น อย่างที่เราคิดทั้งหมดหรอกแต่เราต้องทำความเข้าใจ เข้าใจเหตุผลก่อนว่าอะไร ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้น ...”</p>	<p>“...คนรอบข้าง ไม่มีวันเข้าใจหรอกว่าทำไม ใคร ไม่มาเป็นเราใครเล่าจะรู้ ก็คงต้องหาทางกัน ต่อไป...”</p>

จากบทสัมภาษณ์เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือทำให้เห็นข้อแตกต่างของทัศนคติของผู้ผ่านการเข้าร่วมอบรมโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือและเป็นข้อมูลในการนำไปศึกษาวิเคราะห์ต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์พบว่ากระบวนการลูกเสือซึ่งนำมาบูรณาการประยุกต์ใช้กับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือทำให้ลูกเสือวิวัฒน์นั้นได้รับการบำบัดฟื้นฟูอย่างมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและหลักการทัณฑวิทยาเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือจากการพรรณนาข้อมูลผลการสัมภาษณ์ดังกล่าวก็นำมาวิเคราะห์โดยพบว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีและงานวิจัย ดังนี้

ปัจจัยภายในของโครงการที่พบว่ากระบวนการลูกเสือที่นำมาบูรณาการประยุกต์ใช้กับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและหลักการทางทัณฑวิทยา ซึ่งนันทิ จิตสว่าง (ม.ป.ป. : ออนไลน์) ได้บ่งชี้ว่าในการฝึกอบรมระดับต่าง ๆ ก็ได้มีการนำวิธีการลูกเสือไปใช้อย่างแพร่หลายเช่นเดียวกับในเรือนจำ ที่ได้มีการนำวิธีการของลูกเสือไปใช้ในการฝึกอบรมขัดเกลาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เพราะอุดมการณ์และ

แนวทางลูกเสือมุ่งสอนให้คนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ และเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งนับว่าเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับการอบรมผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามการนำวิธีการลูกเสือมาใช้ในการอบรมผู้ต้องขังในเรือนจำถือเป็นการสร้างพันธะทางสังคมอย่างหนึ่งด้วยสอดคล้องกับทฤษฎีของเฮอร์ซึกล่าวคือการที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม อาทิ กิจกรรมครอบครัว การทำงานร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ฯลฯ เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม เป็นสาเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชีพอาชญากรรม ซึ่งก็เป็นผลให้ผู้กระทำผิดที่เข้ามาร่วมโครงการนี้ไม่กล้าที่จะหันกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

ส่วนปัจจัยภายนอกโครงการเป็นการสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมโดยนำเอาบุคคลทั่วไปที่มีความรู้ทางการลูกเสือให้เข้ามามีส่วนในการอบรมผู้ต้องขังในระบบเรือนจำโดยใช้กระบวนการของลูกเสือ สอดคล้องกับสุภาพร จตุรภัทร ที่มองว่าการนำกระบวนการลูกเสือมาจัดกิจกรรมต้องเน้นหลักการความซื่อสัตย์ มีจิตอาสาและการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ดังนั้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่ต้องส่งเสริมพัฒนาและสร้างคุณค่า และการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยต้องให้สมาชิกเกิดความเท่าเทียม อีกทั้งต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาฐานข้อมูลการลูกเสือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือโดย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- (1) การกำหนดนโยบาย
- (2) การสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมหรือกระบวนการทางเลือก
- (3) การวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบุคลากร
- (4) คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมอบรม

(1) การกำหนดนโยบาย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าหากนโยบายที่ชัดเจน แน่นนอน มีงบประมาณและบุคลากรที่จะสนับสนุนโครงการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีโครงการย่อมประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งแสดงความเห็นว่า

“...ถ้าทางกรมราชทัณฑ์มีนโยบายที่ชัดเจน แน่นนอน มีงบประมาณและบุคลากรที่จะสนับสนุนโครงการได้ โครงการนี้ ก็คงดำเนินต่อไปได้อย่างไม่มีปัญหาใด ๆ แต่ปัญหาของโครงการในทุกระดับที่มักจะพบคือ เวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารก็มักจะเปลี่ยนแปลงนโยบาย ทำให้โครงการหลาย ๆ โครงการ ก็ต้องถูกยกเลิกไป...”

สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งแสดงความเห็นว่า

“...การสนับสนุน และการเปิดโอกาส จากหน่วยงานบังคับบัญชา ให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และการติดตามประเมินผล ผู้ผ่านการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ จริงจัง...”

อีกทั้งยังมีกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการซึ่งให้ความเห็นสอดคล้องกันอีกท่านหนึ่งโดยให้ความเห็นว่า

“...การแก้ปัญหาที่น่าจะเป็นไปได้ ถ้ายอมรับและดำเนินการต่อจากนโยบายคนเก่าที่กำหนดขึ้นโดยไม่มีเงื่อนไขและเป็นกลางพร้อมให้การสนับสนุน จัดเจ้าหน้าที่ดำเนินกิจกรรมลูกเสือโดยเฉพาะเป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่ และให้ถือเป็นนโยบาย เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ในทัศนสถานเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ พร้อมให้เจ้าหน้าที่ในส่วนอื่น ๆ เข้าใจในกระบวนการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ให้มีการฝึกอบรมหรือบรรจุกิจกรรมลูกเสือให้กับเจ้าหน้าที่ใหม่หรือเข้าสู่ตำแหน่ง ได้เข้าใจกิจการลูกเสือ...”

พบว่า การแก้ปัญหาอย่างหนึ่งคือการจัดโครงการให้มีระยะเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งได้ให้ความเห็นว่า

“...การกำหนดโครงการที่ดีนั้นไม่ควรมีลักษณะที่ยืดเยื้อยาวนานจนเกินไป ควรจะมีลักษณะที่รัดกุม ชัดเจนมีจุดสิ้นสุด หากเป็นโครงการที่ต้องอาศัยการดำเนินการต่อเนื่องควร ดำเนินการในสำเร็จลงเป็นงาน ๆ ไป เพื่อการตรวจสอบประเมินผลได้...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการอีกท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...การแก้ปัญหาที่น่าจะเป็นไปได้ ยอมรับและดำเนินการต่อจากนโยบายคนเก่าที่กำหนดขึ้น โดยไม่มีเงื่อนไขและเป็นกลางพร้อมให้การสนับสนุน จัดเจ้าหน้าที่ดำเนินกิจกรรมลูกเสือโดยเฉพาะ เป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่ และให้ถือเป็นนโยบาย เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งทางความคิด ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ในทัศนสถานเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ พร้อมให้เจ้าหน้าที่ในส่วนอื่น ๆ เข้าใจในกระบวนการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ให้มีการฝึกอบรมหรือบรรจุกิจกรรมลูกเสือให้กับเจ้าหน้าที่ใหม่หรือเข้าสู่ตำแหน่ง ได้เข้าใจกิจการลูกเสือ...”

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์พบว่าฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการควรวางแผนโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือให้เป็นรูปธรรมในระยะ นำไปสู่การตัดสินใจของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายอันที่จะอนุมัติให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ต้องจัดให้มีการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างสอดคล้องกันในมิติการถ่ายโอนการดำเนินการ กล่าวคือ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือซึ่งเคยดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารก่อนหน้านั้นต้องได้รับการดำเนินการต่อเนื่องในยุคสมัยของผู้บริหารปัจจุบันด้วย

(2) การสร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมหรือกระบวนการทางเลือก

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าการจัดสรรงบประมาณเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามโครงการอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งแสดงความเห็นว่า

“...งบประมาณเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามโครงการให้เกิดความสำเร็จ บุคลากรควรพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำขบวนการลูกเสือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการส่งเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ และนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติอย่างจริงจัง จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแบบยั่งยืน จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีหลากหลายตามขบวนการของลูกเสือ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดผล...”

อีกทั้งยังพบว่ามาตรการในการประหยัดงบประมาณคือการสร้างภาคีเครือข่ายซึ่งในด้านการลูกเสือนั้นเป็นองค์กรที่มีลักษณะเด่นในด้านการสร้างเครือข่ายสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งเห็นว่า

“...บุคลากรทางการลูกเสือ ที่จะมาทำหน้าที่เป็นวิทยากร ควรทำความร่วมมือกับบุคลากรของรัฐด้วยกัน เช่นครู อาจารย์ หรือหน่วยงานอื่นที่มีบุคลากรทางการลูกเสือ เช่น ลูกเสืออาสาของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ...”

สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ส่งเสริมให้เกิดการ ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยอาศัยหลักภารดรภาพของลูกเสือ ให้นำร่องลูกเสือในประเทศต่าง ๆ ทราบถึงกิจการลูกเสือของราชทัณฑ์เพื่อทำให้โครงการ ซึ่งใช้กระบวนการลูกเสือเป็นที่รู้จัก...”

สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...บุคลากรทางการลูกเสือ ที่จะมาทำหน้าที่เป็นวิทยากร ควรทำความร่วมมือกับบุคลากรของรัฐด้วยกัน เช่นครู อาจารย์ หรือหน่วยงานอื่นที่มีบุคลากรทางการลูกเสือ เช่น ลูกเสืออาสาของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ...”

จากการสัมภาษณ์พบว่าหลักภารดรภาพของลูกเสือสามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินกิจการของโครงการได้ดังความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ส่งเสริมให้เกิดการ ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยอาศัยหลักภารดรภาพของลูกเสือ ให้ พี่น้องลูกเสือในประเทศต่าง ๆ ทราบถึงกิจการลูกเสือของราชทัณฑ์เพื่อทำให้โครงการ ซึ่งใช้ กระบวนการลูกเสือเป็นที่รู้จัก...”

สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ความเข้มแข็งของความเป็นเครือข่ายภารดรภาพของความเป็นลูกเสือเป็นปัจจัยทำให้ ขบวนการลูกเสือมีความเข้มแข็ง และส่งเสริมสนับสนุนกันในทุกภาคส่วน แม้จะต่างหน่วยงานต้น ลังกัด ทว่าถ้าเป็นลูกเสือแล้วทุกคนเป็นพี่น้องกัน...”

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกโดยให้ความเห็นว่า

“...สโมสรรลูกเสือราชทัณฑ์ไทยนั้นเป็นองค์กรสำคัญเป็นเสมือนตัวกลางในการดำเนินงานตาม โครงการอย่างแท้จริงจึงควรส่งเสริมให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากเป็นจุดรวมพลของบุคลากรที่มีความรู้ เข้าใจด้านลูกเสือ โดยผู้ที่เป็นสมาชิกสโมสรรลูกเสือราชทัณฑ์ไม่จำเป็นจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของกรม ราชทัณฑ์เท่านั้น ดังนั้นสโมสรรฯ จึงเป็นการสร้างเครือข่ายการทำงานที่มีประสิทธิภาพ...”

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์พบว่าควรส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการด้านภารกิจของ งานราชทัณฑ์โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับงานในมิติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พัฒนาพฤตินิสัย บำบัด รักษา ปรับปรุงผู้กระทำผิดให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการปกครองควบคุมที่เป็นหลักเพียงอย่าง เดียว อีกทั้งลดขั้นตอนการรับสมัครผู้ต้องขังที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วย กระบวนการลูกเสือ รวมถึงในระหว่างดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วย กระบวนการลูกเสือความใช้ระบบและกฎของการฝึกอบรมเป็นหลักเพื่อเน้นกระบวนการลูกเสือที่ใช้ เป็นแกนในการอบรม เพื่อไม่ให้ถูกจำกัดโดยระบบควบคุมของเรือนจำมากเกินไป

(3) การวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติที่สอดคล้องกับบุคลากร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานของโครงการดึงความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...เพราะมีศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์จึงทำให้พวกเราซึ่งมาจากคนละที่ได้มีสื่อการในการติดต่อสื่อสารกัน ทั้งกับเพื่อน ๆ และกับครูวิทยากร ต้องขอบคุณกรมฯ ที่จัดตั้งศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ขึ้น พอวันนี้รู้ว่าศูนย์ฯ หมดบทบาทหน้าที่ไปแล้วก็ใจหายครับ ถึงได้ไม่มีการส่งข่าวสารหรือกิจกรรมใด ๆ ต่อมาเลยในระยะนี้ อยากให้มีการประสานงานจากศูนย์ฯ เหมือนเดิมครับ...”

นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดกิจกรรมตามโครงการบางครั้งไม่ได้เป็นไปตามแนวทางอย่างแท้จริง เพราะขาดความเข้าใจของผู้จัดกิจกรรมสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ในอุดมคติของเราอาจจะมองว่า คุณ เป็นที่คุมขังคนชั่ว คือ เมื่อจับใครได้แล้วตามระบบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ก็จะเป็นการระบุงว่าคน ๆ นั้นเป็นคนไม่ดีต้องนำไปขังไว้ ให้กินของที่ไม่ดีที่สุด ให้อยู่อย่างไม่สบายที่สุด ไม่ต้องเห็นเดือนเห็นตะวัน ไม่เห็นวิวทิวทัศน์ เพื่อให้เขาจดจำไว้ว่า อย่าทำผิด กัดให้กลัว ทว่าถ้าทำอย่างนี้การพัฒนาคงไม่เกิด คนที่อยู่จนครบเวลาสักวันก็ต้องออกมา ด้วยความเก่งกว่าเดิม มีพัฒนาการความอดทนที่แกร่งกว่าเดิม รวมถึงมีวิชามารแวกกล้ากว่าเดิม ดังนั้นเราจึงต้องหาวิธีแก้ไขคน เพราะถ้าเรามองให้ดีให้ลึกซึ่งจะพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ขาดคนอบรมกล่อมเกล่าที่ดีมีศักยภาพ ผู้คุมเราจึงต้องทำงานเป็นเหมือนพ่อแม่ ญาติมิตร ดูแลการใช้ชีวิตการกินการอยู่ จัดกิจกรรมทางการศึกษา อบรมและแก้ไขพัฒนาให้เขา โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ทำ 5 เรื่อง หลัก คือ ร่างกาย จิตใจ ทัศนคติ ความรู้ อาชีพ...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการให้ความเห็นเพิ่มเติมอีกโดยให้ความเห็นว่า

“...ต้องพัฒนาบุคลากรให้มีแนวคิดทำงานที่แตกต่างจากอดีต ทำงานอย่างมีเป้าหมาย มุ่งผลสัมฤทธิ์และเรียนรู้การสร้างผลงานมากกว่าการทำงานตามความเคยชิน หรือแก้ไขปัญหาแบบเดิม ๆ การพัฒนาระบบการติดตามภายหลังจบการอบรม เพื่อให้สามารถประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนางานอย่างบูรณาการร่วมกับสังคม ชุมชน ภาคประชาสังคม เพื่อให้ผู้ผ่านการ

อบรมได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองต่อภายหลังพันโทช ภายใต้อำนาจการทำงานของกระบวนการ ลูกเสือ...”

สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งมีความเห็นว่า

“...บุคลากรควรพัฒนาตนเองในการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักสูตรให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำมาใช้ได้แบบผู้รู้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในอย่างน้อย สัปดาห์และหนึ่งครั้งเพื่อให้ผู้ต้องชังได้พัฒนาตนเองและซึมซับความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ เพื่อพัฒนาตนเองเป็นคนดีของสังคมสามารถพึ่งตนเองได้เมื่อได้ออกจากทัศนสถานไปแล้ว...”

พบว่าระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของลูกเสือเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาด้านการฝึกอบรมอีกอย่างหนึ่งจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์ พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือท่านหนึ่งที่มีความเห็นว่า

“...ถ้าตั้งใจศึกษาฝึกหัดตนตามระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของลูกเสือให้แน่วแน่ต่อไปก็จะมี ความรู้ ความดีความเจริญอย่างเต็มที่ และสามารถที่จะคุ้มครองรักษาประเทศชาติไว้ได้อย่างแน่นอน หลักการและจรรยาของลูกเสือนั้น เมื่อได้ฝึกหัดอบรมให้ถูกต้องครบถ้วนโดยบริสุทธิ์แล้วย่อมจะทำให้บุคคลมีจิตใจที่พร้อมเพรียง มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกันยิ่งขึ้น และเข้มแข็งเชื่อมั่นในความดีงามมากขึ้น ทั้งมีระเบียบวินัยที่ดีที่สุดในที่สุด...”

พบว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้อำนวยการระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นบุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการอีกทางหนึ่งโดยกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า

“...การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้อำนวยการซึ่งเป็นบุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการลูกเสือ เช่น กิจกรรมการอบรมลูกเสือพลี ให้แก่ ผู้เข้ารับการอบรม ในหลักสูตรพลีเรือนจำ หรือ กิจกรรมลูกเสือผู้บัญชาการเรือนจำ...”

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์พบว่าจัดให้ข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ในระดับปฏิบัติการได้รับการอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือ เพื่อสร้างทัศนคติ องค์ความรู้ด้านลูกเสือ นำไปใช้ในการดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้ อีก

ทั้งการฝึกอบรมลูกเสือดังกล่าวนั้นจะเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรมราชทัณฑ์อีกด้านหนึ่งด้วย รวมถึงจัดตั้งศูนย์ประสานลูกเสือราชทัณฑ์และสโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นสื่อการในการประสานงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(4) คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมอบรม

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า การเข้ารับการอบรมอาจมีปัญหาในกระบวนการรับผู้เข้ารับการอบรมตามที่กลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า

“...มีผู้ต้องขังบางส่วนไม่สมัครใจเข้ารับการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ การบังคับเข้าร่วมโครงการจึงทำให้โครงการไม่ได้ผลบ้างเท่าที่ควร และทำให้เกิดผลเสียต่อโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ แต่ก็ถือว่าเป็นส่วนน้อย...”

สอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายวิชาการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...คุกหรือเรือนจำเป็นที่รวมของผู้กระทำผิดในประเภทต่าง ๆ หลายประเภท และโดยสภาพของเรือนจำแล้วผู้กระทำผิดเหล่านี้จะต้องอยู่ร่วมกัน และคบหาสมาคมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นโอกาสที่จะมีการถ่ายทอดเทคนิคในการประกอบอาชีพการงาน ตลอดจนทัศนคติต่อการกระทำผิดในระหว่างผู้ต้องขังก็อาจจะมีขึ้นได้ จึงทำให้ผู้ต้องขังที่ไม่มีสำนึกเป็นผู้ร้ายก็อาจจะได้รับ การถ่ายทอดทัศนคติค่านิยม ตลอดจนแบบแผนการดำเนินชีวิตต่าง ๆ จากผู้ต้องขังที่มีความชัดเจนแล้วได้ ซึ่งจะ เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขผู้กระทำผิดประเภทที่ได้กระทำผิดโดยพลาดพลังหรือไม่มีสำนึกเป็นผู้ร้ายได้...”

อีกทั้งยังสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ผู้ต้องขังในคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด ไม่สามารถดำเนินการเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนี้ได้...”

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างสายปฏิบัติการท่านหนึ่งซึ่งให้ความเห็นว่า

“...ผู้ต้องขังในคดียาเสพติดมาอัตราการเพิ่มขึ้นภายในเรือนจำ ทัศนสถานอย่างรวดเร็ว และมีจำนวนมากขึ้น จนไม่สามารถทำการคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ด้วยกระบวนการลูกเสือได้อย่างแท้จริง ขาดความเป็นเอกเทศ จึงทำให้ผู้ต้องขังที่ตั้งใจไม่ได้รับผลอย่างเต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร...”

จึงเห็นได้ว่าจากผลการสัมภาษณ์พบว่าควรส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการทัศนด้านภารกิจของงานราชทัณฑ์โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับงานในมิติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พัฒนาพฤตินิสัย บำบัด รักษา ปรับปรุงผู้กระทำผิดให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการปกครองควบคุมที่เป็นหลักเพียงอย่างเดียว อีกทั้งลดขั้นตอนการรับสมัครผู้ต้องขังที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงในระหว่างดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือความใช้ระบบและกฎของการฝึกอบรมเป็นหลักเพื่อเน้นกระบวนการลูกเสือที่ใช้เป็นแกนในการอบรม เพื่อไม่ให้ถูกจำกัดโดยระบบควบคุมของเรือนจำมากเกินไป

จากการพรรณนาข้อมูลผลการสัมภาษณ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติความคิดเห็นต่อโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ในทางสร้างสรรค์ สามารถให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและปัญหา รวมถึงเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้เป็นอย่างดี รวมถึงแสดงความคิดเห็นที่ระบุถึงปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้ อีกทั้งเมื่อพิจารณาประกอบกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องพบว่ามีความสัมพันธ์สอดคล้องกันไปทิศทางเดียวกัน ทั้งได้นำข้อมูลผลการสัมภาษณ์ดังกล่าวมานำมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีระบบพบว่า การดำเนินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับกระบวนการของทฤษฎีดังกล่าว อีกทั้งหลักการในการฝึกอบรมลูกเสือ ของ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ยังมีความสอดคล้องกับ Elements of the Scout Method ในระดับสากลอีกด้วยซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ อนึ่งจากการพรรณนาข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจึงสามารถนำไปสู่การค้นพบแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อให้การบริหารงานราชทัณฑ์ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพอันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังและเป็นการคืนคนดีกลับสู่สังคมต่อไป

4.2 การอภิปรายผลการศึกษา

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม สามารถอธิบายผลการวิจัยโดยจากผลการศึกษาวิจัยที่ค้นพบว่าปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ และแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยแยกตามวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือนั้น

จากการศึกษาวิจัยโดยการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ มีดังนี้

ปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคลากร คณะผู้บริหารกรมราชภัฏ รวมไปถึงข้าราชการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ และผู้เข้าร่วมโครงการ สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มปัญหา ได้แก่ 1) ปัญหาด้านนโยบายและภารกิจของกรมราชภัฏ 2) ปัญหาด้านงบประมาณ 3) ปัญหาด้านระบบราชการ และ 4) ปัญหาข้อจำกัดด้านบุคลากรและตัวผู้ต้องราชภัฏ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานศึกษาของกรวรรณ คำกรเกตุ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้นของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบาให้เหมาะสมต่อผู้ต้องขัง ทั้งนี้อาจจำแนกได้เป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ปัญหาด้านนโยบายและภารกิจ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงในระดับการกำหนดนโยบายอยู่เป็นประจำ เพราะ นโยบายย่อมเป็นไปตามผู้บริหารในแต่ละยุคสมัย จึงส่งผลให้นโยบายไม่มีความต่อเนื่องเกิดภาวะสะดุดหยุดลงอย่างกะทันหัน กรณีในปี พ.ศ.2557 - 2558 การใช้กระบวนการลูกเสือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังคดีใช้สารเสพติดได้รับการสนับสนุนรวมถึงส่งผลให้ประสบความสำเร็จและมีการก่อตั้งศูนย์ประสานงานลูกเสือราชภัฏขึ้นเพื่อใช้ในการสร้างเครือข่าย

ติดตามผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วกรณีผ่านโครงการที่ใช้กระบวนการลูกเสือ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดการถ่ายเทภาระหน้าที่ของการบริหารงานจากผู้รับผิดชอบเดิม คือ ศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ ซึ่งมีการทำหน้าที่ในการจัดการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วยกระบวนการลูกเสือไปยังกองบริการทางการแพทย์ โดยอยู่บนพื้นฐานการตีความว่าผู้ต้องขังคดีใช้สารเสพติดเป็นผู้ป่วยต้องแก้ไขฟื้นฟูด้วยการบังคับบำบัดรักษา และให้มีการยุบศูนย์ประสานงานลูกเสือราชทัณฑ์ลง ส่งผลให้งานด้านการลูกเสือไม่ต่อเนื่อง การสร้างเครือข่ายการประสานงานกับผู้พ้นโทษซึ่งผ่านกระบวนการลูกเสือต้องสะดุดหยุดลง

ประเด็นที่ 2 ปัญหาด้านงบประมาณ ในการบริหารจัดการกิจการของภาครัฐนั้น ในมิติการใช้จ่ายงบประมาณอยู่บนพื้นฐานหลักคิดของมาตรการประหยัดและความคุ้มค่าในสิ่งที่จะได้รับ ทว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ แม้จะขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐหลายฝ่ายในการร่วมจัดกิจกรรมแต่ก็ยังพบว่ามีการใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก เพราะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรของกรมราชทัณฑ์เพื่อให้คุณวุฒิทางการลูกเสือก่อนจึงนำไปสู่การใช้กระบวนการลูกเสือกับผู้ต้องขังต่อไปได้ อีกทั้งการฝึกอบรมลูกเสือของประเทศไทยจำเป็นต้องมีเครื่องแบบลูกเสือจึงทำให้ต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อลงทุนในการจัดหาเครื่องแบบลูกเสือให้ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงการเชิญวิทยากรจากภายนอกต้องมีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนจึงทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนไม่น้อย

ประเด็นที่ 3 ปัญหาระบบราชการ ระเบียบปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์และสถานที่ในการจัดโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เนื่องจากภารกิจหลักของเรือนจำ/ทัณฑสถาน คือ การควบคุมผู้ต้องขังเป็นหลัก จึงทำให้ระยะเวลาในการเข้าร่วมการฝึกอบรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือไม่สามารถเป็นไปได้อย่างเต็มที่ในพื้นที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน เพราะ มีภารกิจตามตารางการปฏิบัติภารกิจประจำเรือนจำ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้

ประเด็นที่ 4 ปัญหาข้อจำกัดด้านบุคลากรและตัวผู้ต้องขัง เนื่องจากการใช้กระบวนการลูกเสือจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้และทักษะทางการลูกเสือจึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ให้มีความรู้ทางการลูกเสือ ทว่ามีข้อจำกัดทั้งในด้านภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการฝึกอบรม รวมถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีต่อการลูกเสือ ส่งผลให้มีบุคลากรเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ได้รับการอบรมความรู้ทางการลูกเสือจำนวนไม่มากนัก ในแง่ผู้เข้าร่วมอบรมในโครงการดังกล่าวพบว่ามีอุปสรรคด้านคุณสมบัติ ทั้งในเรื่องเอกสารต่าง ๆ และคุณสมบัติ

ตามที่กำหนดของกรมราชทัณฑ์ โดยให้ผู้ต้องขังที่จะสมัครเข้ารับการอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้น ต้องมีการผ่านการอบรมในโปรแกรมต่าง ๆ ตามชั่วโมงกำหนด ไปจนถึงระยะเวลาการต้องโทษที่เหลือแล้วแต่เป็นอุปสรรคให้แก่ผู้สนใจที่ต้องการสมัครเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้น พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยภายในที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ดังนี้

ปัจจัยในด้านหลักสูตรการฝึกอบรมซึ่งมีการนำกระบวนการลูกเสือมาใช้ในโครงการเพื่อแก้ไข ฟื้นฟูแก่ผู้กระทำผิดโดยการเน้นปฏิบัติให้ผู้รับการเรียนรู้ได้ศึกษาด้วยตนเองจากภายในสู่ภายนอก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นเป้าหมายไปที่ตัวบุคคลผู้เข้ารับการศึกษารวมเป็นสำคัญเพื่อ คืบคนดีสู่สังคมได้เพราะเหตุว่าโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้น ใช้กระบวนการลูกเสือตามหลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการ เข้ามาบูรณาการกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิดในแนวคิดทัณฑวิทยาว่าด้วยวัตถุประสงค์ของการลงโทษและยังสอดคล้องกับทฤษฎีทาง อาชญวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างพันธะทางสังคม ด้วยเหตุว่าผู้กระทำผิดที่ผ่านโครงการจะ ได้รับการพักโทษกรณีพิเศษ ได้กลับคืนสู่สังคม

ปัจจัยของตัวผู้กระทำผิดเองซึ่งมีการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการเป็นอย่างดี อีกทั้ง ยังมีการใช้มาตรการคุมประพฤติตามอัตราโทษที่เหลืออยู่ ซึ่งกระบวนการลูกเสือในโครงการนี้ถือเป็นการเตรียมความพร้อมในการส่งผู้กระทำผิดที่ได้รับการชดใช้ความผิดนั้นแล้วคืนสู่สังคม รวมไปถึง การหล่อหลอมผู้กระทำผิดให้กลับกลายเป็นคนดี ตามอุดมการณ์ลูกเสือ และ หลักคิดการคืนคนดีสู่ สังคมของกรมราชทัณฑ์

ปัจจัยภายในของโครงการที่พบว่ากระบวนการลูกเสือที่นำมาบูรณาการประยุกต์ใช้กับ โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีทางอาชญวิทยาและหลักการทางทัณฑวิทยา ซึ่งนันทิ จิตสว่าง (ม.ป.ป. : ออนไลน์) ได้บ่งชี้ว่า ในการฝึกอบรมระดับต่าง ๆ ก็ได้มีการนำวิธีการลูกเสือไปใช้อย่างแพร่หลายเช่นเดียวกับในเรือนจำ ที่ ได้มีการนำวิธีการของลูกเสือไปใช้ในการฝึกอบรมขัดเกลาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เพราะอุดมการณ์และ แนวทางลูกเสือมุ่งสอนให้คนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ และเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งนับว่า เหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับการอบรมผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามการนำวิธีการลูกเสือมาใช้ในการอบรม

ผู้ต้องขังในเรือนจำถือเป็นการสร้างพันธะทางสังคมอย่างหนึ่งด้วยสอดคล้องกับทฤษฎีของเฮอร์ซึกล่าวคือการที่บุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม อาทิ กิจกรรมครอบครัว การทำงานร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ฯลฯ เนื่องจากเวลาส่วนมากได้ถูกใช้ให้หมดไปกับกิจกรรมของสังคม เป็นสาเหตุให้บุคคลถูกจำกัดเวลาที่จะไปประกอบอาชีพการงาน ซึ่งก็เป็นผลให้ผู้กระทำผิดที่เข้าร่วมโครงการนี้ไม่กล้าที่จะหันกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

2) ปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

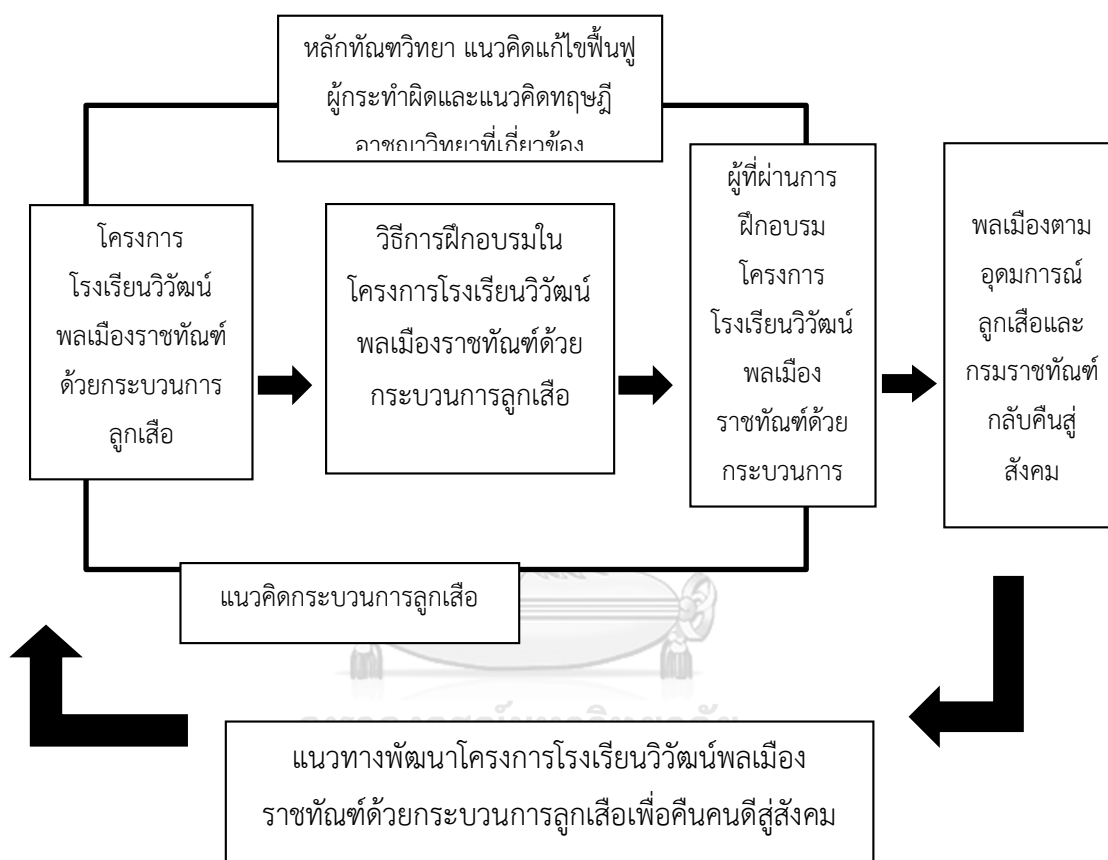
ปัจจัยการสร้างควมมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมโดยนำเอาบุคคลทั่วไปที่มีความรู้ทางการลูกเสือให้เข้ามามีส่วนในการอบรมผู้ต้องขังในระบบเรือนจำโดยใช้กระบวนการของลูกเสือ ก็จะเป็นการแปลงหลักการของลูกเสือให้สอดคล้องกับการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายราชทัณฑ์ ที่จะคืนคนดีสู่สังคม ในการนี้โดยใช้การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก

ปัจจัยการสร้างควมยอมรับของสังคมโดยการจัดกิจกรรมที่มีการดึงภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม เช่น การเยี่ยมญาติใกล้ชิด กิจกรรมการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นต้น เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้กระทำผิดและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือเป็นเครื่องมือในการสอดประสาน ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนได้เห็นกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดนำไปสู่การให้โอกาสและให้ที่ยืนในสังคมภายหลังพ้นโทษต่อไป

ปัจจัยภายนอกโครงการเป็นการสร้างควมมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมโดยนำเอาบุคคลทั่วไปที่มีความรู้ทางการลูกเสือให้เข้ามามีส่วนในการอบรมผู้ต้องขังในระบบเรือนจำโดยใช้กระบวนการของลูกเสือ สอดคล้องกับสุภาพร จตุรภัทร (2556) ที่มองว่าการนำกระบวนการลูกเสือมาจัดกิจกรรมต้องเน้นหลักการความซื่อสัตย์ มีจิตอาสาและการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ดังนั้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่ต้องส่งเสริมพัฒนาและสร้างคุณค่า และการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยต้องให้สมาชิกเกิดความเท่าเทียม อีกทั้งต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาฐานข้อมูลการลูกเสือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ซึ่งมีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์การดำเนินโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ด้วยกระบวนการลูกเสือด้วยทฤษฎีระบบ ตามแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือด้วยทฤษฎีระบบ

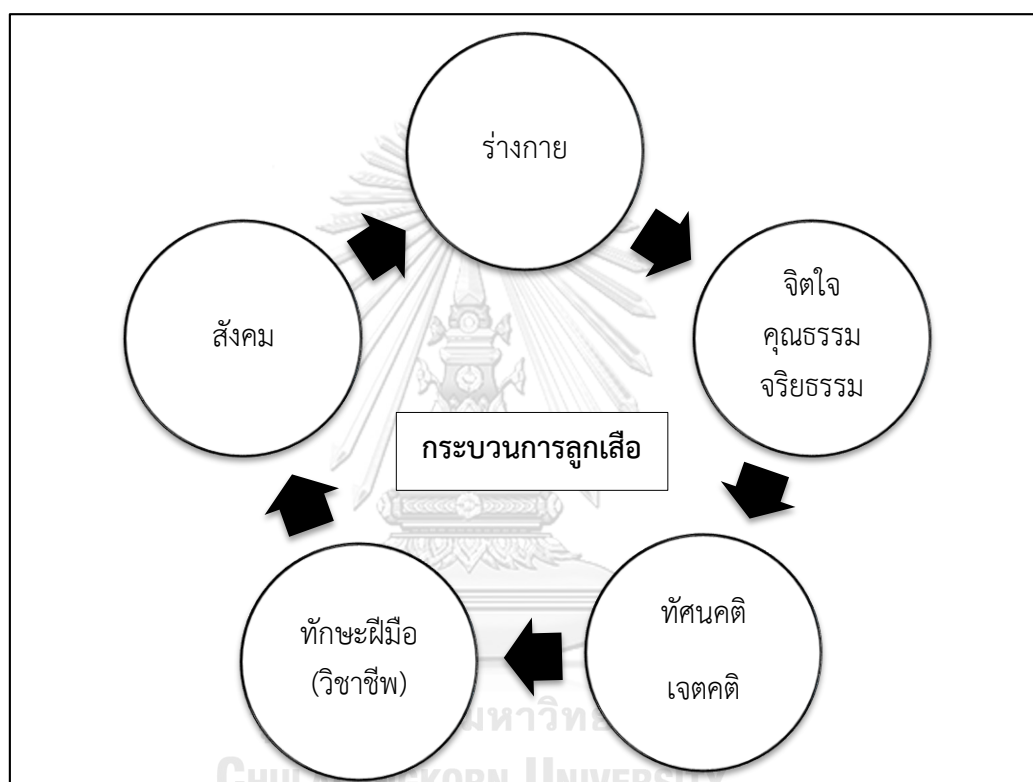

จากแผนภาพแสดงการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือด้วยทฤษฎีระบบสามารถอธิบายประกอบได้ดังนี้

สิ่งที่ป้อนเข้าไป (input) คือ โครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

กระบวนการ (process) วิธีการฝึกอบรมในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยอธิบายขยายส่วนตามแผนภาพแสดงวิธีการฝึกอบรมในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงวิธีการฝึกอบรมในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ (output) คือ พลเมืองตามอุดมการณ์ลูกเสือและตามความมุ่งหมายของกรมราชภัฏที่กลับคืนสู่สังคมที่มีคุณสมบัติ 5 ประการ ได้แก่

1. ด้านร่างกาย: สุขภาพแข็งแรง มีระเบียบวินัย การแสดงออกทางกาย วาจา กริยามารยาททางสังคม บุคลิกภาพเหมาะสม มีทักษะการพึ่งตนเอง
2. ด้านจิตใจ: ความสงบ การเข้าใจ - เข้าถึง ปฏิบัติในหลักศาสนา ที่ตนนับถือ คุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน ความมีเหตุผลที่ดี สุนทรียภาพ จิตอาสา ฯลฯ

3. ด้านทัศนคติ/เจตคติ: มีมุมมองเชิงบวก ไม่เป็นภัยต่อสังคม ตระหนักเห็นคุณค่า - เคารพตนเองและผู้อื่น ยึดมั่นในกฎ คำปฏิญาณของลูกเสือ ค่านิยมพื้นฐาน มีความจงรักภักดี ต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เห็นคุณค่า ศิลปวัฒนธรรมไทย การเห็นโทษภัยยาเสพติด มีเป้าหมายในชีวิต ภายหลังพ้นโทษ

4. ด้านทักษะความรู้งานฝีมือ: รู้จักทำงานฝีมือ ฝึกทักษะอาชีพการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความรู้เรื่องข้อมูลข่าวสารทักษะการใช้สื่อสารสนเทศ

5. ด้านสังคม: การทำงานเป็นกลุ่ม ระบบหมู่ ทักษะความเป็นผู้นำผู้ตาม การทำงานบริการ กิจกรรมอาสา ครอบครัวยุวมิตร การเรียนรู้หน้าที่พลเมือง การเมืองการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

อีกทั้ง ยังมีความสอดคล้องกับหลักการในการฝึกอบรมลูกเสือ ของ โครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ซึ่งสามารถอธิบายโดยประกอบด้วย Elements of the Scout Method ของลูกเสือในระดับสากลได้อีกด้วย อย่างไรก็ตามปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นั้นสามารถแสดงได้ดัง แผนภาพที่ 6 แผนภาพแสดง Elements of the Scout Method ดังนี้

ภาพที่ 6 แผนภาพแสดง Elements of the Scout Method

Elements of the Scout Method ดัดแปลงมาจาก The Scout Method Review จากเอกสารประกอบการชุมนุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 41 Azerbaijan 41ST World Scout Conference โดยมีหลักสำคัญที่กล่าวถึง กระบวนการลูกเสือในฐานะที่เป็นระบบการศึกษาด้วยตนเอง ให้เกิดความเจริญก้าวหน้าตามลำดับขั้นโดยอาศัย ดังนี้

- (1) คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
- (2) การเรียนรู้ด้วยการกระทำ
- (3) ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อยโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำ สั่งสอน ฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบทีละน้อย แล้วเพิ่มความรับผิดชอบให้มากขึ้นตามลำดับอายุฝึกให้รู้จักปกครองตนเองจนเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว เพื่อให้มีความสามารถ พึ่งตนเองได้เป็นผู้นำ และผู้ให้ความร่วมมือที่ดี
- (4) การทดสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น ปรับระดับการฝึกอบรมลูกเสือให้สูงขึ้นตามระดับอายุ
- (5) ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ (Proficiency Badge System หรือ Merit Badge System) เช่น การฝีมือ
- (6) การจัดหลักสูตรของการฝึกอบรมและวิชาที่เรียน ตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล
- (7) การใช้เพลง การเล่น การเล่นนิทาน กิจกรรมนันทนาการ เป็นอาทิ ประกอบในการฝึกอบรมลูกเสือ
- (8) พิธีการต่าง ๆ ในการฝึกอบรมลูกเสือรวมถึงเครื่องแบบลูกเสือ ตามฉบับที่สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติกำหนดไว้
- (9) เน้นเรื่องการใช้ชีวิตกลางแจ้ง ธรรมชาติศึกษาและการชุมนุมรอบกองไฟ ซึ่งถือเป็นหัวใจของกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท
- (10) ประเด็นสำคัญสุดยอดของการฝึกอบรมฯ คือ เน้นการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อการให้บริการชุมชน และฝึกให้นิยมชีวิตกลางแจ้งให้สัมพันธ์กับธรรมชาติโดยใช้กิจกรรมกลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่

ปัจจัยอีกด้านหนึ่งพบว่ากระบวนการลูกเสือที่นำมาบูรณาการประยุกต์ใช้กับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นมความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางอาชีวศึกษาและหลักการทางพัฒนาวิทยา ซึ่งนักจิตวิทยา จิตสว่าง (ม.ป.ป. :ออนไลน์) ได้บ่งชี้ว่าในการฝึกอบรมระดับต่าง ๆ ก็ได้มีการนำวิธีการลูกเสือไปใช้อย่างแพร่หลายเช่นเดียวกับในเรื่องจำ ที่ได้มีการนำวิธีการของลูกเสือไปใช้ในการฝึกอบรมขัดเกลาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เพราะอุดมการณ์และ

แนวทางลูกเสือมุ่งสอนให้คนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ และเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งนับว่าเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้กับการอบรมผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตามการนำวิธีการลูกเสือมาใช้ในการอบรมผู้ต้องขังในเรือนจำ สอดคล้องกับสัมพันธภาพ บัญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์ ที่ได้ให้การอธิบายคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือว่ามีความสัมพันธ์กับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา เรื่องพันธะทางสังคม ของเฮอร์ซี รายละเอียดในตารางแสดงคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือกับทฤษฎีความผูกพันทางสังคมหรือพันธะทางสังคม ดังนี้

ตารางที่ 8 ตารางแสดงคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือกับทฤษฎีความผูกพันทางสังคมหรือพันธะทางสังคม

ข้อที่	คำปฏิญาณของลูกเสือ	สอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา ของ เฮอร์ซี
ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า		
1	ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์	ข้อผูกมัด/ความเชื่อ
2	ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ	ข้อผูกมัด/ความเชื่อ
3	ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ	ข้อผูกมัด/ความเชื่อ
กฎของลูกเสือ		
ข้อที่	กฎของลูกเสือ	สอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา ของ เฮอร์ซี
1	ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้	ความเชื่อ
2	ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์ และซื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ	ความเชื่อ
3	ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น	ความเชื่อ/การเข้าร่วมกิจกรรม
4	ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก	ข้อผูกพัน
5	ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย	ความเชื่อ
6	ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์	ความเชื่อ
7	ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ	ข้อผูกพัน
8	ลูกเสือมีใจร่าเริง และไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก	ข้อผูกมัด/ความเชื่อ

ข้อที่	กฎของลูกเสือ	สอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญวิทยา ของ เฮอร์ซี
9	ลูกเสือเป็นผู้มีธำมรงค์	ข้อผูกมัด
10	ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ	ความเชื่อ

แหล่งที่มา : กระบวนการลูกเสือกับการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ศึกษาตามกรอบทฤษฎีอาชญวิทยา, วารสารสังคมศาสตร์วิจัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561 หน้า 282

รวมถึงการนำกระบวนการลูกเสือมาใช้ในโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วย กระบวนการลูกเสือทำให้ลูกเสือวิวัฒน์ที่ผ่านการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเสียมีคุณสมบัติที่พร้อมจะกลับคืนสู่สังคมเป็นพลเมืองดี เป็นกำลังในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศชาติก็จะสามารถทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นทั้งแก่ผู้พ้นโทษที่ผ่านโครงการดังกล่าวเองและสังคมโดยรวม ทั้งนี้จะเกิดความผาสุกได้นั้นจะต้องมีสัดส่วนของคนดี พลเมืองดีอยู่เป็นจำนวนมากเพื่อก่อให้เกิดการควบคุมทางสังคม ในทางตรงกันข้ามหากสังคมใดมีจำนวนคนดีอยู่น้อยก็จะทำให้สังคมนั้นประสบปัญหา ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 6 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสครีราช จัหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2512 (สุภาพร จตุรภัทร, 2556 : 5)

“...การลูกเสือนั้นเป็นกิจการที่ใหญ่จัดขึ้นสำหรับเด็ก เพื่อชักจูงและฝึกฝนให้เติบโตเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ และเป็นผู้สามารถเหมาะสม ดังนั้นจึงเป็นที่เข้าใจและเป็นที่ยังหวังว่า ต่อไปข้างหน้าลูกเสือจะเป็นคนสำคัญของชาติ คือจะเป็นผู้บริหารปกครองบ้านเมืองได้ ขอให้ลูกเสือทราบถึงสิ่งสำคัญในการปกครองไว้ว่า ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดีให้คนดีได้ปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

สอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญวิทยาด้านการควบคุมทางสังคมซึ่งเชื่อว่าหากมีการควบคุมทางสังคมเป็นอย่างดีจะเป็นการลดการกระทำผิดของผู้กระทำผิดและการป้องกันอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งการควบคุมทางสังคมสามารถกระทำได้ตั้งแต่ระดับครอบครัว สถาบันการศึกษา และสังคมในระดับใหญ่ อีกทั้งโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือยังสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมในการเปิดพื้นที่ของกรมราชทัณฑ์ให้ภาคประชาสังคมได้มีส่วนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทำให้เป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้ต้องขังที่จะได้รับการปล่อยตัวกับ

ประชาชนในสังคมเป็นการลดการตีตราตามทฤษฎีตีตราซึ่งทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมนั้นมักถูกกำหนดโดยกลุ่มคนรอบ ๆ ข้าง หรือโดยสังคม พฤติกรรมอาชญากรรมไม่ใช่คุณสมบัติของผู้เป็นเจ้าของแต่เกิดจากการที่สังคมกำหนดบุคคลต่าง ๆ กล่าวคือ สังคมมองบุคคลนั้นเป็นอย่างไร บุคคลดังกล่าวจะปฏิบัติดังนั้น หรือหากสังคมมีการตีตราสมาชิกในสังคมอย่างไร บุคคลที่ถูกตีตราจะปฏิบัติตามที่สังคมได้ตีตรา (สุมนทิพย์ จิตสว่าง และ ปิยะพร ตันณีกุล, 2558) นับว่าเป็นการป้องกันการกระทำผิดซ้ำอีกด้วย นอกจากนี้การสร้างความร่วมมือระหว่าง กิจการลูกเสือ กับ กรมราชทัณฑ์ได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อ เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2557 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องการนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาใช้พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง กับ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการโดย กรมราชทัณฑ์ และ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากระบวนการลูกเสือในเรือนจำและทัณฑสถานและจะได้ร่วมกันนำกระบวนการลูกเสือเข้ามาจัดการฝึกอบรมลูกเสือ หรือจัดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือให้แก่ผู้ต้องขัง เพื่อการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศอีกทั้งเพื่อบูรณาการและเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างกรมราชทัณฑ์ และ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ในการส่งเสริมสนับสนุนการนำกิจกรรมลูกเสือมาเป็นเครื่องมือ ในการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังโดยมุ่งเน้นการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นแนวคิดของสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) ซึ่งเชื่อในเรื่องเจตจำนงกำหนด (Determinism) กล่าวคือ การกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดจากปัจจัยต่าง ๆ มนุษย์ไม่สามารถเลือกการกระทำได้อย่างอิสระ ใช้เหตุผลในการเลือก แต่มนุษย์ถูกกดดัน หล่อหลอมจากสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ จนมีบุคลิกภาพที่บกพร่องและหันไปสู่การกระทำผิด การลงโทษจึงไม่ควรมุ่งเน้นที่การกระทำผิดเป็นหลัก แต่ควรพิจารณาจากสาเหตุที่ทำให้เกิดการ กระทำ ความผิดและการแก้ไขไปที่สาเหตุนั้น (สุมนทิพย์ จิตสว่าง, 2561) และเป็นการลดผลกระทบในทางลบของระบบเรือนจำต่อผู้ถูกจองจำ เพราะโทษจำคุกจะส่งผลกระทบในทางลบต่อผู้ถูกจองจำ ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการกลับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอกหลังการปล่อยตัวกลับสู่สังคม

จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิด การลดโทษทางอาญา การเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกนอกกระบวนการยุติธรรม การลงโทษโดยหลีกเลี่ยงการจำคุกหรือกักขัง ไปจนถึงการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ และเมื่อพิจารณาประกอบกับแนวทางของขบวนการลูกเสือ ซึ่งมีสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเสมือนเป็นตัวแทนความเป็นหน่วยงานองค์กรของรัฐ แต่อย่างไรก็ดี สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหาใช่หน่วยงานของรัฐไม่ เป็นเพียงนิติบุคคลที่อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ดังนั้นการสร้างความร่วมมือจึงเป็นของกลุ่มบุคคลโดยทั่วไปซึ่งยึดหลัก อุทมการณ์ลูกเสือเป็นแนวทาง

จึงเป็นความแทนของภาคประชาสังคมอย่างเห็นได้ชัดในการเข้าร่วมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด สอดคล้องกับนโยบายคืนคนดีสู่สังคมของกรมราชทัณฑ์ คือ ที่กรมราชทัณฑ์ต้องการไม่ใช่การลงโทษ เพื่อแก้แค้น แต่ต้องการลงโทษเพื่อแก้ไข

ดังนั้น เมื่อผู้ต้องขังได้รับการลงโทษและแก้ไขแล้ว เมื่อพวกเขาออกจากเรือนจำและทัณฑสถานไป เขาจะเป็นพลเมืองดีของสังคม เป็นแรงงานสำคัญของประเทศ และประกอบสัมมาอาชีพไม่ ย้อนกลับเข้าเรือนจำซ้ำอีกได้ ดังนั้นโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ นอกจากจะสร้างความร่วมมือภาคประชาสังคมดังกล่าวมาแล้วยังหล่อหลอมให้ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมอบรมด้วยกันตามกระบวนการลูกเสือนั้นเกิดความรักใคร่สามัคคีกลมเกลียวกันเป็นพลังเชิงบวก เป็น เครื่องช่วยเชิงสร้างสรรค์เพื่อลดการหวนกลับไปสู่สังคมเดิม ๆ ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำความผิด เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำอีกสอดคล้องกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง ของซัทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland) ที่ว่าพฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเรียนรู้ได้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิด ภายในกลุ่ม ความประพฤตินี้แสดงมาในลักษณะอาชญากรรมขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลา ความสม่ำเสมอในการติดต่อ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และทฤษฎีวิวัฒนาการของ โคเฮน โดย อัลเบิร์ต เค. โคเฮน (Albert K.Cohen) ได้อธิบายว่า วิวัฒนาการของผู้กระทำความผิดได้เกิดขึ้น เนื่องจากปัญหาฐานะอันต่ำต้อยที่ได้ประสบในย่านที่อยู่อาศัยของคนจน บุคคลที่อาศัยในย่านดังกล่าว ได้รับการประเมินโดยมาตรฐานความเป็นอยู่ของชนชั้นกลาง มาตรฐานดังกล่าว มีลักษณะสำคัญ อาทิ ความทะเยอทะยาน ความชำนาญ การประสบความสำเร็จ การผัดผ่อนไม่ชิงสุกก่อนห่าม เพื่อจะได้ บรรลุ เป้าหมายในระยะยาว การมีเหตุผลและความรักศักดิ์ศรี การรู้จักควบคุมความก้าวร้าว และ ความรุนแรง การรู้จักประโยชน์ของการพักผ่อนหย่อนใจ ความหวังแห่งทรัพย์สิน ชนชั้นกลางจะต้อง เผชิญกับความคาดหวังดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคนเหล่านั้นยังเป็นเด็กโรงเรียนที่ซึ่งเด็กทุกคน ขึ้นมาอยู่รวมกัน และแข่งขันกันในเรื่องฐานะความเป็นอยู่ โดยอาศัยเกณฑ์ในการดำรงชีวิตของชนชั้น กลางเป็นหลัก และบุคคลชนชั้นกลางก็อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะมีฐานะทางสังคมที่ต่ำกว่า ขาด ความชำนาญชำนาญ ทักษะที่ที่จะแข่งขันกับเพื่อนที่เป็นชนชั้นกลาง เพื่อให้ครูและบุคคลอื่น ๆ ใน โรงเรียนยอมรับ เมื่อเด็กชนชั้นกลางตกอยู่ในฐานะดังกล่าวนี้ บางพวกก็พยายาม ทำอย่างดีที่สุดแม้จะ ยากจน บางพวกก็ยอมรับและยึดวัฒนธรรมของชนชั้นกลาง บางพวกก็ปฏิเสธมาตรฐานความเป็นอยู่ ของชนชั้นกลางโดยสิ้นเชิง และสร้างค่านิยม ใหม่ ๆ ขึ้นมา ซึ่งตรงกันข้ามกับค่านิยมของชนชั้นกลาง ค่านิยมที่สร้างขึ้นมานี้ใหม่ ดังนั้นเครือข่ายความเป็นพี่น้องมีภาพลักษณ์ของกระบวนการลูกเสือจึงเป็น ปัจจัยอีกอย่างหนึ่งในการป้องกันการกระทำความผิดได้

จึงสรุปได้ว่ากระบวนการลูกเสือซึ่งนำมาบูรณาการประยุกต์ใช้กับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือทำให้ลูกเสือวิวัฒน์นั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางอาชีวศึกษาและหลักการทัศนวิทยาเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

พบว่าแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานศึกษาของกรวรรณ คำกรเกตุ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้นของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบาให้เหมาะสมต่อผู้ต้องขัง ซึ่งผลการศึกษาของกรวรรณ คำกรเกตุ ค้นพบปัญหาและอุปสรรคของแต่ละปัจจัยเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้นอย่างมีประสิทธิภาพ มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเจ้าหน้าที่ 2) ด้านการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น 3) ด้านสถานที่ และ 4) ด้านผู้ต้องขัง ทั้งนี้ได้มีการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อทำให้การบริหารงานราชภัฏในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังและเป็นการคืนคนดีกลับสู่สังคม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ด้านนโยบายและภารกิจ

เพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการควรวางแผนโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือให้เป็นรูปธรรมในระยะยาวที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายอันที่จะอนุมัติให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารกรมราชภัฏต้องจัดให้มีการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างสอดคล้องกันในมิติการถ่ายโอนการดำเนินการ กล่าวคือโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือซึ่งเคยดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารก่อนหน้านั้นต้องได้รับการดำเนินการต่อเนื่องในยุคสมัยของผู้บริหารปัจจุบันด้วย ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญญา รังสีวิณิชอรุณ ซึ่งศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการนำยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัยไปปฏิบัติปัจจัยที่มีผลต่อการนำยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัยไปปฏิบัติ

ได้แก่ ปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากรในหน่วยงาน ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถและทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกหน่วยงาน และปัจจัยด้านจิตใจและทัศนคติของผู้ต้องขัง (วรัญญา รังสีวณิชอรุณ, 2555)

ด้านงบประมาณ

ควรใช้บุคลากรของกรมราชทัณฑ์เป็นหลักในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ ด้วยกระบวนการลูกเสือ และสร้างความร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการบูรณาการความร่วมมือด้านการบริหารจัดการบุคคลในฐานะวิทยาการทางด้านลูกเสือ อาทิ บุคลากรทางการลูกเสือภาครัฐ เช่น ครูอาจารย์ในสถานศึกษาที่ใกล้เคียงเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ยังจัดโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านลูกเสือ เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ และการใช้เรือนจำชั่วคราว/ทัณฑสถานเปิดซึ่งมีภูมิทัศน์เหมาะสมในการเป็นค่ายลูกเสือ เช่น เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง เรือนจำชั่วคราวเขาระกำ ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง เป็นค่ายลูกเสือดำเนินกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือทำที่สอดอาจใช้ศูนย์พัฒนาบุคลากรในลักษณะใช้กระบวนการลูกเสือของเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับ กรวรรณ คำกรเกตุ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา โดยควรเพิ่มงบประมาณในเรื่องอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ต้องขังด้วย บูรณาการความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ในหลายทักษะอาชีพ โดยใช้เรือนจำโครงสร้างเบาซึ่งเป็นสิ่งที่กรมราชทัณฑ์มีต้นทุนอยู่เป็นสถานที่ในการจัดการดำเนินการ (กรวรรณ คำกรเกตุ , 2559)

ด้านระบบราชการ ระเบียบปฏิบัติ

เพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าควรส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการทัศนด้านภารกิจของงานราชทัณฑ์โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับงานในมิติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พัฒนาพฤตินิสัย บำบัด รักษา ปรับปรุงผู้กระทำผิดให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการปกครองควบคุมที่เป็นหลักเพียงอย่างเดียว อีกทั้งลดขั้นตอนการรับสมัครผู้ต้องขังที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงในระหว่างดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือความใช้ระบบและกฎของการฝึกอบรมเป็นหลักเพื่อนำกระบวนการลูกเสือที่ใช้เป็นแกนในการอบรม เพื่อไม่ให้ถูกจำกัดโดยระบบควบคุมของเรือนจำมากเกินไป สอดคล้องกับ วันทนา เนิ่งอนันต์ ซึ่งศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม มีองค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรม 6 องค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรม และองค์ประกอบเนื้อหาในรูปแบบ กิจกรรม ที่มีเนื้อหาสำคัญ 3 ด้าน ซึ่งองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่มทั้งภาพรวม 6 องค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรม และรายองค์ประกอบรูปแบบกิจกรรมอยู่ในระดับที่สอดคล้องกับ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ต้องขังวัยหนุ่มและเจ้าหน้าที่ในระดับ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับ บทบาทวิทยากร วัตถุประสงค์ ปรัชญา การวิเคราะห์บริบททัศนสถานการวิเคราะห์บริบทผู้ต้องขังวัยหนุ่มอย่างไร ก็ตาม องค์ประกอบการจัดกิจกรรม ยังคงเป็นองค์ประกอบเชิงรูปแบบกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ต้องขัง วัยหนุ่มและเจ้าหน้าที่เพียงระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจาก “การจัดกิจกรรม” ที่เป็นองค์ประกอบที่มีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับหลายลักษณะ ไม่ว่าจะ เป็น

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม 1) ขั้นนำ: ชี้แจงอย่างชัดเจน 2) ขั้นจัด: ปฏิบัติด้วยตนเอง จัดกลุ่มอย่างเหมาะสม 3) ขั้นสรุป: สรุปผลการเรียนรู้ มอบหมายงาน
2. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม: รายการโทรทัศน์ภายในทัศนสถาน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร แผ่นพับ บอร์ด จัดนิทรรศการ ใบความรู้ ใบงานกิจกรรม
3. เทคนิคที่ใช้ในการจัดกิจกรรม: สุนทรียสนทนา การใช้เกม กิจกรรมนันทนาการ การระดมความคิด การอภิปรายกลุ่ม การสนทนาเชิง วิชาการ
4. วิธีการจัดกิจกรรม: สอดคล้องกับสภาพผู้ต้องขังและ ทัศนสถาน เวลาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและยืดหยุ่น
5. การประเมินผล 1) โดยวิทยากร: ประเมินพฤติกรรม ประเมิน ทักษะ ประเมินความรู้ การสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรม 2) โดยผู้ต้องขัง จากมติเพื่อน การสนทนา การเขียนบันทึก (วันทนาเมืองนนต์ , 2559)

ด้านบุคลากรและผู้ต้องขัง

เพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่า ควรมีการจัดให้ข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ในระดับปฏิบัติการได้รับการอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือ เพื่อสร้างทัศนคติ องค์ความรู้ด้านลูกเสือ นำไปใช้ในการดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้ อีกทั้งการฝึกอบรมลูกเสียดังกล่าวนั้นจะเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรมราชทัณฑ์อีกด้านหนึ่งด้วย รวมถึงจัดตั้งศูนย์ประสานลูกเสือราชทัณฑ์และสโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นสื่อการในการประสานงาน

ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน สอดคล้องกับ กรรณธรรณ คำกรเหตุ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา ซึ่งเห็นว่าแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้นของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบาให้เหมาะสมต่อผู้ต้องขัง โดยผู้ศึกษาเลือกเรือนจำชั่วคราวเขากลิ้งในการเก็บข้อมูล เพราะเรือนจำดังกล่าวมีรูปแบบที่ดี ถือเป็นต้นแบบของเรือนจำโครงสร้างเบา และได้มีการปฏิบัติงานโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยไปหนึ่งรุ่น ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านเจ้าหน้าที่ 2. ด้านการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น 3. ด้านสถานที่ และ 4. ด้านผู้ต้องขัง ซึ่งผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของแต่ละปัจจัยเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

1. กรมราชทัณฑ์ขาดแคลนด้านอัตรากำลัง โดยเฉพาะกลุ่มเจ้าหน้าที่ด้านการแก้ไข นักวิชาชีพต่างๆ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจึงเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการควบคุมแทนเจ้าหน้าที่ด้านการแก้ไข จึงได้มีการจัดอบรมทักษะและทัศนคติของเจ้าหน้าที่ แต่พบปัญหาในเรื่องของระยะเวลาฝึกอบรมอาจสั้นเกินไปทำให้ไม่ได้รับความรู้ที่เพียงพอ อีกทั้งพบว่าโปรแกรมขาดความต่อเนื่องส่งผลต่อสภาพจิตใจของเจ้าหน้าที่และกระทบต่อความต่อเนื่องในการทำงาน เมื่อมีช่วงเวลาเว้นระยะแต่ละรุ่นของโปรแกรมต้องกลับไปปฏิบัติงานที่เรือนจำเดิม ดังนั้น จึงนามาสู่แนวทางการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยนี้ควรเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการบำบัดแก้ไข และผู้ร่วมสนทนากลุ่มเห็นให้ควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรมขึ้นเพื่อประสิทธิภาพในการอบรมเจ้าหน้าที่และการดำเนินงานของโปรแกรมควรมีความสม่ำเสมอ

2. ควรมีการเตรียมเอกสารของผู้ต้องขังให้พร้อมและสมบูรณ์ก่อนนำตัวผู้ต้องขังเข้าสู่โปรแกรม และเพิ่มงบประมาณในเรื่องอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ต้องขังด้วย อีกทั้ง สาขาวิชาชีพของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น ควรนำรูปแบบของต่างประเทศมาปรับให้สอดคล้องกับประเทศไทย ทั้งประเทศอังกฤษมีรูปแบบการฝึกอบรมและสาขาวิชาที่กว้างขวางกว่า และมีใบประกาศนียบัตรรับรอง โดยประเทศไทยมีวิชาชีพเน้นหลักทางการเกษตรที่ติดอยู่แล้ว หากกำหนดแนวทางการพัฒนาให้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้านวิชาชีพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นจะประสบความสำเร็จขึ้นอีก

3. เห็นสมควรให้กรมราชทัณฑ์มีการจัดเตรียมสถานที่เรือนนอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเริ่มดำเนินโครงการ และเรื่องระบบการรักษาความปลอดภัยให้มีอาณาเขตมากขึ้น

4. ในด้านสุขภาพผู้ต้องขังควรมีการตรวจเช็คสภาพร่างกายให้ดีก่อนเข้าโปรแกรมเพราะมีความเข้มข้นมาก ทั้งนี้ หากในอนาคตขยายหลักเกณฑ์ของผู้ต้องขังเป็นทุกกลุ่มเข้าโปรแกรมควรเพิ่มระยะเวลาของโปรแกรมให้สอดคล้องกับกิจกรรม และการประเมินความเสี่ยงและติดตามหลังปล่อย

อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนกฎหมาย ให้สามารถสงเคราะห์ผู้ต้องขังหลังปล่อยได้ โดยนำหลักการของ ประเทศญี่ปุ่นมาร่วมพัฒนาโปรแกรมต่อไป (กรวรรณ คำกรเกตุ , 2559)

จากการอภิปรายผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วย กระบวนการลูกเสือสามารถทำได้โดยให้บริหารและฝ่ายปฏิบัติการควรวางแผนโครงการวิวัฒน์ พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือให้เป็นรูปธรรมในระยะ นำไปสู่การตัดสินใจของผู้มีอำนาจ ในการกำหนดนโยบายอันที่จะอนุมัติให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ ต้องจัดให้มีการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างสอดรับกันในมิติ การถ่ายโอนการดำเนินการ กล่าวคือ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือซึ่งเคย ดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารก่อนหน้านั้นต้องได้รับการดำเนินการต่อเนื่องในยุคนสมัยของผู้ บริหารปัจจุบันด้วย อีกทั้งควรใช้บุคลากรของกรมราชทัณฑ์เป็นหลักในการดำเนินโครงการวิวัฒน์ พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการบูรณาการ ความร่วมด้านการบริหารจัดการบุคคลในสถานศึกษาทางด้านลูกเสือ อาทิ บุคลากรทางการลูกเสือ ภาครัฐ เช่น ครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่ใกล้เคียงเรือนจำ/ทัณฑสถานที่จะจัดโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านลูกเสือ เพื่อประสานความร่วมมือในการจัด กิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ และการใช้เรือนจำชั่วคราว/ ทัณฑสถานเปิด ซึ่งมีภูมิทัศน์เหมาะสมในการเป็นค่ายลูกเสือ เช่น เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง เรือนจำ ชั่วคราวเขาระกำ ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง เป็นค่ายลูกเสื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมือง ราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือท้ายที่สุดอาจใช้ศูนย์พัฒนาบุคลากรในลักษณะใช้กระบวนการ ลูกเสือของเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ รวมถึงพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการ ลูกเสือ พบว่าควรส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการทัศน์ด้านภารกิจของงานราชทัณฑ์โดยมุ่งเน้นการให้ ความสำคัญกับงานในมิติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พัฒนาพฤตินิสัย บำบัด รักษา ปรับปรุงผู้กระทำ ผิดให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการปกครองควบคุมที่เป็นหลักเพียงอย่างเดียว อีกทั้งลดขั้นตอนการรับ สมัครผู้ต้องขังที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงใน ระหว่างดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือความใช้ระบบและ กฎของการฝึกอบรมเป็นหลักเพื่อเน้นกระบวนการลูกเสือที่ใช้เป็นแกนในการอบรม เพื่อไม่ให้ถูกจำกัด โดยระบบควบคุมของเรือนจำมากเกินไป ทั้งนี้ควรมีการจัดให้ข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ในระดับปฏิบัติการได้รับการอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือ เพื่อสร้างทัศน คติ องค์กรความรู้ด้านลูกเสือ นำไปใช้ในการดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วย กระบวนการลูกเสือได้ อีกทั้งการฝึกอบรมลูกเสื่อดังกล่าวนั้นจะเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของ

กรมราชทัณฑ์อีกด้านหนึ่งด้วย รวมถึงจัดตั้งศูนย์ประสานลูกเสือราชทัณฑ์และสโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นสื่อการในการประสานงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เข้าด้วยกัน เพื่อเป็นการเติมเต็มความสมบูรณ์แบบและเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำ ความผิดของกรมราชทัณฑ์ ภายใต้โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืน คนดีสู่สังคมต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ ศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยศึกษาจากรูปแบบและศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสื่อดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การค้นหามาตรการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยค้นหาแนวทางการพัฒนานั้นจากปัญหาในการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านนโยบายของกรมราชภัฏ ในฐานะเป็นหน่วยงานผู้ดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ด้านข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบระเบียบราชการ และด้านข้อจำกัดของบุคลากรในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in - depth interview) จากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่เข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ของ กรมราชภัฏ นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านอาชีวศึกษา ด้านทันตวิทยา ด้านทันตปฏิบัติ ด้านการวิจัยและการติดตามประเมินผล และด้านกระบวนการลูกเสือ จำนวน 20 คน และผู้ผ่านการอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ จำนวน 10 คน การสุ่มตัวอย่างใช้แบบที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (snowball sampling) โดยใช้วิธีการพรรณนาข้อมูลร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม” สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินการของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นประกอบด้วย

(1) ปัญหาด้านนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ในฐานะเป็นหน่วยงานผู้ดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าปัญหาด้านนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ในฐานะเป็นหน่วยงานผู้ดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เป็นปัญหาที่สำคัญเนื่องมาจากนโยบายเป็นตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินการโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง ขาดความต่อเนื่อง มีความสละชุดหยุดลงเนื่องมาจาก นโยบายกำหนดโดยผู้บริหาร ทั้งนี้ในระบบราชการนั้นบริหารมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือขึ้นอยู่กับ การกำหนดทิศทางของผู้บริหารจึงขาดความมั่นคง ยกต่อการวางแผนต่อเนื่องระยะยาว

(2) ปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเป็นปัญหาที่สำคัญ อนึ่งโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการที่เพียงพอต่อการบริหารและดำเนินการ ทว่าการจัดสรรงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ตอบสนองกระบวนการที่ควรจะเป็น งบประมาณถูกจัดสรรเป็นค่าตอบแทนวิทยากรมากจนเกินไป แทนที่จะตอบสนองกระบวนการ เช่น การจัดสรรเครื่องแบบลูกเสือ แก่ผู้เข้าร่วมอบรม หรือวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นและเป็นหลักของกระบวนการเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการอย่างแท้จริง หรือการใช้งบประมาณไปในทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ เสริมสร้างเรือนจำ/ทัณฑสถานให้เป็นค่ายลูกเสือ หรือการใช้งบประมาณเพื่อดูแลคณะบุคลากร วิทยากรมากเกินความจำเป็นแล้วแต่เป็นผลจากปัญหาด้านงบประมาณทั้งสิ้น

(3) ปัญหาด้านข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบ ระเบียบราชการ ที่มีผลต่อการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าปัญหาด้านข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบ ระเบียบราชการ ที่มีผลต่อการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ คือ ภารกิจ ของ กรมราชทัณฑ์ มีหน้าที่ในการควบคุมผู้กระทำผิดไม่ให้หลบหนี เป็นหลักประกันความสงบสุขให้กับสังคม ในขณะที่อีกมิติก็ต้องแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พัฒนาพฤตินิสัย บำบัด รักษา ปรับปรุงให้ผู้กระทำผิดเพื่อส่งคืนพลเมืองสู่สังคม ทว่าอย่างไรก็ดีกระบวนการของกรมราชทัณฑ์ยังคงให้ความสำคัญกับการควบคุมเป็นหลัก งานปกครองควบคุมจึงถูกให้ความสำคัญ ทั้งนี้เห็นได้จากระบบ ระเบียบเรือนจำที่มีความเข้มข้นส่งผลให้รูปแบบการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือถูกผูกโยงกับมิติการควบคุมที่เข้มงวดมากเกินไป เช่น ผู้เข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือต้องมีเอกสารหลักฐานลักษณะแห่งคดี การผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตร โปรแกรมต่าง ๆ อย่างเข้มข้น จึงจะมีคุณสมบัติเข้าร่วม

โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้ รวมถึงวินัยเรื้อนจำ ซึ่งกำหนดภารกิจประจำวัน ตารางลำดับเวลา ที่ไม่เอื้อต่อกระบวนการกิจกรรมของลูกเสือในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเท่าที่ควร

(4) ปัญหาด้านข้อจำกัดของบุคลากรในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าปัญหาด้านข้อจำกัดของบุคลากรในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้น บุคลากรไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เนื่องจากบุคลากรของกรมราชทัณฑ์ชั้นปฏิบัติการไม่เคยได้รับการอบรมผู้กำกับลูกเสือ อนึ่งกรมราชทัณฑ์ได้จัดให้มีการอบรมผู้กำกับลูกเสือแทรกอยู่ในการอบรมข้าราชการระดับอำนาจการ คือ หลักสูตรเกี่ยวกับการเตรียมการเพื่อดำรงตำแหน่งพัศดีเรือนจำ หรือผู้บัญชาการเรือนจำ แต่ไม่มีการจัดการอบรมผู้กำกับลูกเสือให้แก่ข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการเท่าที่ควร อีกทั้งปัญหาบุคลากรราชทัณฑ์ที่มีอัตราส่วนไม่เพียงพอต่อกับจำนวนผู้ต้องขังอีกด้วยเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนกัน

5.1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

จากการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่ามีทั้งปัจจัยภายในโครงการและภายนอกโครงการ เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบว่า

1) ปัจจัยภายในโครงการ ได้แก่ การนำกระบวนการลูกเสือมาใช้ในโครงการเพื่อแก้ไขฟื้นฟูแก่ผู้กระทำผิดโดยการเน้นปฏิบัติที่ให้ผู้รับการเรียนรู้ได้ศึกษาด้วยตนเองจากภายในสู่ภายนอก หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่เน้นเป้าหมายไปที่ตัวบุคคลผู้เข้ารับการศึกษาคือสำคัญเพื่อคืนคนดีสู่สังคมได้เพราะเหตุว่าโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นใช้กระบวนการลูกเสือตามหลักการวัตถุประสงค์ วิธีการ เข้ามาบูรณาการกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในแนวคิดทัศนวิทยาว่าด้วยวัตถุประสงค์ของการลงโทษและยังสอดคล้องกับทฤษฎีทางอาชญาวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างพันธะทางสังคม ด้วยเหตุว่าผู้กระทำผิดที่ผ่านโครงการจะได้รับการพักโทษกรณีมีเหตุพิเศษ ได้กลับคืนสู่สังคม และใช้มาตรการคุมประพฤติตามอัตราโทษที่เหลืออยู่ กระบวนการลูกเสือในโครงการนี้ถือเป็นการเตรียมความพร้อมในการส่งผู้กระทำผิดที่ได้รับการชดใช้ความผิดนั้นแล้วคืนสู่สังคม รวมไปถึงจนถึง หล่อหลอมผู้กระทำผิดให้กลับ

กลายเป็นคนดี ตามอุดมการณ์ลูกเสือ และ หลักคิดการคืนคนดีสู่สังคมของกรมราชทัณฑ์ นอกจากนี้ผู้กระทำผิดเองก็มีการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการเป็นอย่างดี

2) ปัจจัยภายนอกโครงการ โดยเป็นการสร้างความมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคม โดยนำเอาบุคคลทั่วไปที่มีความรู้ทางการลูกเสือให้เข้ามามีส่วนในการอบรมผู้ต้องขังในระบบเรือนจำโดยใช้กระบวนการของลูกเสือ ก็จะเป็นการแปลงหลักการของลูกเสือให้สอดคล้องกับการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายราชทัณฑ์ ที่จะคืนคนดีสู่สังคม ในการนี้โดยใช้การมีส่วนร่วมภาคประชาสังคมเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมกับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก

สรุปผลการวิจัยได้ว่าปัจจัยที่เอื้อต่อโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นพบว่ากระบวนการลูกเสือซึ่งนำมาบูรณาการประยุกต์ใช้กับโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือทำให้ลูกเสอวิวัฒน์นั้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและหลักการทัณฑวิทยาจึงเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

5.1.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือนั้นควรมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

(1) แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนโยบายของกรมราชทัณฑ์ เพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการควรวางแผนโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือให้เป็นรูปธรรมในระยะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายอันที่จะอนุมัติให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ต้องจัดให้มีการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างสอดคล้องกันในมิติการถ่ายโอนการดำเนินการ กล่าวคือโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือซึ่งเคยดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารก่อนหน้านั้นต้องได้รับการดำเนินการต่อเนื่องในยุคสมัยของผู้บริหารปัจจุบันด้วย

(2) แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าควรใช้บุคลากรของกรมราชทัณฑ์เป็นหลักในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการบูรณาการความร่วมมือด้านการบริหารจัดการบุคคลในฐานะวิทยาการทางด้านลูกเสือ อาทิ บุคลากรทางการลูกเสือภาครัฐ เช่น ครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่

ใกล้เคียงเรือนจำ/ทัณฑสถานที่จัดโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านลูกเสือ เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ และการใช้เรือนจำชั่วคราว/ทัณฑสถานเปิด ซึ่งมีภูมิทัศน์เหมาะสมในการเป็นค่ายลูกเสือ เช่น เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง เรือนจำชั่วคราวเขาระกำ ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง เป็นค่ายลูกเสือดำเนินกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือทำายที่สุดอาจใช้ศูนย์พัฒนาบุคลากรในลักษณะใช้กระบวนการลูกเสือของเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

(3) แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบ ระเบียบราชการ เพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าควรส่งเสริม สนับสนุน กระบวนทัศน์ด้านภารกิจของงานราชทัณฑ์โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับงานในมิติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พัฒนาพฤตินิสัย บำบัด รักษา ปรับปรุงผู้กระทำผิดให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการปกครองควบคุมที่เป็นหลักเพียงอย่างเดียว อีกทั้งลดขั้นตอนการรับสมัครผู้ต้องขังที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงในระหว่างดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือความใช้ระบบและกฎของการฝึกอบรมเป็นหลักเพื่อเน้นกระบวนการลูกเสือที่ใช้เป็นแกนในการอบรม เพื่อไม่ให้ถูกจำกัดโดยระบบควบคุมของเรือนจำมากเกินไป

(4) แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านข้อจำกัดของบุคลากรเพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่า ควรมีการจัดให้ข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ในระดับปฏิบัติการได้รับการอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือ เพื่อสร้างทัศนคติ องค์กรความรู้ด้านลูกเสือ นำไปใช้ในการดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือได้ อีกทั้งการฝึกอบรมลูกเสื่อดังกล่าวนั้นจะเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรมราชทัณฑ์อีกด้านหนึ่งด้วย รวมถึงจัดตั้งศูนย์ประสานลูกเสือราชทัณฑ์และสโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นสื่อการในการประสานงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน

5.2 ปัญหาและข้อจำกัดที่พบจากการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม ผู้ศึกษาพบข้อจำกัดและอุปสรรคระหว่างเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง บุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา ด้านกระบวนการลูกเสือ และผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายมาก และมีความแตกต่างทางวุฒิการศึกษา รวมถึงกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านของตนเอง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลได้เฉพาะในด้านที่ตนเอง กล่าวคือ การศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม นั้นศึกษาควบคู่กันระหว่างแนวคิดทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยากับแนวคิดกระบวนการลูกเสือ จึงทำให้ข้อมูลบางอย่างที่ได้จากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้อยู่นอกเหนือขอบเขตของการศึกษา

2) การได้รับความยินยอมในการเก็บข้อมูลบุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา ด้านกระบวนการลูกเสือ และผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือในครั้งนี้ เนื่องจากการเก็บข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็น ประสบการณ์ โดยมุ่งเน้นด้านรูปแบบ ปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ มีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) รูปแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ผ่านการใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ (questionnaire) โดยหัวข้อเป็นคำถามปลายเปิด สร้างโอกาสในการตอบของกลุ่มตัวอย่างโดยอิสระ ซึ่งการให้ข้อมูลบางส่วนอาจถูกละเว้น เพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ แม้ว่าผู้วิจัยได้มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเก็บรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลก่อนมีการเก็บข้อมูลก็ตาม

3) ความไม่สะดวกของกลุ่มตัวอย่างบุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านอาชญาวิทยา ทัณฑวิทยา ด้านกระบวนการลูกเสือ และผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าอุปสรรคอย่างยิ่งในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างภูมิลำเนาที่กระจัดกระจายหลากหลายและห่างไกลโดยระยะทาง และกลุ่มตัวอย่างมีภารกิจจำนวนมาก กลุ่มตัวอย่างบางรายผู้วิจัยต้องทำการเก็บข้อมูลโดยใช้อุปกรณ์สื่อสารที่ไม่สามารถทำให้เห็นสีหน้า แววตา ท่าทาง บางรายต้องติดต่อขอสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลหลายครั้ง ทำให้ข้อมูลขาดความต่อเนื่องในการเก็บ อาจทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

4) ผู้ศึกษาไม่สามารถเก็บข้อมูลจากบุคลากร ของ กรมราชทัณฑ์ได้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องและรับผิดชอบกับโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือในปัจจุบันบางรายไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการลูกเสือ หรือในรายละเอียดของโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ เป็นแต่เพียงบทบาทหน้าที่เสมือนเจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการฝ่ายเอกสารในการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวจึงไม่สามารถให้ข้อมูลได้ และกลุ่มตัวอย่างผู้ผ่านการเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือบางรายกระทำผิดซ้ำแต่ไม่สามารถหาข้อมูลเพื่อเข้าไปทำการเก็บข้อมูลได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม” ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อเสนอแนะจากการศึกษา เพื่อนำไปสู่แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ และได้นำเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป โดยพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า

1) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านนโยบายของกรมราชทัณฑ์

เพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือ พบว่าทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการควรวางแผนโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือให้เป็นรูปธรรมในระยะยาว นำไปสู่การตัดสินใจของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย อันที่จะอนุมัติให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารกรมราชทัณฑ์ต้องจัดให้มีการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสืออย่างสอดคล้องกันในมิติการถ่ายโอนการดำเนินการ กล่าวคือ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือซึ่งเคยดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารก่อนหน้านั้นต้องได้รับการดำเนินการต่อเนื่องในยุคสมัยของผู้บริหารปัจจุบันด้วย

2) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

พบว่าควรใช้บุคลากรของกรมราชภัฏเป็นหลักในการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการบูรณาการความร่วมมือด้านการบริหารจัดการบุคคลในฐานะวิทยาการทางด้านลูกเสือ อาทิ บุคลากรทางการลูกเสือภาครัฐ เช่น ครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่ใกล้เคียงเรือนจำ/ทัณฑสถานที่ยังโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านลูกเสือ เพื่อประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ และการใช้เรือนจำชั่วคราว/ทัณฑสถานเปิด ซึ่งมีภูมิทัศน์เหมาะสมในการเป็นค่ายลูกเสือ เช่น เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง เรือนจำชั่วคราวเขาระกำ ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง เป็นค่ายลูกเสือดำเนินกิจกรรมตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ หรือท้ายที่สุดอาจใช้ศูนย์พัฒนาบุคลากรในลักษณะใช้กระบวนการลูกเสือของเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ

3) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบระเบียบราชการ เพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

พบว่าควรส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการทัศนด้านภารกิจของงานราชภัฏโดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับงานในมิติการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด พัฒนาพฤตินิสัย บำบัด รักษา ปรับปรุงผู้กระทำผิดให้มากขึ้นควบคู่ไปกับการปกครองควบคุมที่เป็นหลักเพียงอย่างเดียว อีกทั้งลดขั้นตอนการรับสมัครผู้ต้องขังที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงในระหว่างดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือความใช้ระบบและกฎของการฝึกอบรมเป็นหลักเพื่อเน้นกระบวนการลูกเสือที่ใช้เป็นแกนในการอบรม เพื่อไม่ให้ถูกจำกัดโดยระบบควบคุมของเรือนจำมากเกินไป

4) ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านข้อจำกัดของบุคลากรเพื่อพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

พบว่าควรมีการจัดให้ข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ของกรมราชภัฏในระดับปฏิบัติการได้รับการอบรมหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือ เพื่อสร้างทัศนคติ องค์กรความรู้ด้าน

ลูกเสือ นำไปใช้ในการดำเนินการตามโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือได้ อีกทั้งการฝึกอบรมลูกเสื่อดังกล่าวนั้นจะเป็นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของกรมราชภัฏอีกด้านหนึ่งด้วย รวมถึงจัดตั้งศูนย์ประสานลูกเสือราชภัฏและสโมสรลูกเสือราชภัฏ รวมถึงส่งเสริม สนับสนุนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นสื่อการในการประสานงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาทัศนคติของผู้ที่เข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือแบบเข้มข้น โดยเพิ่มขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดแบ่งการศึกษาโดยอิงจากช่วงอายุ อาชีพ หรือสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ครอบครัว ศาสนา ภูมิภาค ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เป็นต้น

2) ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมให้ละเอียดในด้านการติดตามประเมินผล หรือประเมินประสิทธิภาพ ของ โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ ภายหลังจากผู้ผ่านการฝึกอบรมพ้นโทษไปแล้วแบบเข้มข้น

3) เจาะลึกในประเด็นการแก้ไข พันธุ์ผู้กระทำผิดโดยใช้โครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

(สำหรับบุคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม” การให้ข้อมูลเป็นสิทธิของผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

1. ในโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือนั้น ท่านคิดว่าผู้ที่ผ่านการอบรมตามโครงการดังกล่าวสามารถกลับเข้าสู่สังคมตามวิสัยทัศน์ “คืนคนดีสู่สังคม” ของ กรมราชภัฏที่ได้จริงหรือไม่ อย่างไร

2. ท่านคิดว่าการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือมีรูปแบบที่เหมาะสมหรือไม่ และในอนาคตควรมีรูปแบบอย่างไร

3. ท่านคิดว่าวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือประสบความสำเร็จหรือไม่ และมีปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการดังกล่าว อย่างไร

4. ท่านคิดว่าโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือมีปัญหา อุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

5. ให้ท่านเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

(สำหรับผู้ผ่านการอบรม)

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางพัฒนาโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม” การให้ข้อมูลเป็นสิทธิของผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

1. ท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ รวมถึงท่านรู้สึกอย่างไรกับโครงการดังกล่าว

2. ท่านประสบปัญหา อุปสรรคหรือไม่ อย่างไร ในการเข้าร่วมและอบรมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ

3. ท่านสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ มาประยุกต์ใช้ได้หรือไม่ อย่างไร

4. ท่านคิดว่ารูปแบบการดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือ มีความเหมาะสมหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมกิจกรรมใดหรือไม่อย่างไร

5. การดำเนินโครงการวิวัฒน์พลเมืองราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมอง แนวคิด และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร

บรรณานุกรม

- _____ . (2561). กระบวนการลูกเสือกับการป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน : ศึกษาตามกรอบทฤษฎีอาชญาวิทยา. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย (มกราคม - มิถุนายน 2561): 272 - 291.
- _____ . (2561). นโยบายคืนคนดีสู่สังคม : การแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ด้วยกระบวนการลูกเสือ. วารสารบทบัณฑิตย์ (กรกฎาคม – กันยายน 2561): 89 - 108.
- กรมราชทัณฑ์. (2505). รายงานประจำปี กรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2505. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2555). เอกสารสำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2561). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (มปป.). คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือวิวัฒน์เพื่อพลังแผ่นดิน. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์.
- กรรณิกา เคลือบวัฒนรัตน์. (2545). การประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- กรวรรณ คำกรเกิด. (2559). แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเอา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองการลูกเสือ. (2541). คู่มือผู้บังคับบัญชาลูกเสือ. กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ: กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กำจัด สุดโต. (2553). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เกรียง กิริติกร. (2512). การบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือ. เอกสารประกอบการบรรยาย การประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ 5 ประจำปี 2512. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ.

- เกียรติศักดิ์ วันคำ. (2554). การประเมินผลโครงการพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียนโดยวิถีทางลูกเสือ และยุวกาชาดของโรงเรียนผ่องพลอยอนุสรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉนิศา งานสถิร. (2553). กระบวนการนำนโยบายคืนคนดีสู่สังคมไปสู่การปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์ : การเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จตุพร ธีรภรณ์. (2560). ลูกเสือราชทัณฑ์ในงานราชทัณฑ์. วารสารราชทัณฑ์. ปีที่ 65 ฉบับที่ 3. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์.
- จักรี ศรีประนอม. (2552). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของลูกเสือสามัญตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วง ชั้นที่ 2 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จันทิมา อรุณรัตน์ . (2558). ภูมยศาสตร์ด้วยการบังคับโทษ : ศึกษาสิทธิของผู้ต้องขังในการมีสิ่งจำเป็น พื้นฐานทางกาย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จิโรจน์ จิระวานิชกุล. (2553). การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย. (2551). สังคมวิทยาอาชญากรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- จตุรรัตน์ เอื้ออำนวย. (2556). ระบบยุติธรรมและยุติธรรมทางเลือก : แนวทางการวิเคราะห์เชิง สังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- ชวน หลีกภัย. (2528). การลูกเสือกับการศึกษา. เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมสภาลูกเสือ แห่งชาติ ครั้งที่ 21 ประจำปี 2528. สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ.
- ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณี, (2554). ทฤษฎีอาชญาวิทยาร่วมสมัยกับการวิจัยทางด้านอาชญาวิทยาในปัจจุบัน กรุงเทพฯ: หยินหยางการพิมพ์.
- ทองขาว อรรถยานนท์. (2548). การบริหารกิจการลูกเสือสามัญในสถานศึกษาของอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรสิทธิ์ สุขสมจิตวิชัย. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นที จิตสว่าง. (2555). กิจการลูกเสือในเรือนจำ. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/490587>.

- นัทธี จิตสว่าง. (มปป.). หลักทัศนวิทยา. นนทบุรี: กรมราชทัณฑ์.
- นิศา ศีลารัตน์. (2556). การดำเนินชีวิตในสังคมของอดีตผู้ต้องขังคดียาเสพติด. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจ ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม 2556). หน้า 309 – 328.
- เบญจมินทร์ ยิ้มมิ่ง. (2546). การบริหารงานกิจการลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประชุม รอดประเสริฐ (2529). การบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประเทือง ธนียผล. (2556). อาชญวิทยาและทัศนวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประวิทย์ เถกิงกิจ. (2555). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ปิยะพร ตันณีกุล. (2556). เอกสารประกอบการสอนอาชญวิทยาและทัศนวิทยา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปิยะพร ตันณีกุล. (2559). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ แนวทางพัฒนาการนำระบบการควบคุมตัวลิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำผิดในประเทศไทย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พรชัย ชันดีและคณะ. (2558). ทฤษฎีอาชญวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ไพโรจน์ กันตพงษ์. (2554). สภาพและปัญหาการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ภัทรวรรณ ทองใหญ่. (2561). อาชญวิทยาและทัศนวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพเรศ วงศ์บุญมี. (2542). การประเมินโครงการรวมน้ำใจถวายในหลวงกรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เริงชัย สีนกอง. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง : ศึกษากรณีการขังเดี่ยว. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

- เรื่องยศ เพชรสุก (2548) การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือสามัญในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เรื่องศิลป์ นีราราช. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วรรณญา รังสิวณิชอรุณ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการนำยุทธศาสตร์พัฒนาพฤตินิสัยไปปฏิบัติ.
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ บุญประจักษ์. (2558). มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดหญิงในคดีอาญา ศึกษากรณีการจำกัดเสรีภาพ
ไว้ในที่อยู่อาศัย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วันทนา เนื่องอนันต์. (2559). รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม.
วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2. (มกราคม - มิถุนายน 2559) [ออนไลน์]
แหล่งที่มา: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/gvc-tu/article/view/68399/55695>.
- วิเชียร รุ่งทวีชัย. (2540). กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย.
- สนธิชัย ผ่องฤกษ์. (2546). สภาพและปัญหาการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สมพิชญ์ วงษ์ด้วง. (2557). สภาพและปัญหาการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษาตามธรรมชาติของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท.
วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี.
- สมร วงศ์สื่อเกียรติ. (2552). การประเมินโครงการ Work and Travel USA. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สโมสรรูกเสื่อราชทัณฑ์ไทย. (มปป.). ประมวลผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง
ราชทัณฑ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรง
เจริญพระชนมายุ 60 พรรษา. นนทบุรี: ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์.
- สันทกฤษณ์ บุญช่วย และจตุพร อีราภรณ์. (2561). การป้องกันการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน
: กรณีศึกษาโครงการจิตอาสา “เราทำความดีด้วยหัวใจ” ชุมชนรอบวัดประยูรวงศาวาสวร
วิหาร. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน (มกราคม - มิถุนายน 2561) หน้า 27 - 55.

- สัณทกฤษณ์ บุญช่วย. (2559). การศึกษาพฤติกรรมเบี่ยงเบนและการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนผ่านสื่อบันเทิงไทย : กรณีศึกษาละครชุดฮอร์โมน ฤดูกาลที่ 3. ในรายงานการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 8. หน้า 963 - 973. วันที่ 31 มีนาคม - 1 เมษายน 2559. ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542, กรุงเทพฯ: มานมีบุ๊คส์.
- สุทธิพร เทือกสุบรรณ. (2548). การบริหารกิจการลูกเสือของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุทัศน์ เมาลีกุล. (2539). การลูกเสือและกิจกรรมลูกเสือระหว่างประเทศ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุภาพร จตุรภัทร (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง และ ฐิติยา เพชรมณี. (2550). โครงการติดตามประเมินผลการนำระบบการควบคุมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำผิด. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง และ ปิยะพร ตันณีกุล. (2558). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การประเมินผลการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. (2561). โทษประหารชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล พึ่งธรรม. (2554). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อภัย จันทรวิมล. (2519). คู่มือเจ้าหน้าที่ลูกเสือ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการลูกเสือ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไพบูลย์การช่าง.
- อภัย จันทรวิมล. (2557) การลูกเสือสำหรับเด็กชาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว. .
- อัจฉริยา ชูตินันท์ (2561) อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- อารีย์ บัวสุริยะ. (2548). การประเมินโครงการพัฒนาชีวิตครู จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครปฐม.

อุดม ทองสุข. (มปป.). การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมด้วยกิจกรรมลูกเสือ
 กรณีศึกษา : ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา. [ออนไลน์] แหล่งที่มา:
<http://libdoc.dpu.ac.th/mtext/article/422990.pdf>.

อุนิษา เลิศโตมรสกุล และอัมณพ ชูบำรุง. (2561) อาชญากรรมและอาชญวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Dudley, D. Cahn., and Ruth Anna Abigail. (2007) Managing conflict through
 communication. U.S.A.: Pearson.

Nathee Chitsawang (N.D.) Scouting behind Bars. Retrieve From
<https://www.gotoknow.org/posts/487966>.

Vetter , Harold J. and Ira J. Silverman, (1986). Criminology and crime. New York: Harper
 & Row, Publishers.

Wolfgang, Marvin E., Leonard Savitz and Norman Johnston. (eds.). (1970). The sociology
 of crime and delinquency. New York: John Wiley & Sons, Inc.

World Scout Bureau. (1991). World Organization of the Scout Movement. Switzerland:
 World Scout Bureau.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายจตุพร ธีราภรณ์
วัน เดือน ปี เกิด	10 พฤษภาคม 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดสิงห์บุรี
วุฒิการศึกษา	- รัฐศาสตรบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง - นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง - ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - ประกาศนียบัตรหลักสูตร "จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์" มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา - ประกาศนียบัตรหลักสูตร "กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา" มหาวิทยาลัยอีสต์แฮมป์ไชร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	151 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหม้อ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
ผลงานตีพิมพ์	1. สันทฤกษ์ณ์ บุญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์. การป้องกันการกระทำ ความผิดของเด็กและเยาวชน :กรณีศึกษาโครงการจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ชุมชนรอบวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน.11 (มกราคม - มิถุนายน 2561) : 27-55. 2. สันทฤกษ์ณ์ บุญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์. กระบวนการลูกเสือกับการ ป้องกันการทำความผิดของเด็กและเยาวชน :ศึกษาตามกรอบทฤษฎี อาชญาวิทยา. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย.9 (มกราคม - มิถุนายน 2561) :272 - 291. 3. สันทฤกษ์ณ์ บุญช่วย และจตุพร ธีราภรณ์. นโยบายคืนคนดีสู่สังคม : การ แก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้วยกระบวนการลูกเสือ. วารสาร บทบัณฑิตย์. 74(กรกฎาคม - กันยายน) : 89 - 108. 4. จตุพร ธีราภรณ์. แนวทางการพัฒนาโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ราชภัฏด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม. ในการประชุมวิชาการ ระดับชาติธีรทัศน์เชิงมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ ฯ ณ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย วันที่ 4 มิถุนายน 2562. 5.จตุพร ธีราภรณ์. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จโครงการโรงเรียนวิวัฒน์

รางวัลที่ได้รับ

พลเมืองราชทัณฑ์ด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อคืนคนดีสู่สังคม. ในการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ครั้งที่ 11 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม วันที่ 11 - 12 กรกฎาคม 2562.

2560 : รางวัลเครื่องหมายเชิดชูเกียรติการต่อต้านการก่อการร้ายกิตติมศักดิ์ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล (ลงวันที่ 27 เมษายน 2560)

2560 : รางวัลเครื่องหมายพลร่มกิตติมศักดิ์ประจำหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ (ลงวันที่ 24 เมษายน 2560)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY